

DOCUMENT RESUME

ED 364 084

FL 021 632

AUTHOR Tegey, Habibullah; Robson, Barbara
TITLE Pashto Conversation Manual and Pashto Conversation
Tapescript.
INSTITUTION Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.
SPONS AGENCY Office of International Education (ED), Washington,
DC.
PUB DATE 93
CONTRACT PO17A90055
NOTE 233p.; For related documents, see ED 286 343-350 and
FL 021 631-634. For information on obtaining the
tapes, contact the Center for the Advancement of
Language Learning (703) 312-5040 or the Center For
Applied Linguistics (202) 429-9292.
PUB TYPE Guides - Classroom Use - Teaching Guides (For
Teacher) (052)
LANGUAGE Pashto; English
EDRS PRICE MF01/PC10 Plus Postage.
DESCRIPTORS Cues; Dialects; Foreign Countries; Instructional
Materials; *Listening Comprehension; *Oral Language;
*Pashto; Pronunciation; *Second Language Instruction;
Tape Recordings; Teaching Guides; Uncommonly Taught
Languages
IDENTIFIERS Afghanistan

ABSTRACT

This conversation manual and tapescript are part of a set of materials that have been developed to teach oral and written Afghan Pashto to English speakers. In addition to the conversation manual and tapescript, the set consists of a beginning textbook, an intermediate textbook, a reader, and a set of taped lessons that correlate with the textbooks. The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the Interagency Language Roundtable proficiency scale, or an Advanced on the American Council on the Teaching of Foreign Languages proficiency scale. Pashto Conversation Manual contains 14 lessons that correspond to 2 units of the beginning or intermediate Pashto textbook/workbook. The lessons provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The tapescript contains the oral prompts for the exercises in the manual. An overview and brief description of each component of the Pashto materials is included. (Author/AB)

* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *

پښتو خبرې
Pashto
Conversation
Manual

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

This document has been reproduced as
received from the person or organization
originating it.
Minor changes have been made to improve
reproduction quality.

Points of view or opinions stated in this docu-
ment do not necessarily represent official
OERI position or policy.

BEST COPY AVAILABLE

پښتو خبرې
Pashto
Conversation

Manual

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1993

CAL Pashto Materials Overview 1993

Over the last six years, the Center for Applied Linguistics (CAL) has developed a set of materials to teach the Pashto language to English speakers: *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto* introduce students to the spoken and written language; the *Pashto Reader* provides extensive exposure to authentic Pashto written materials. *Pashto Conversation* is a set of taped lessons, correlating with the units of *Beginning* and *Intermediate Pashto*. The *Pashto-English Glossary for the CAL Pashto Materials* is a glossary of all the words that appear in the components listed above.

The language taught in the materials is Afghan Pashto, in particular the standard central dialect spoken in Kabul and used in the official media. The materials have been proof-read and field-tested by Kandahari Pashtuns; the words and phrases in them are familiar to speakers of the Kandahari dialect as well. In *Pashto Conversation*, there are several exercises contrasting the Kabul and Kandahari (and Peshawari, as well) dialects, to give students more experience with the major dialects.

Beginning Pashto and *Intermediate Pashto* constitute a set of materials teaching oral and written Pashto. Each of the twenty-eight units (fourteen per book) provides about ten hours of class work, and therefore should be sufficient for four semesters of academic language training (three hours a week in class, with possibly two hours of lab or practice), or about ten weeks in an intensive course (six hours a day in class, five days a week). The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the ILR proficiency scale, or an Advanced on the ACTFL proficiency scale; all the grammatical structures of Pashto are presented, along with about 2,500 words.

The Pashto writing system is taught in the first unit of *Beginning Pashto*, and is used in the presentation of material from then on. In the first three units, material is also in a romanized transcription. After that, the transcription of a word or phrase is given only when the word or phrase is introduced, or when pronunciation is the focus.

Beginning and *Intermediate Pashto* teach the language via dialogues and readings on various topics (e.g. food, shopping, weather, family, etc.), with accompanying presentations on grammar and vocabulary, and exercises for oral practice and conversation. Each unit contains a Diversion - a proverb, poem or story - intended to amuse the student, and to provide him or her with a glimpse of Pashto folk literature.

The dialogues revolve around the activities of a group of Pashtuns and Americans at an American university, so that the American student is provided with language and vocabulary of immediate usefulness. The readings for the most part describe Pashtun life and customs in Afghanistan, and are related to the topic in the corresponding dialogue. The dialogues and readings in *Intermediate Pashto* continue along the same general format, but the focus of attention shifts to Afghanistan, and to more detailed study of Pashtun culture and Afghan history.

The Workbooks, which are mostly in English, provide background information on points in the dialogues and readings, discussion of grammar points, and information on

CAL Pashto Materials Overview

individual vocabulary items. Each unit in the Workbooks contains a number of exercises providing additional practice on the points covered in the Textbook. There are listening exercises in the *Beginning Pashto* workbook which require the student to listen to a prompt, then respond in some way.

The Teachers' Manuals, in Pashto, are written for the educated native speaker of Pashto who might not have a background in language teaching or an extensive background in Pashto grammar. It explains the presentation of grammar points, and gives other information of use to the teacher. At the end of each unit, the prompts for the listening exercises in the Workbooks are given for the teacher's convenience.

The Text Tapescript and Workbook Tapescript for *Beginning Pashto* have been developed for students who do not have regular access to a native speaker of the language. They provide the means for such students to identify a Pashto speaker, then make arrangements with him or her to tape the important parts of the Textbook and the listening exercises in the Workbook. The tapescripts are not necessary in situations where there is a Pashto-speaking teacher.

Pashto Conversation contains fourteen lessons - each lesson corresponding to two units of *Beginning/Intermediate Pashto* - which provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The lessons have been recorded - there is a set of cassettes at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; Fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (see numbers below).

The *Pashto Reader* presents selections of modern written Pashto, with extensive notes and guides to comprehension. Six different genres are exemplified: essays, articles, stories, poetry, "public" Pashto (street signs, ads, etc.), and "fractured" Pashto (published Pashto written by non-native speakers). *Pashto Reader: Originals* presents the passages of the *Reader* in computer scans of their originals, to provide the student with practice in dealing with Pashto as it actually appears: handwritten, without conventional spacing between words, etc. *Pashto Reader: Passages in Transcription* presents the passages in the roman transcription used to represent pronunciation throughout the series; it is intended for the linguist interested in the Pashto language but not necessarily the writing system.

The *Glossary for the CAL Pashto Materials* contains, in dictionary form, all the words taught in the materials - about 5,000 entries. Each entry includes a word or phrase's Pashto spelling, a transcription of pronunciation, English equivalents or explanations, and grammatical information.

All these materials are in the public domain, and copies may be made of them as needed. Each component is listed in the ERIC system with a separate number, and has been designed on the assumption that a single hard copy will be bought from ERIC, then copied and bound. Each component accordingly has a cover page, which should be copied onto heavy paper (a different color for each component makes it easier to identify). The

CAL Pashto Materials Overview

title page and rest of the component can be copied as usual, then bound with the cover page and a back cover. We have found that comb-binding (available at most copy centers) is best, because it allows the "book" to lie flat. To facilitate copy-making, every page of the materials has been numbered and labelled in English, in headers like the following:

Beginning Pashto Unit 12: ملا يې ډولك ده Teachers' Manual 82

Some of the components in the ERIC system are now obsolete. Here is a list of everything that has been deposited in the system, along with identifying number (where possible). The items marked with asterisks (***) are obsolete.

***Beginning Pashto: Textbook	ED 323 763
Beginning Pashto: Textbook Tapescript	ED 323 764
***Beginning Pashto: Workbook	ED 323 765
Beginning Pashto: Workbook Tapescript	ED 323 766
Beginning Pashto: Teachers' Manual	ED 323 767
***Beginning Pashto: Glossary	ED 323 768
***Intermediate Pashto: Textbook	ED 338 074
***Intermediate Pashto: Glossary	ED 338 075
Intermediate Pashto: Teachers' Manual	ED 338 076
***Intermediate Pashto: Workbook	ED 338 077
Pashto Reader	ED 353 815
Pashto Reader: Transcriptions	ED 353 814
Pashto Reader: Originals	ED 353 813
Beginning Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Beginning Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Tapescript	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Manual	(number not assigned yet)
Glossary for the CAL Pashto Materials	(number not assigned yet)

In the revised editions of the textbooks and workbooks for *Beginning* and *Intermediate Pashto*, we have corrected misprints, recast some of the grammar material, and (we hope) made some of the explanations easier to understand.

If you have any problems or questions about getting the materials, please contact ERIC /CLL, at the Center for Applied Linguistics in Washington, D.C. (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). If you have any questions about the content of the materials, please contact the authors: Barbara Robson at the Center for Applied Linguistics, or Habibullah Tegey in the Pashto Service, Voice of America, in Washington D.C.

Table of Contents

Introduction.....	iv
Lesson 1.....	1
Lesson 2.....	3
Lesson 3.....	6
Lesson 4.....	10
Lesson 5.....	14
Lesson 6.....	19
Lesson 7.....	24
Lesson 8.....	30
Lesson 9.....	34
Lesson 10.....	39
Lesson 11.....	45
Lesson 12.....	51
Lesson 13.....	58
Lesson 14.....	61

Introduction

Pashto Conversation is the last-developed component of the CAL Pashto Materials. It coordinates with the units of *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, and provides the student with more practice in understanding and speaking the language.

This *Manual* accompanies taped oral exercises, and cannot be used without oral prompts not included in the Manual. The prompts have been recorded at CAL: a set of cassettes is housed at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). Contact either of these organizations for information on getting a copy of the tapes.

Alternatively, you can make your own tapes, or use the exercises face-to-face in tutoring situations. If you choose this route, you should order the document *Pashto Conversation: Tapescript* from the ERIC system.

We want to thank Mr. Anwar Ayazi for his assistance to us in proof-reading and commenting on the lessons and tapescripts for *Pashto Conversation*.

To the Student

Beginning and *Intermediate Pashto* were designed for the student who is learning Pashto for its linguistic and literary interest, and there is a corresponding emphasis on grammatical points in the general presentation. The lessons of *Pashto Conversation*, on the other hand, are aimed at the student who is learning Pashto for practical purposes, and there is a corresponding emphasis on understanding and using the spoken language.

We strongly suggest that you repeat each exercise - especially those that require you to listen to an extended passage - several times. You will be pleasantly surprised at how a passage that is totally incomprehensible the first time around becomes more and more understandable with each repetition. We also urge you to pay particular attention to the exercises that ask you to come up with your own responses to questions: struggling to compose your own Pashto answers will, besides increasing your fluency, also point out to you any gaps in your vocabulary that you will probably need to fill in talking about yourself.

Lesson 1

(Corresponding to Units 1 and 2 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 5. Listen and respond only.

Exercise 6. Writing practice.

1. _____	2. _____	3. _____	4. _____
5. _____	6. _____	7. _____	8. _____
9. _____	10. _____	11. _____	12. _____
13. _____	14. _____	15. _____	16. _____
17. _____	18. _____	19. _____	20. _____

Exercise 7. Reading practice.

1. لیلیه	اسلام	اسلام آباد	افغانستان	امریکا
2. میمنه	مهربانی	ملگری	منتظر	مجلس
3. ښځه	شاعر	شاگرد	ستری	ښوونکی
4. زه	رابیا	روغتون	رښتیا	ژورنالزم
5. پیکنگ	پرستاره	پوهنتون	پښتون	پتنګ
6. خوست	خان آباد	چارکار	جلال آباد	جوړه
7. دغه	دوی	ده	دی	د
8. کورنۍ	کندهار	ګردېز	کندز	کابل
9. یاران	یوازې	یې	یم	یاستی
10. نه	نژدې	نوی	ناست	نورو

Exercises 8 - 11. Listen and respond.

Exercise 11. Dialect recognition.

1. 'Peshawar'	پېښور
2. 'show'	وښه
3. 'Pashtun'	پښتون
4. 'Pashto'	پښتو
5. 'really'	رښتيا
6. 'good'	ښه
7. 'woman'	ښځه

Answer Key

Exercise 6. 1. گ 2. ك 3. ښ 4. ق 5. ف 6. غ 7. ع 8. ت 9. ن 10. ص
11. ش 12. س 13. ژ 14. ز 15. ر 16. ذ 17. د 18. چ 19. خ 20. ح

Exercise 7.

1. ليليه	اسلام	<u>اسلام آباد</u>	افغانستان	امريكا
2. ميمنه	<u>محمديانې</u>	ملگري	منتظر	مجلس
3. <u>ښځه</u>	شاعر	شاگرده	ستري	ښوونكي
4. زه	رابيا	روغتون	<u>رښتيا</u>	ژورنالزم
5. پيكننگ	پرستاره	<u>پوهنتون</u>	پښتون	پتننگ
6. خوست	خان آباد	چاركار	<u>جلال آباد</u>	جوړه
7. دغه	<u>دوي</u>	ده	دي	د
8. كورني	<u>كندهار</u>	گردېز	كندز	كابل
9. <u>يارلان</u>	يوازي	بي	يم	ياستي
10. نه	نژدې	نوي	ناست	نورو

Lesson 2

(Corresponding to Units 3 and 4 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Number practice.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____

Exercises 3 - 5. Listen and respond.

Exercise 6. Reading practice.

پېښور	پيكننگ	پاكستان	پېغله	پنځه	پلار	. ۱
څلك	خويندې	خوښوى	خوريي	خواره	ځداى	. ۲
ښوونكي	شلگر	شپگ	ښځه	شاگرد	شاعر	. ۳
لري	لوگر	لغمان	ليليه	ليلا	لولي	. ۴
ماما	مېوه	مېله	منه	مسته	متل	. ۵
ورسره	واشنگتن	وعلېكم	ورته	واده	ورور	. ۶
اغوندي	امريكا	افغانستان	اسد	اوسپډي	اوبه	. ۷
دې	دغه	دوه	درې	دېرې	دوست	. ۸
بل	بغلان	بلد	بها	بيخي	باغ	. ۹
امان	اتنونه	اته	اغوندم	استاد	افغان	. ۱۰

Exercise 7. Spelling practice

1. _____	2. _____	3. _____	4. _____
5. _____	6. _____	7. _____	8. _____
9. _____	10. _____	11. _____	12. _____
13. _____	14. _____	15. _____	16. _____
17. _____	18. _____	19. _____	20. _____

Exercises 8 - 9. Listen and respond.

Exercise 10. Landays and proverbs.

طالبه خدای که به ملا سې
په کتاب پروت یې یادوې شینکې خالوته

چې خان یې، په یاران یې.

ورور یې کسه خور یې نیسه.

نجلۍ د باغ له لوری راغله
تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه

Answer Key

Exercise 2.

1. ۲	2. ۲	3. ۵	4. ۸	5. ۱
6. ۶	7. ۴	8. ۱۰	9. ۷	10. ۹

Exercise 6.

پېښور	پيكنگ	پاكستان	پېښه	پنځه	پلار	. ۱
څلك	خويندې	خوښوى	خوريى	خواجه	خدای	. ۲
ښوونكى	شلگر	شپږ	ښځه	شاگرد	شاعر	. ۲
لړۍ	لوگر	لغمان	ليليه	ليلا	لولی	. ۴
ماما	مېوه	مېله	منه	مسته	مټل	. ۵
ورسره	واشنگتن	وعليکم	ورته	واده	ورور	. ۶
اغوندي	امريکا	افغانستان	اسد	اوسپږى	اوبه	. ۷
دې	دغه	دوه	درې	دېرې	دوست	. ۸
بل	بغلان	بلد	بها	بيخي	باغ	. ۹
امان	اتنونه	اته	اغوندم	استاد	افغان	. ۱۰

Exercise 7.

1. صاحب	2. پښتو	3. دلته	4. کار
5. کوم	6. ورور	7. افغان	8. هغه
9. کله	10. واده	11. دغه	12. چېرې
13. څنگه	14. دېرې	15. کورنۍ	16. هم
17. ياستئ	18. څوک	19. بيخي	20. نياسته

Lesson 3

(Corresponding to Units 5 and 6 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Listening practice.

	<u>Who?</u>	<u>Where?</u>	<u>When?</u>
1.	_____	_____	_____
2.	_____	_____	_____
3.	_____	_____	_____
4.	_____	_____	_____
5.	_____	_____	_____
6.	_____	_____	_____
7.	_____	_____	_____
8.	_____	_____	_____
9.	_____	_____	_____
10.	_____	_____	_____

Exercise 3. Listen and respond.

Exercise 4. Counting practice.

a. _____	b. _____	c. _____	d. _____	e. _____
f. _____	g. _____	h. _____	i. _____	j. _____
k. _____	l. _____	m. _____	n. _____	o. _____
p. _____	q. _____	r. _____	s. _____	t. _____
u. _____	v. _____	w. _____	x. _____	y. _____

Exercises 5 - 7. Listen and respond.

Exercise 8. Spelling practice.

_____ .۵	_____ .۴	_____ .۳	_____ .۲	_____ .۱
_____ .۱۰	_____ .۹	_____ .۸	_____ .۷	_____ .۶
_____ .۱۵	_____ .۱۴	_____ .۱۳	_____ .۱۲	_____ .۱۱
_____ .۲۰	_____ .۱۹	_____ .۱۸	_____ .۱۷	_____ .۱۶
_____ .۲۴	_____ .۲۳	_____ .۲۲	_____ .۲۱	_____ .۲۰

Exercise 9. Guessing from context.

_____ [nābalada] نابله	_____ [kālī] کلی
_____ [yaw bəl tsok] یو بل څوک	_____ [puxtēna] پوښتنه

Exercise 10. Dialect recognition.

۱. په ژمی گې دهرې واورې اورېږي.
۲. ژمی ښایسته سور وی.
۳. اکثره سخت باد لگېږي.
۴. څانګه مهال پېښور ته ځي.
۵. ښځه یې نن ماسپښین پوهنتون ته ځي.
۶. په کندهار کې اوسېږي.
۷. دجمعي په ماښام څه کوي؟

۸. به افغاني دودۍ پخوۍ.
۹. په مني کې دهرې مېوې پخېږي.
۱۰. يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه کلي کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وويل، زه هم په دې کلي کې نابلده يم. يو بل څوک وپوښته.

Answer Key

Exercise 2.

<u>Who?</u>	<u>Where?</u>	<u>When?</u>
1. Layla's father	Kabul	Tuesday morning
2. David and Asad's friends	a restaurant	Saturday evening
3. Ghalzay Sahib's wife	the university	this morning
4. Aman, and Asad's brothers	Logar	Monday afternoon
5. Patang and Layla's friends	new cafeteria	noon
6. The Andars' leader	Kandahar	late Sunday morning
7. Rabya, Aman's father	New York	Wednesday evening
8. Theresa's uncle	Michigan	Friday
9. all Ghalzay's students	Ghalzay's house	Saturday afternoon
10. Asad's nephews and their father	Chicago	today

Exercise 4.

a. ٢٦	b. ١١	c. ١٩	d. ٢٢	e. ٩
f. ١٦	g. ٢٠	h. ١٢	i. ٢٤	j. ٦
k. ١٧	l. ٨	m. ٢٢	n. ١٥	o. ٢٠
p. ٤	q. ٢٨	r. ٧	s. ١٢	t. ٢١
u. ٢	v. ١٠	w. ٢٥	x. ٥	y. ١٤

Exercise 8.

١. ژمی ٢. رخصتی ٣. حتی ٤. بعضې ٥. احمق
 ٦. اوږی ٧. اوږېږی ٨. اکثره ٩. اوه ١٠. امتحان
 ١١. هوا ١٢. هوښیار ١٢. گل ١٤. فصلونه ١٥. عموماً
 ١٦. عام ١٧. مصروف ١٨. عملیات ١٩. دوولس ٢٠. خاص
 ٢١. چهار شنبې ٢٢. جمعہ ٢٢. پنجشنبې ٢٤. نژدې
 ٢٥. معاینه

Exercise 9.

- کلی [káli] 'village'
 پوښتنه [puxténa] 'question'
 نابله [nābalada] 'unfamiliar'
 یو بل څوک [yaw bəl tsok] 'someone else'

Lesson 4

(Corresponding to Units 7 and 8 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 4. Listen and respond.

Exercise 5. Number review.

English	Pashto	English	Pashto
_____	_____ .٦	_____	_____ .١
_____	_____ .٧	_____	_____ .٢
_____	_____ .٨	_____	_____ .٣
_____	_____ .٩	_____	_____ .٤
_____	_____ .١٠	_____	_____ .٥

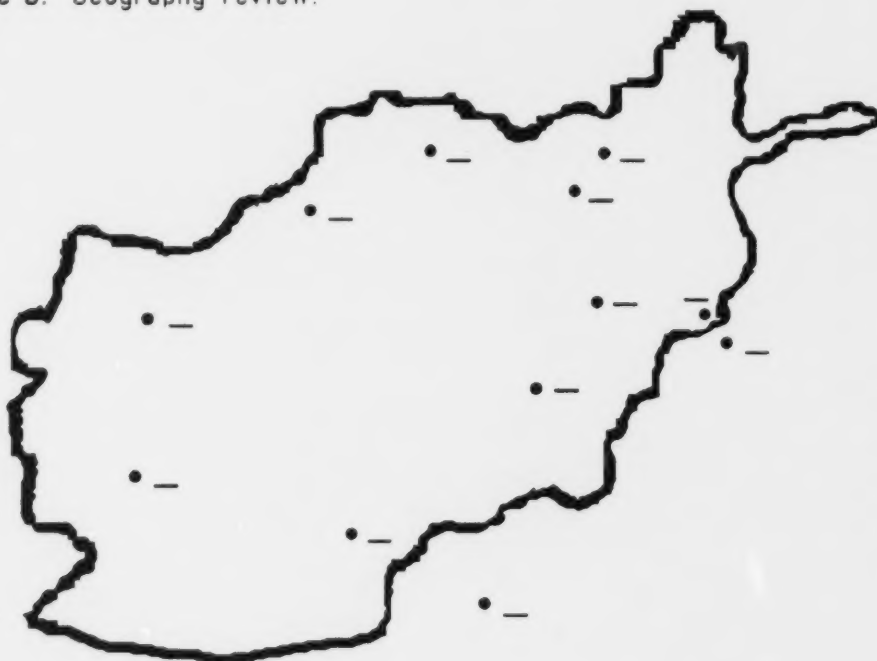
Exercise 6. Listening practice.

1. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
2. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
3. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
4. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
5. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____

Exercise 7. Spelling and listening practice.

_____ .۱۶	_____ .۱۱	_____ .۶	_____ .۱
_____ .۱۷	_____ .۱۲	_____ .۷	_____ .۲
_____ .۱۸	_____ .۱۳	_____ .۸	_____ .۳
_____ .۱۹	_____ .۱۴	_____ .۹	_____ .۴
_____ .۲۰	_____ .۱۵	_____ .۱۰	_____ .۵

Exercise 8. Geography review.

Exercise 9. Listen and respond.

Exercise 10. Dialect recognition.

۱. هغه بڼایسته نجلۍ دې خوښه‌پې.
۲. چای په بوره خوږه‌پې.
۲. زه په دې ورځو کې ډېر وږی کېږم.
۴. ما گرمۍ ډېر تېږۍ کوی.
۵. زما هوښیار زده کوونکی ډېر خوښه‌پې.
۶. د لیلۍ خندا ډېر خوښ کړم.
۷. د اسد پښه خوږه‌پې.
۸. تریسا به دې ډېره یادېږي.
۹. اسد ښار ته ځي چه سودا وکړي.

Answer Key

Exercise 5.

English	Pashto	English	Pashto
—22nd—	—۲۲— .۶	—28th—	—۲۸— .۱
—20—	—۲۰— .۷	—12—	—۱۲— .۲
—13th—	—۱۳— .۸	—11th—	—۱۱— .۳
—24th—	—۲۴— .۹	—26—	—۲۶— .۴
—21—	—۲۱— .۱۰	—29—	—۲۹— .۵

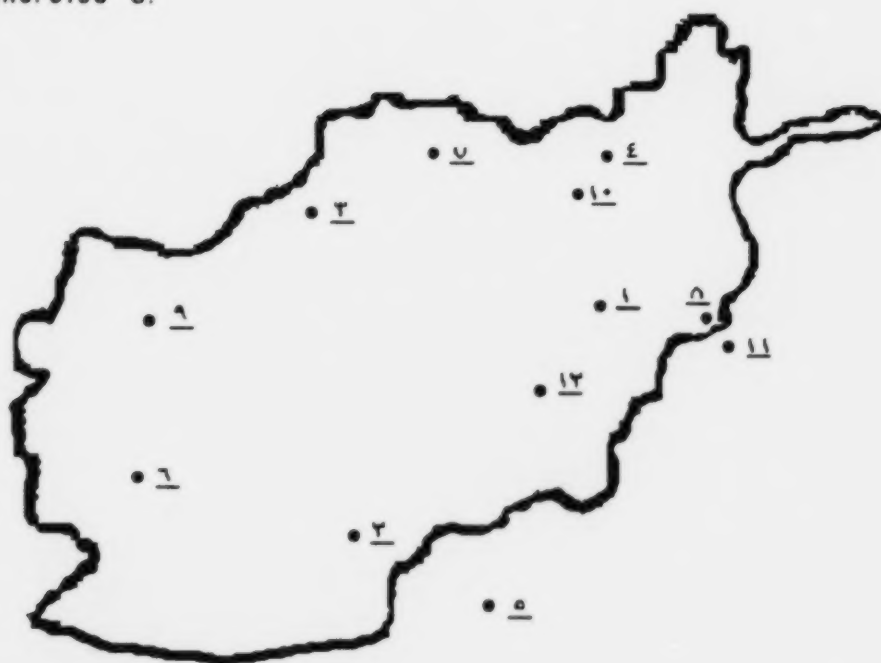
Exercise 6.

1. Rejected 2. Rejected 3. Not sure 4. Accepted 5. Accepted

Exercise 7.

١٦. بر	١١. مال	٦. مل	١. تل
١٧. زر	١٢. دام	٧. تال	٢. بار
١٨. شال	١٣. غار	٨. لار	٣. خر
١٩. لږ	١٤. بال	٩. شل	٤. زار
٢٥. بل	١٥. خار	١٥. باد	٥. غو

Exercise 8.

Lesson 5

(Corresponding to Units 9 and 10 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 and 2. Listen and respond.

Exercise 3. Practice in understanding particles.

1. Your brother is inviting him.

His brother is inviting you.

2. Her father will ask for my mother.

My father will ask for her mother.

3. My sister is seeing you.

Your sister is seeing me.

4. His friend will send you.

Your friend will send him.

5. Your sister will invite me.

My sister will invite you.

Exercise 4. Listen and respond.

Exercise 5. Dictation.

Exercise 6. Spelling practice.

_____ .۱۶	_____ .۱۱	_____ .۶	_____ .۱
_____ .۱۷	_____ .۱۲	_____ .۷	_____ .۲
_____ .۱۸	_____ .۱۳	_____ .۸	_____ .۳
_____ .۱۹	_____ .۱۴	_____ .۹	_____ .۴
_____ .۲۰	_____ .۱۵	_____ .۱۰	_____ .۵

Exercise 7. Listening practice.

True False

_____	_____	۱. مېله په پغمان کې ده.
_____	_____	۲. مېله د پتنگ په باغ کې ده.
_____	_____	۳. مېله ته د اسد د پلار باغ معلوم دی.
_____	_____	۴. کوربه غواړي چه مېله شين چای راوړي.
_____	_____	۵. د شکلو شیان جوت سنگ راوړي.
_____	_____	۶. کوربه مېله ته نښه وایي.

Exercise 8. Listening practice.

_____ .۴	_____ .۱
_____ .۵	_____ .۲
_____ .۶	_____ .۳

Exercise 9. References..

_____	. ٥	_____	. ١
_____	. ٦	_____	. ٢
_____	. ٧	_____	. ٣
_____	. ٨	_____	. ٤

Exercise 10. Guessing.

From the Unit 9 story:

_____ [mājāt] ماچت
_____ [wéwel] وېويل
_____ [gwáta] گوته

From the Unit 10 story:

_____ [puxtāna kaw´] پوښتنه کو -

Answer Key

Exercise 3.

1. <u>Your brother is inviting him.</u>
His brother is inviting you.	4. His friend will send you.
<u>Your friend will send him.</u>
2. Her father will ask for my mother.
<u>My father will ask for her mother.</u>	5. Your sister will invite me.
<u>My sister will invite you.</u>
3. <u>My sister is seeing you.</u>
Your sister is seeing me	

Exercise 5.

امان په واشنگتن کې دی. ملگری یې په نیو یارک کې دی. کورنۍ یې په کابل کې ده. خور یې په پوهنتون کې درس وایی. ورور یې د تاریخ په پوهنځي کې استاد دی. ترونه یې تجارت کوي. مور او پلار یې په مزار کې دي. نور خپلوان یې پېښور کې دي. ځینې یې تجارت کوي، ځینې یې په دفترونو کې کار کوي.

Exercise 6.

۱. اوس	۶. هرڅه	۱۱. موټر	۱۶. شخصي
۲. سیند	۷. صحت	۱۲. هر ورو	۱۷. اوږد
۳. زمونږ	۸. وطن	۱۳. ټکسي	۱۸. انتظار
۴. ستاسې	۹. خط	۱۴. ساعت	۱۹. ضرور
۵. هلته	۱۰. صاحب	۱۵. همدغه	۲۰. زما

Exercise 7.

۱. مېله په پغمان کې ده. True
۲. مېله د پتنگ په باغ کې ده. False
۳. مېله ته د اسد د پلار باغ معلوم دی. False
۴. کوربه غواړي چه مېله شين چای راوړي. True
۵. د ځکلو شيان جوت سنگ راوړي. False
۶. کوربه مېله ته نښه وایی. True

Exercise 8.

۱. مني ۲. شپږ بجې ۲. يکشنبې ۴. شلم ۵. خورلس
۶. خلورويشت

Exercise 9.

۱. تريسا ۲. امان ۲. غلځي صاحب ۴. پټنگ ۵. ليلا
۶. د اسد پلار ۷. داود ۸. د اسد خويندې

Exercise 10.

ماجت [mājāt] 'mosque'

ويويل [wéwel] 'he said'

گوته [gwáta] 'finger'

پوښتنه کو - [puxtəna kaw-] 'ask'

Lesson 6

(Corresponding to Units 11 and 12 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Listening practice.

يوه سړی په ——— کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. ——— بل سړی ورته
وويل چه دا فيل مرغ په څو ———؟ ده ——— وويل په سل
افغانۍ. خرېدار ورته وويل سل ——— بيخي ——— دی. د
———— خاوند ورته وويل هلته په ها بلې ——— کې يوه سړی يو
وړوکی طوطی په ——— افغانۍ ——— کړ. خرېدار ورته
: ——— طوطی څکه ——— گران دی چه ——— کوی.
د فيل مرغ خاوند ورته وويل: ——— فيل مرغ هم ——— کوی!

Exercise 5. Comprehension practice.

۱. د سالو نرخ به درې سوه افغاني کم کړی. —
۲. پتنگ یوه پوستینچه لری. —
۲. اس ته ورته بیه کوی. —
۴. په دوکان کې خارجیان دی. —
۵. خارجي غواړی چه اس واخلی. —
۶. اسد خبرې نه کوی. —
۷. اسد به را نه شی. —
۸. پتنگ موټر نه لری. —
۹. زه اسد ډېر نه وینم. —
۱۰. لیلا اسد ته دوا نه راوړی. —

Exercise 6. Weak pronoun review.

_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۷	_____ . ۳
_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۱۱	_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۱۲	_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۱۳	_____ . ۸	_____ . ۳
_____ . ۱۴	_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۱۵	_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 8. Comprehension practice.

1. Where are the speakers, probably? _____
2. Who is sick? _____
3. What is the matter with him? _____
4. Why does one of the speakers recommend Ben-Gay?

5. Has the speaker who is recommending Ben-Gay ever tried it? _____

Exercise 9. Numbers review.

_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۸	_____ . ۳
_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 10. Dialect practice.

يوه سړی په بازار کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. يوه بل سړی ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغامي. خرېدار ورته وويل سل افغاني بيخي زياتي دي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل هلته په ها بلې کوڅې کې يوه سړی يو وړوکی طوطی په دوه سوه افغاني خرڅ کړه. خرېدار ورته وويل: طوطی څکه دومره گران دي چه خبرې کوي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل: زما فيل مرغ هم فکر کوي!

Answer Key

Exercise 4.

يوه سړی په بازار کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. يوه بل سړی ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغاني. خرېدار ورته وويل سل افغاني بيخي زياتي دي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل هلته په ها بلې کوڅې کې يوه سړی يو وړوکی طوطی په دوه سوه افغاني خرڅ کړه. خرېدار ورته وويل: طوطی څکه دومره گران دي چه خبرې کوي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل: زما فيل مرغ هم فکر کوي!

Exercise 5.

True .۵	True .۴	False .۲	True .۲	False .۱
False .۱۰	False .۹	True .۸	False .۷	False .۶

Exercise 6.

۱. دی .۲ هغې .۲ لیل .۴ ملگرې .۵ هغې
۶. خويندې .۷ ما .۹ ملگرو .۸ مونږ .۱۰ ما

Exercise 7.

۱. خارجي .۲ مناسب .۲ اصلي .۴ هر شي .۵ معمولاً
۶. امید .۷ طوطی .۸ فیل مرغ .۹ مثلاً .۱۰ وظیفه
۱۱. مریض .۱۲ اوږه .۱۲ معلوم .۱۴ ژوبل .۱۵ عکس

Exercise 8.

1. In a drugstore.
2. Khoshal
3. His back hurts.
4. Because Patang recommends it for Asad's back.
5. No.

Exercise 9.

۱. ۵۰۰۰ .۲ ۲۰۰ .۲ ۷۵۰۰ .۴ ۱۰۰۰۰۰ .۵ ۱۲۲۰
۶. ۱۰۰۰۰ .۷ ۳۰۰ .۷ ۳۰۰۰ .۷ ۸۰۰۰۰۰ .۹ ۴۴۰۰۰ .۱۰

Exercise 10.

یوه سړی په بازار کې یو فیل مرغ خرڅاؤ. یوه بل سړی ورته وویل چه دا فیل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وویل په سل افغانۍ. خرېدار ورته وویل سل افغانۍ بیخي زیاتې دي. د فیل مرغ خاوند ورته وویل هلته په ها بلې کوڅې کې یوه سړی یو وړوکی طوطی په دوه سوه افغانۍ خرڅ کړه. خرېدار ورته وویل: طوطی څکه دومره گران دی چه خبرې کوي. د فیل مرغ خاوند ورته وویل: زما فیل مرغ هم فکر کوي!

Lesson 7

(Corresponding to Units 13 and 14 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Infinitives.

_____ . ٦	_____ . ١
_____ . ٧	_____ . ٢
_____ . ٧	_____ . ٢
_____ . ٩	_____ . ٤
_____ . ١٠	_____ . ٥

Exercise 4. Reading and comprehension practice.

امان: گومان کوم چه مهلمستيا ښه سترې کړې.
 ليلا: نه! هېڅ سترې نه شوم. ځکه د نجلۍ کار ټول زرینې او رابيا وکړ. ته به لا سترې شوی یې.
 امان: نه! زه خو نو هېڅ سترې نه شوم. ځکه هم دېره سودا هلکانو وکړه او هم یې نور ټول شيان له خان سره راوړل.
 ليلا: هلکان خو ښه خوشحاله ښکارېدل. لکه چه ښه ساعت یې تېر شو. نه پوهېږم چه د نجونو ساعت هم تېر شو او خوشحاله وې او که نه.
 امان: نجونې خو بیخي خوشحاله وې. ولې نه دا څه مو ده سره یو ځای شوې وې؛ نه یې افغانی ساز اورېدلی ؤ او نه یې داسې ازاد رقص او اتڼ کړی ؤ.

- ليلا: رښتيا رابيا ډېر ښه اتن کوی او په پېښوريو جامو کې ډېره ښه ښکاری.
- امان: رابيا بې له هغه هم بې شانه ښايسته ده. خو پېښوري جامې چه واغوندي بيخي د ښايست ملکه ترې جوړه شی.
- ليلا: نورې نجونې چه ښې جامې واغوندي په صفت يې نه مړېږي.
- زه که د ښاپېريو جامې واغوندم هم له خولې دې څه نه راوړی.
- امان: ته ښه پوهېږې چه تا ته هر وخت وگورم بيخي محوه شم او خبرې مې په خوله کې وچې شی.
- ليلا: راځه چه له صفت او غيبت نه تېر شو. دا را ته ووايه چه کوتره ولې خپه ښکارېده؟
- امان: ولې ته خبر نه يې؟ تره يې له کابل خط ورته رالېږلی دی چه کشر ورور يې په جنگ کې ژوبل شوی دی.
- ليلا: نه ما ته چا څه نه دی ويلی. څه وايي چه اوس څنگه ده؟
- امان: وايي چه اوس بيخي ښه دی.
- ليلا: څه ښه شو چه خدای ښه کړی دی. که نه وی کوتره به لېونی شوې وه. ځکه چه کشر ورور يې له ايمان نه زيات پرې گران دی.
- امان: ورور خود گران وی.

ایمان [yimān] *n*, M2. faith, religion

رقص [raqás] *n*, M2. dance

ښاپېری [xāperáy] *n*, M3. fairy

صفت [sifát] *n*, M2. compliment

لېونی [lewanáy] crazy, demented

محوه [mañwá] *adj* 4. destroyed

مړېږ - [maɾeg-] *der. int. vb.* be satisfied

وچ [wach] *adj* 1. dry

1. Why was Layla not particularly tired after the party?

2. Layla gently scolded Aman for something. What was it?

3. Why was Kawtara unhappy?

4. What did the party guests do for fun?

5. Who, in Layla's opinion, danced the atan well?

6. Aman said something gallant about Layla. What was it?

Exercise 4. Listen and respond.

Exercise 5. Comprehension practice.

<u>Who...</u>	is seeing	<u>Whom?</u>	<u>Who...</u>	is seeing	<u>Whom?</u>
1. _____		_____	6. _____		_____
2. _____		_____	7. _____		_____
3. _____		_____	8. _____		_____
4. _____		_____	9. _____		_____
5. _____		_____	10. _____		_____

Exercise 6. Listen and respond.

rug, carpet *n*, *F1*. [qāīlna] قالينهspend *smp. tr. vb.* [lagaw-] لگو -send *smp. tr. vb.* [leg-] لېږ -

Exercise 7. Spelling practice.

_____ .۷	_____ .۱
_____ .۸	_____ .۲
_____ .۹	_____ .۳
_____ .۱۰	_____ .۴
_____ .۱۱	_____ .۵
_____ .۲۱	_____ .۶

Exercise 8. Dictation.

Exercise 9. Memorization. Listen and respond.

Exercise 10. Free response. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 2.

۱. بوول ۲. ښکارېدل ۳. پرېکول ۴. کېښودل ۵. چنې وهل
۶. کمول ۷. سپړېدل ۸. بوول ۹. پېښېدل ۱۰. کېښاستل

Exercise 3.

1. She had had lots of help.
2. He had commented on how nice the girls looked in their Afghan clothes.
3. She had gotten word that a well-beloved brother had been injured in the fighting in Kabul.
4. They listened to Afghan music and danced.
5. Rabya danced the atan well.
6. Aman said that whenever he sees Layla he is so overcome that his words dry up in his mouth.

Exercise 5.

	<u>Who?</u>	<u>Whom?</u>		<u>Who?</u>	<u>Whom?</u>
1.	I	Layla	6.	Aman	him
2.	we	them	7.	they	me
3.	Layla	us	8.	I	Patang
4.	you	Aman and Layla	9.	he	Khoshal
5.	she	us	10.	you all	them

Exercise 7.

۱. شور ۲. سرطان ۳. عقرب ۴. دلو ۵. اسلامي ۶. شروع ۷. عام ۸. استعمال ۹. آسان ۱۰. کاغذ ۱۱. هسي ۱۲. خوشحال

Exercise 8.

ماما مې تېره میاشت د بهرام خان په لاس له پاکستان نه دوه دهرې
بڼې قالینې را ته را ولېږلې. ما غوښتل چه په کور کې یې واچوم، خو
لیلا غوښتل چه خرڅې یې کړم، او پیسې یې په نورو شیانو ولگوم. په
پای کې مې قالینې دوه هفتې پخوا په دوه زره دالر خرڅې کړې. څه
دالر مې په نورو شیانو ولگول، او څه دالر مې نن په سودا ولگول.

Lesson 8

(Corresponding to Units 15 and 16 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Idiom review.

1. 'look for work' _____	6. 'x times as much' _____
2. 'dear to' _____	7. 'on average' _____
3. 'maybe' _____	8. 'look for x' _____
4. 'it happened that' _____	9. 'for a while' _____
5. 'these days' _____	10. 'kill time' _____

Exercises 5 - 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۲	_____ . ۲	_____ . ۱
_____ . ۶	_____ . ۵	_____ . ۴
_____ . ۹	_____ . ۸	_____ . ۷
_____ . ۱۲	_____ . ۱۱	_____ . ۱۰
_____ . ۱۵	_____ . ۱۴	_____ . ۱۳

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Listening practice.

زما د واده مراسم هم تقريباً د دې ځای د افغانی ودونو مراسمو
غوندې —. واده د کابل په ښار کې د کابل هوټل په سالون کې —.
د واده په شپه اکثره مېلمانه په يوه لوی سالون کې را ټول —.
دودۍ يې —؛ ساز او سندرې يې —؛ د ځوانانو او پېغلو
د نڅا سيل يې — او د واده په نورو مراسمو کې يې برخه —.
واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر —. خو هوټل ته تقريباً
دوه سوه کسه —. له لوگر نه هم ډېر مېلمانه —. سپين
سرې او سپين ږيری په کور کې پاتې — او نور ټول هوټل ته
— که څه هم چه په کابل کې شاه او ناوې د واده له مراسمو
نه وروسته کور ته — خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته
يوه هفته په انټر کانټننټل هوټل کې —. که رښتيا درته —
پيسې هم ډېرې زياتې —. خو ټولې يې زما او د امان پلار
— او هغو ته شل دېرش زره افغانۍ دومره زياتې پيسې نه —.

Exercise 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

1. 'look for work' —۲—	6. 'x times as much' —۱۰—
2. 'dear to' —۵—	7. 'on average' —۹—
3. 'maybe' —۸—	8. 'look for x' —۷—
4. 'it happened that' —۱—	9. 'for a while' —۲—
5. 'these days' —۶—	10. 'kill time' —۴—

Exercise 6.

Something like:

۱. د کابل په ښار کې ؤ.
۲. لیل واده ته دوه نیم سوه تنه غوښتي وو.
۳. په کابل کې واده هم په کور کې وی او هم په هوتل کې وی.
۴. د واده په شپه مېلمانه د پېغلو او خوانانو د نڅا سیل کوی.
۵. په هوتل کې سپین ږيرو او سپین سرو د واده په مراسمو کې برخه وا نه خسته.

Exercise 7.

۱. حقیقت	۲. اوسط	۳. یعني	۴. مصرف	۵. عصري
۶. عادي	۷. مسئولیت	۸. اعلانول	۹. قاطع	۱۰. رابطه
۱۱. آینه	۱۲. آزاد	۱۳. اجتماعي	۱۴. شاه	۱۵. شروع

Exercise 9.

زما د واده مراسم هم تقریباً د دې ځای د افغاني ودونو مراسمو غوندې وو. واده د کابل په ښار کې د کابل هوتل په سالون کې ؤ. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې را ټول شول. دودۍ یې وخوره؛ ساز او سندرې یې واورېدې؛ د خوانانو او پېغلو د نڅاسیل یې وکړ او د واده په نورو مراسمو کې یې برخه واخسته. واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر کړي وو. خو هوتل ته تقریباً

دوه سوه كسه راغلي وو. له لوگر نه هم ډېر مېلمانه راغلي وو. سپين
سرې او سپين ږيري په كور كې پاتې شول او نور ټول هوتل ته
ولاړل. كه څه هم چه په كابل كې شاه او ناوې د واده له مراسمو
نه وروسته كور ته ځي خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته يوه
هفته په انټر كانټننټل هوتل كې تېره كړه. كه رښتيا درته ووايم
پيسې هم ډېرې زياتې ولگېدې. خو ټولې يې زما او د امان پلار
وركړې او هغو ته شل دېرش زره افغاني دومره زياتې پيسې نه وې.

Lesson 9

(Corresponding to Units 17 and 18 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Participle review.

	<u>'can'</u>	<u>'could'</u>	<u>'has done'</u>
1.	_____	_____	_____
2.	_____	_____	_____
3.	_____	_____	_____
4.	_____	_____	_____
5.	_____	_____	_____
6.	_____	_____	_____
7.	_____	_____	_____
8.	_____	_____	_____
9.	_____	_____	_____
10.	_____	_____	_____

Exercise 5. Comprehension practice.

unconscious, unwittingly *adj* 4.

بې اختياره [be ikhtyāra]

be strongly interested in, be fond of *phr.*

په سترگو خور- [pə stérgo khwar-]

in the meantime *phr.*

په عين وخت کې [pə ʔaine wákht ke]

small hill *n, FI.*

تپه [tapá]

play dumb, pretend not to know something *phr.* [dzān nāgāra achaw-] خان ناگاره اچو-

refuse in engagement contexts. *phr.*

خوب کو- [dzawáb kaw-]

greet each other, shake hands, welcome each other <i>phr.</i>	روغبر کو - [roghbaṛ kaw-]
like someone <i>phr.</i>	زړه اوبه پرې څکله - [zrə wobə prétskəl-]
ringing, clanging <i>n, M2.</i>	کرنگ [kraṅg]
meeting, visiting <i>phr.</i>	لیدنه کتنه [lidéna katána]
distinguished <i>adj 1.</i>	معتبر [mutabár]
introduce <i>phr.</i>	معرفی کو - [mārifī kaw-]
time <i>n, M2.</i>	وار [wār]
sure, certain <i>n, M2.</i>	یقین [yaqín]

۱. امان او ليلا چېرته سره وليدل؟

۲. د امان پلار چا ته ريباران ولېږل؟

۳. ليلا په رخصتي کې چېرته ولاړه؟

۴. د ليلا مور ليلا ته څه وويل؟

۵. د امان د پلار کور چېرته و؟

6. How did Layla react to her mother's information?

7. Why did Layla's father refuse the go-betweens?

8. How much time was there between Aman's meeting Layla and his father's sending the go-betweens?

9. How did Layla's mother guess that she was pleased?

10. What did Aman and Layla discuss on their first meeting?

Exercise 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ .٤ _____ .٢ _____ .٢ _____ .١

_____ .٨ _____ .٧ _____ .٦ _____ .٥

_____ .١٢ _____ .١١ _____ .١٠ _____ .٩

_____ .١٦ _____ .١٥ _____ .١٤ _____ .١٣

Exercise 8. Dictation.

Exercises 9 - 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

	<u>'can'</u>	<u>'could'</u>	<u>'has done'</u>
1.	___x___	_____	_____
2.	_____	_____	___x___
3.	_____	___x___	_____
4.	_____	_____	___x___
5.	_____	___x___	_____
6.	___x___	_____	_____
7.	___x___	_____	_____
8.	_____	_____	___x___
9.	_____	_____	___x___
10.	___x___	_____	_____

Exercise 5.

۱. امان او ليلا په پغمان کې سره وليدل.
۲. د امان پلار د ليلا پلار ته ريباران ولېږل.
۲. ليلا په رخصتي کې لوگر ته ولاړه.
۴. د ليلا مور ليلا ته وويل چه تا په کابل کې يوه هلك ته غواړی.
۵. د امان د پلار کور په اکبر خان مېنې کې و.
6. She was excited and pleased.
7. He said he wasn't interested in giving her to someone in Kabul.
8. A year.
9. Layla said something to the effect that Aman's father was well-known and respected.
10. They talked about Asad, and Aman told Layla about a picnic that he and Asad had gone on.

Exercise 7.

۴. منطقه	۲. استعمالول	۲. رياضي	۱. معلم
۸. نظم	۷. قرآن	۶. عربي	۵. تنها
۱۲. نعتاع	۱۱. عمومي	۱۰. معنا	۹. نشر
۱۶. عام	۱۵. صحرا	۱۴. عذابول	۱۲. معلوم

Exercise 8.

زه چه وړوکی وم په ماجت کې به مې سبق لوسته. ملا به ما او نورو هلکانو ته هر سهار يو خای سبق راکاؤ. که به مو سبق نه لوسته او يا به مو سبق نه زده کاؤ ملا به وهلو. کله کله به ملا او کله کله به طالب سبق راکاؤ. مونږ به کله کله په طالبانو پورې خندل. خو هغوی به څه نه راته ويل. يوه ورځ زما يوه ملگری له طالب سره جنگ وکړ. طالب په لېسته وواهه او ډېر زيات يې ژوبل کړ.

Lesson 10

(Corresponding to Units 19 and 20 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Definitions.

- _____ = [fíl] فيل . ۱
- _____ = [takht] تخت . ۲
- _____ = [zāngó] زانگو . ۳
- _____ = [sarxowúnkay] سربوونکی . ۴
- _____ = [sokṛák] سوکړک . ۵
- _____ = [sawdāgár] سوداگر . ۶
- _____ = [shahíd] شهيد . ۷
- _____ = [qasāb] قصاب . ۸
- _____ = [aynake] عينکې . ۹
- _____ = [qāṭál] قاتل . ۱۰

Exercises 3 and 4. Listen and respond.

Exercise 5. Aman's account.

unconsciously *adj* 4. [be ikhtiyāra] بې اختياره

intensified *phr.* [pə tsapó rā wust] په څپو را ووست

looking with care *adj* 1. [dzir] خیر

group *n, F1.* [dāla] ډله

heart (*diminutive*) *n, M2.* [zargāy] زړگی

moment *n, F1.* [shibā] شیبه

take care of *phr.* [ghém khwr-] غم خور -

smiling *adj* 1. [māsk] مسک

smile *n, F3.* [māskā] مسکا

be introduced *der tr. vb.* [marifī kaw-] معرفي کو -

opportunity *n, F3.* [mawqé] موقع

disappointed *adj* 4. [nāméndā] نامېنده

۱. امان چېرته مېلې ته تللی و؟

۲. امان لېلا په پغمان کې وليده او که يې له هغه نه پخوا هم ليدلې وه؟

۲. امان او لېلا پغمان ته يو ځای تللی وو؟

۴. په پغمان کې د لېلا خبرې او مسکا له امان سره څه فکر پيدا کړی و؟

۵. د لیلې پلار ته چا رښکاره ور ولېږل؟

6. How did Aman make sure the girl was Layla?

7. What caused Aman to doubt whether Layla was interested in him?

8. How did Aman's father find out about his interest in Layla?

9. What did Layla do at the picnic in Paghman that suggested to Aman that she was interested in him?

10. Give literal English translations of the proverb and landay into English.

Exercise 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۱۲	_____ . ۹	_____ . ۵	_____ . ۱
_____ . ۱۴	_____ . ۱۰	_____ . ۶	_____ . ۲
_____ . ۱۵	_____ . ۱۱	_____ . ۷	_____ . ۳
_____ . ۱۶	_____ . ۱۲	_____ . ۸	_____ . ۴

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dictation.

courtyard *n*, *M2*. [angúr] انگر

rock, stone *n*, *F1*. [ḡabára] دبره

neighbor *n*, *M4*. [amsāyá] همسايه

Exercise 10. Listen.

Answer Key

Exercise 2.

merchant = سوداگر .۶	elephant = فیل .۱
martyr = شهید .۷	throne = تخت .۲
butcher = قصاب .۸	cradle = زانگو .۲
eyeglasses = عینکې .۹	principal = سربوونکې .۴
assassin = قاتل .۱۰	cornbread = سوکړک .۵

Exercise 5.

۱. امان پغمان ته مېلې تللې و.
۲. امان لیلې له هغه نه پخوا هم لیدلې وه.
۲. نه! امان او لیلې پغمان ته یو ځای تللې نه وو.
۴. په پغمان کې د لیلې خبرې او مسکا د امان سره دا فکر پیدا کړی و چې هغه د لیلې خوښه پې.
۵. د لیلې پلار ته د امان پلار ریباران ور ولېږل؟
6. He asked the friends he was with at the picnic who she was.
7. She didn't smile back at him when she ran into him at the bazaar.
8. Aman's mother told him.
9. She looked back at him as she was leaving him and smiled.
10. "You ask for it in the sky; you get it on the ground."
"If you aren't going to be my lover, why did you waken my sleeping heart?"

Exercise 7.

۱. درص ۲. حاصل ۳. معلومات ۴. چينجی ۵. آبی غنم
۶. پنبه ۷. مثلث ۸. آله ۹. لمر ۱۰. طبیعی ۱۱. فتح خان
۱۲. دهقان ۱۳. وظیفه ۱۴. مذهبی ۱۵. معین ۱۶. همسایه

Exercise 9.

یو سړی و. هره شپه به چې کور ته ولاړ، ښځې به یې جنگ ور سره کاو. خو د همسایه د کور مېړه او ښځې به تل خنډل. سړی یوه ورځ خپلې ښځې ته وویل چې زموږ هره ورځ جنگ وی خو همسایگان مو تل خاندی او خوشحاله وی. زه به لارشم همسایه به وپوښتم چې دوی څنگه تل

خوشحاله وی. سړی همسایه ته ورغی او پوښتنه یې ترې وکړه چې دا تاسې څنگه تل خوشحاله یاستې؟ همسایه ورته وویل که رښتیا درته ووايم، زموږ هم تل جنگ وی. بڼه مې د انگر په یوه خوا کې ولاړه وی او زه د انگر په بله خوا کې. هغه ما په ډبرو ولی. کله چې ډبره را باندې ولگېږي هغه خاندی، او کله چې ډبره را باندې و نه لگېږي زه خاندم.

Lesson 11

(Corresponding to Units 21 and 22 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Comprehension practice.

Aman's relative

Does what?

His father

His mother

His sister

Another sister

Yet another sister

His brother

Another brother

His uncle

His (f) cousin

His niece

His other cousin

A third cousin

A fourth cousin

A fifth cousin

Exercise 5. Aman's account.

greet *phr.* [roghbār kaw-] روغېر کو-bathroom (*polite Persian word*) *n, M2.* [tashnāb] تشنابbe knocked on *der int. vb.* [takeg-] تکهې-one thing leads to another *phr.* [khabāra lə khabāre walārégí] خبره له خبرې ولاړېږيpray, say prayers *phr.* [mundz kaw-] لمونځ کو-tone *n, F1.* [lahia] لېحهmake an offer (usually of food) *phr.* [sat kaw-] ست کو-۱. امان او ليلا له چا سره لوگر ته ولاړل؟
_____۲. امان د شپې دودۍ له چا سره خوړه؟
_____۲. د شپې د امان کوتې ته څوک ورغلل؟
_____۴. امان او ليلا شپه چېرته تېره کړه؟
_____۵. د ليلا مور د امان له کوتې نه څه وخت ووت؟
_____6. Why didn't Layla accept any of Aman's invitations before he met her family?
_____7. What was Layla's mother's excuse for coming to see Aman late in the evening?

8. What was Layla's mother's excuse for leaving Aman and Layla alone?

9. What was Layla's mother really up to?

10. After Aman's visit to Logar, why was Layla willing to go out with him?

Exercise 6. Dictation.

Exercise 7 - 8. Listen and respond.

Exercise 9. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them.

_____ . ۱۲	_____ . ۹	_____ . ۵	_____ . ۱
	_____ . ۱۰	_____ . ۶	_____ . ۲
	_____ . ۱۱	_____ . ۷	_____ . ۳
	_____ . ۱۲	_____ . ۸	_____ . ۴

Exercise 10. Dialect differences.

- Which dialect seems more similar to the Kabuli dialect, the Kandahari or the Peshawari? _____
- What appears to be the Kandahari equivalent of **څېړه**? _____
- What appears to be the Kandahair/Peshawari equivalent of **پخوا**? _____
- How does each speaker pronounce the conjunction **چه**?
Kabuli: _____ Kandahari: _____ Peshawari: _____
- What is different about the Peshawari pronunciation of words like **کری**, **دی** and **سری**? _____

Answer Key

Exercise 4.

Aman's relativeDoes what?

His father	is a bank official.
His mother	works at home.
His sister	is in school.
Another sister	is also in school.
Yet another sister	is at the university.
His brother	finished school, and now works at the Ministry of Education.
Another brother	is still at the university.
His uncle	is head of his clan.
His (f) cousin	is married to a ministry official.
His other (f) cousin	is married to the son of the director of a bank.
A male cousin	is studying in Europe.
A third cousin	is in Canada.
A fourth cousin	is also in Canada.
A fifth cousin	is a doctor in America.

Exercise 5.

۱. امان او ليلا د ليلا له پلار سره لوگر ته ولاړل.
۲. امان د شپې دودۍ له ليلا او د هغې له مور، پلار، مشرې خور او ورونو سره وخوړه.
۳. د شپې د امان کوتې ته ليلا او د هغې مور ورغلل.
۴. امان او ليلا شپه په کت کې تېره کړه.
۵. د ليلا مور د امان له کوتې نه دولس بجې ووته.
6. She was afraid that people would gossip about them.
7. She said she wanted to ask him about his mother and sisters.
8. She said she was going to go say her prayers.
9. She was giving the couple some time alone in circumstances which would protect them from gossip.
10. See Lesson 12, Exercise 4.

Exercise 6.

يو مېړه او يوه ښځه په خپلو کتونو کې څنگ په څنگ پراته وو. ښځې مېړه ته وويل چه کله مو چه زوی پيدا شو کت به يې چېرې ږدو؟ مېړه ورته وويل چه زه او ته به خپل کتونه لږ سره لرې کړو او په منځ کې به يې د زوی کت کېږدو. همدا و چه خپل کتونه يې يو څه سره لرې کړل. ښځې بيا مېړه ته وويل: کله مو چه زوی واده وکړی د ښځې کت به يې چېرې ږدو؟ مېړه ورته وويل چه زه او ته به خپل کتونه لږ نور هم سره لرې کړو او د ننگور کت به به هم په منځ کې ځای پيدا کړو. دوی خپل کتونه نور هم سره لرې کړل. په نتيجه کې د ښځې کت د کوتې يوه سر ته لار او د مېړه کت د کوتې بل سر ته. کله چه ښځې دا حال وليده، نو ويې ويل خدای دې هېچا ته داسې زوی نه ورکوی چه د پلار او مور ژوند تباہ کړی!

Exercise 9.

۱. واقعیت ۲. عجب ۲. لمسی ۴. عبارت ۵. مطالب
۶. مغل ۷. معلومېدل ۸. خطا ۹. تنها ۱۰. موضع
۱۱. اجتماعی ۱۲. واقع ۱۲. آزاد

Exercise 10.

1. The Peshawari dialect is more similar to Kabuli Pashto than the Kandahar dialect is.
2. چپلاخه [chapalákha]
3. A phrase with مخ
4. Kabuli: [tse] Kandahari: [chi] Peshawari: [che]
5. They seem to be pronounced with a final [e] rather than a final [i].

Lesson 12

(Corresponding to Units 23 and 24 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Future tense practice.

	<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>		<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>
1.	_____	_____	6.	_____	_____
2.	_____	_____	7.	_____	_____
3.	_____	_____	8.	_____	_____
4.	_____	_____	9.	_____	_____
5.	_____	_____	10.	_____	_____

Exercise 3. Review of dates.

<u>English</u>	<u>پښتو</u>		<u>English</u>	<u>پښتو</u>	
_____	_____	. ٦	_____	_____	. ١
_____	_____	. ٧	_____	_____	. ٢
_____	_____	. ٨	_____	_____	. ٣
_____	_____	. ٩	_____	_____	. ٤
_____	_____	. ١٠	_____	_____	. ٥

Exercise 4. Layla's account.

authority *n*, *M2*. *Ar. pl.* [ikhtiyārāt] اختیار [ikhtiyār]

clearly *phr.* [pə dāga] په ډاگه

be a bother *smp. int. vb.* [dzawrég-] خورېږي -

friend *n*, *M1*. [dost] دوست

meeting, encounter *n*, *F1*. [rābetál] رابطه

consent *n*, *F3*. [razá] رضا

be afraid *smp. int. vb.* [werég-] وېرېږي -

1. Why did Layla agree to see Aman after his visit to Logar?

2. How did Layla know that her father was thinking of engaging her to Aman?

3. What was Layla's response to people's asking her if she was pleased about her engagement?

4. How did she really feel about the engagement?

5. Why do you think Layla did not tell people how she really felt about the engagement?

Exercise 5. Practice with idioms.

۱. _____ *phr. w/* له ... نه [rā'wrusta] را وروسته
۲. _____ *inf. phr.* [asri kawál] عصری کول
۲. _____ *phr.* [tər bəl árwakht na] تر بل هر وخت نه
۴. _____ *phr. w/ ... د* [pə wás ke] په وس کې
۵. _____ *phr. w/ ... ته* [pə kār dí che ...] په کار دی چه
۶. _____ *phr. w/ ... په* [qádər lar-] قدر لر -
۷. _____ *phr.* [tsá che] څه چه
۸. _____ [pə báda stérge gor-] په بده سترگه گور
 phr. w/ ... ته
۹. _____ *phr.* [pə pór akhl-] په پور اخلا -
۱۰. _____ *phr. w/ ... د* [chārā kaw-] چاره کو -

Exercise 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____	. ۱۲	_____	. ۷	_____	. ۱
_____	. ۱۴	_____	. ۸	_____	. ۲
_____	. ۱۵	_____	. ۹	_____	. ۳
_____	. ۱۶	_____	. ۱۰	_____	. ۴
_____	. ۱۷	_____	. ۱۱	_____	. ۵
_____	. ۱۸	_____	. ۱۲	_____	. ۶

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dictation.

Exercise 10. Memorization.

چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی
د هغه سړی به نه وی احترام

More literal version:

کوم سړی چه د ننگ او ناموس اندوه نه لری څوک د هغه احترام
نه کوی.

respect *n*, M2. [iḥtirām] احترامgrief, concern *n*, M2. [andóh] اندوهhonor *n*, M2. [nāmús] ناموس

Answer Key

Exercise 2.

	<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>
1.	___x___	_____
2.	_____	___x___
3.	___x___	_____
4.	___x___	_____
5.	_____	___x___

	<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>
6.	_____	___x___
7.	___x___	_____
8.	___x___	_____
9.	_____	___x___
10.	_____	___x___

Exercise 3.

<u>English</u>	<u>پښتو</u>	
1940	۱۹۴۰	. ۶
1976	۱۹۷۶	. ۷
1977	۱۹۷۷	. ۸
1995	۱۹۹۵	. ۹
1789	۱۷۸۹	. ۱۰

<u>English</u>	<u>پښتو</u>	
1963	۱۹۶۳	. ۱
1984	۱۹۸۴	. ۲
1919	۱۹۱۹	. ۳
1979	۱۹۷۹	. ۴
1985	۱۹۸۵	. ۵

Exercise 4.

1. Because her parents had given her tacit permission to see him, by arranging for them to spend the night together in Logar.
2. From the questions her sister and brother asked about Aman's family when they visited her in Kabul.
3. She said that she accepted her parents' judgment.
4. She was delighted.
5. Her response ("I bow to my parents' judgment") is the proper, polite response from a well-brought-up Pashtana.

Exercise 5.

۱. را وروسته [rā'wrusta] له ... نه *since, after phr. w/*
۲. عصری کول [asrī kawál] *modernization inf. phr.*
۲. تر بل هر وخت نه [tər bəl arwákht na] *more than ever phr.*
۴. په وس کې [pə wás ke] د ... *within one's capability phr. w/*
۵. په کار دی چه [pə kār dī che ...] ته ... *it is x's responsibility to phr. w/*
۶. قدر لر- [qadər lar-] په ... *be appreciated phr. w/*
۷. څه چه [tsá che] *even phr.*
۸. په بده سترگه گور- [pə báda stérge gor-] ته ... *think ill of phr. w/*
۹. په پور اخل- [pə pór akhl-] *borrow phr.*
۱۰. چاره کو- [chārā kaw-] د ... *take care of phr. w/*

Exercise 7.

۱. فیصله	۶. عنعنوی	۱۱. متل	۱۶. هماغسي
۲. خطر	۷. مؤثر	۱۲. شيعه	۱۷. قاضي
۲. خصوصيات	۸. نظامی	۱۲. په حيث	۱۸. يو عالم
۴. صدارت	۹. نظارت	۱۴. مضر	۱۹. اصول
۵. معارف	۱۰. عصری	۱۵. عیناً	۲۰. انتظار

Exercise 9.

په پښتنو کې داسې خلک شته چې تقريباً هره شپه مېلمانه لري. دوی اکثره شتمن او ځانان دي. دوی هم د مېلمه دپاره ځانته ځای لري او هم ورته دومره ډوډۍ پخوي چې دوه درې مېلمانه نور هم ورسره عذر کيږي. خو که مېلمانه زيات او يا نازولي وي، هلته بيا نوره ډوډۍ هم زر ورته پخولي شي.

د مېلمنو ځای ته اکثره حجره وايي. حجره يوه کوټه ده چې له کورنۍ جدا واقع وي. مېلمه هم په حجره کې ډوډۍ خوري هم په کې څملي. په ډېرو پښتنو کې حجره د نارينه وو د شپې د غونډې ځای وي. د شاوخوا کورونو ځينې نارينه وروسته له ډوډۍ نه حجرې ته ورځي. نکلچيان له ډېرو نکلونو سره د نارو په وخت کې رباب هم وهي. د نکلونو سندرې نارې بلل کيږي.

Lesson 13

(Corresponding to Units 25 and 26 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Who did what?

	<u>Who?</u>	<u>Did what?</u>
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____
5.	_____	_____
6.	_____	_____
7.	_____	_____
8.	_____	_____
9.	_____	_____
10.	_____	_____

Exercise 5. Listen and respond.

Exercise 6. Spelling practice.

_____ .٩	_____ .٥	_____ .١
_____ .١٠	_____ .٦	_____ .٢
_____ .١١	_____ .٧	_____ .٣
_____ .١٢	_____ .٨	_____ .٤

Exercises 7 - 8. Listen and respond.

Exercise 9. Differences between Peshawari and Kabuli Pashto.

Useful vocabulary:

bedclothes (like a sleeping bag) *n, F1*. [bestará] بسترهstuff, things, tools *n, M2*. [sāmān] سامانtrunk, box *n, M2*. [sandáq] صندوقbed, platform *n, M2*. [kaṭ] کتmove (one's household) *phr.* [kaḍa wṛ-] کډه ورchair *n, F2*. [karsáy] کرسیporter, coolie *n, M1*. [mazdúr] مزدورPeshawari Pashto:

Kabuli Pashto:

Exercise 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

	<u>Who?</u>	<u>Did what?</u>
1.	I	read the story.
2.	Layla	took me to the hospital.
3.	she	wore her Pashtun clothes.
4.	his wife	killed him.
5.	he	took his donkey to the city.
6.	I	haven't eaten yet.
7.	his friends	saw him.
8.	I	paid a lot for that horse.
9.	he	found a very good job.
10.	he	bought the lamb in Virginia.

Exercise 6.

۹. غلطی	۵. علاقه	۱. شخص
۱۰. عزت	۶. قصه	۲. حادثه
۱۱. طرفدار	۷. لفظ	۲. مربوط
۱۲. عالم	۸. صحرا	۴. حتمي

Exercise 9. Most noticeable:

Peshawari Pashto:

دی [de]

یوسه [yúsa]

پرېږده in ږ dropped

وویل [wáwaya]

واځلم

واځله

for

for

Kabuli Pashto:

دی [day] or [da]

وېسه [wésa]

پرېږده in ږ usually pronounced

وویل [wéwele]

وېسم

درکړم

Lesson 14

(Corresponding to Units 27 and 28 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1 - 2. Listen and respond.

Exercise 3. Past tense practice.

<u>Who</u>	<u>Did what</u>
1. _____	_____
2. _____	_____
3. _____	_____
4. _____	_____
5. _____	_____
6. _____	_____
7. _____	_____
8. _____	_____
9. _____	_____
10. _____	_____

Exercise 4. Idioms.

1. Malik Sayfo's daughter was sitting all huddled up. _____
2. Malik Sayfo muffled his face. _____
3. Malik Sayfo had a lot of support. _____
4. Malik Sayfo's daughter wasn't dressed warmly enough. _____
5. Malik Sayfo's heart was pounding. _____
6. Malik Sayfo started to cry. _____
7. Malik Sayfo was helpless. _____
8. Malik Sayfo was startled. _____
9. Malik Sayfo picked his way to the mosque. _____
10. He could see Malik Sayfo from a long way off. _____

Exercise 5. Listening practice.

drag on *phr.* [ugdā keg-] اوږده کښې

arrangement *n, M2.* [bandobást] بندوبست

bald from scaldhead, a disease of the scalp that causes hair loss. *adj 1.* [pāk] پک

valley *n, M2.* [ḡand] ډنډ

handsome *adj 4.* [khyalī] خیالی

childhood *n, M3.* [kuchniwálay] کوچنیوالی

fame spreads *phr.* [núm lageg-] نوم لگېږي

1. Where is Akakhel?

2. Who was Qayumbay?

3. Who was Huraka, and why was she famous?

4. Who was Samotikay?

5. Who was Miragay, and why did he step into the fray?

6. Who did Qayumbay want Huraka to marry, and why?

7. Who died in the fighting?

8. What was the decision of the jirga?

Exercise 6. Spelling practice.

_____ .۱۲	_____ .۹	_____ .۵	_____ .۱
_____ .۱۴	_____ .۱۰	_____ .۶	_____ .۲
_____ .۱۵	_____ .۱۱	_____ .۷	_____ .۳
_____ .۱۶	_____ .۱۲	_____ .۸	_____ .۴

Exercise 7. Dictation.

Useful vocabulary:

for sure *phr.* [pə yaqín sara] په یقین سرهunderstanding, biography (in this context) *n, F2.* [pezangalwí] پېژندگلویlet alone *phr.* [da kho tsá kawi] دا خو څه کویdoubt *n, M2.* [shak] شك

writer of preface to « هغه دغه » [qalandar mománd] قلندر مومند

collection *n, F1.* [majmuʔá] مجموعهmodern, contemporary *adj 1.* [maʔasír] معاصر

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dialect practice.

Kabuli Pashto:

Kandahari Pashto:

Exercise 10. Memorization.

جانان مې گل له لاسه نه اخلي
د اسمان ستوري به جرگه ورت له پومه

Answer Key

Exercise 3.

<u>Who</u>	<u>Did what</u>
1. Tor	took Pari to the store.
2. Aslam	took his girlfriend to a movie.
3. I	bought a new car.
4. Salim	went to Pakistan and saw his sister.
5. I	went to Kabul and brought my sister here.
6. He	talked to the American ambassador
7. Asad	brought his donkey and loaded it with melons.
8. I	talked with my teacher
9. Aman	lost his heart to Layla.
10. the boys	went to the picnic together with the girls

Exercise 4.

1. Malik Sayfo's daughter was sitting all huddled up.	___8___
2. Malik Sayfo muffled his face.	___3___
3. Malik Sayfo had a lot of support.	___1___
4. Malik Sayfo's daughter wasn't dressed warmly enough.	___4___
5. Malik Sayfo's heart was pounding.	___10___
6. Malik Sayfo started to cry.	___5___
7. Malik Sayfo was helpless.	___7___
8. Malik Sayfo was startled.	___9___
9. Malik Sayfo picked his way to the mosque.	___2___
10. He could see Malik Sayfo from a long way off.	___6___

Exercise 5.

1. Akakhel is a small village on the bank of a big irrigation canal in Baladuri.
2. He was a rich landowner in Akakhel.
3. She was Qayumbay's daughter, and she was famous for her beauty. [And also her strength and resourcefulness; the author of the passage says (this is a true account; the author was a little boy at the time) that one winter Huraka was crossing the canal on horseback; the horse got swept away, and Huraka - remember that Afghans don't swim - somehow managed to get to the far bank without drowning or freezing.]
4. He was the strong, handsome son of another rich man in the village, with whom Huraka ran away.
5. He was an important elder (an Ahmadzay) who was a friend of both Qayumbay and Samotiki's father; he probably wanted to see the hostilities end.
6. Qayumbay had promised Huraka in childhood to a nephew of his who was lame, and bald in spots from sickness.
7. Qayumbay's brother.

8. Huraka would stay with Samotikay; one of Samotikay's sisters was married to one of Qayumbay's sons, and another one was married to the unfortunate nephew with the lame leg and bald spots; and one of Samotikay's cousins was married to another nephew of Qayumbay's.

Exercise 6.

۱. مدعی	۵. تصویب	۹. اضطراری	۱۲. مشخص
۲. نظریات	۶. اقتصادی	۱۰. ظالم	۱۴. آریایی
۳. آزادی	۷. ظلوم	۱۱. قرآن	۱۵. مطالعات
۴. جرئت	۸. عنعنہ	۱۲. قصاب	۱۶. سلطه

Exercise 7.

منشی احمد جان د معاصر پښتو نثر په را منځ ته کولو کې د ډېر لوی حق خاوند دی. ده ډېرې لیکنې کړې دي. خو د نثرونو دوه ډېرې مشهورې مجموعې یې، «د قصه خوانې گپ» او «هغه دغه» دي. د منشی احمد جان د پېژندګلوی په باره کې معلومات دومره کم دي چې اصلی کلی او کور یې هم په یقین سره نه دي معلوم. دا خو څه کوی چې ځینې کسان یې د نامه په باره کې هم شک لري. مثلاً قلندر مومند وایی چې ښایي اصلی نوم یې احمد جان نه بلکه احمد خان و.

Exercise 9. Most noticeable:

Kabuli Pashto:

و pronounced [wə]

- in verb forms not pronounced

څکه pronounced [tska]

بیمار pronounced [bemār]

Kandahari Pashto:

و pronounced [wul]

- in verb forms pronounced

څکه pronounced [tsha]

بیمار pronounced [bimār]

پښتو خبرې
Pashto
Conversation

Tapescript

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics

پښتو خبرې
Pashto
Conversation

Tapescript

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1993

CAL Pashto Materials Overview 1993

Over the last six years, the Center for Applied Linguistics (CAL) has developed a set of materials to teach the Pashto language to English speakers: *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto* introduce students to the spoken and written language; the *Pashto Reader* provides extensive exposure to authentic Pashto written materials. *Pashto Conversation* is a set of taped lessons, correlating with the units of *Beginning* and *Intermediate Pashto*. The *Pashto-English Glossary for the CAL Pashto Materials* is a glossary of all the words that appear in the components listed above.

The language taught in the materials is Afghan Pashto, in particular the standard central dialect spoken in Kabul and used in the official media. The materials have been proof-read and field-tested by Kandahari Pashtuns; the words and phrases in them are familiar to speakers of the Kandahari dialect as well. In *Pashto Conversation*, there are several exercises contrasting the Kabuli and Kandahari (and Peshawari, as well) dialects, to give students more experience with the major dialects.

Beginning Pashto and *Intermediate Pashto* constitute a set of materials teaching oral and written Pashto. Each of the twenty-eight units (fourteen per book) provides about ten hours of class work, and therefore should be sufficient for four semesters of academic language training (three hours a week in class, with possibly two hours of lab or practice), or about ten weeks in an intensive course (six hours a day in class, five days a week). The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the ILR proficiency scale, or an Advanced on the ACTFL proficiency scale; all the grammatical structures of Pashto are presented, along with about 2,500 words.

The Pashto writing system is taught in the first unit of *Beginning Pashto*, and is used in the presentation of material from then on. In the first three units, material is also in a romanized transcription. After that, the transcription of a word or phrase is given only when the word or phrase is introduced, or when pronunciation is the focus.

Beginning and *Intermediate Pashto* teach the language via dialogues and readings on various topics (e.g. food, shopping, weather, family, etc.), with accompanying presentations on grammar and vocabulary, and exercises for oral practice and conversation. Each unit contains a Diversion - a proverb, poem or story - intended to amuse the student, and to provide him or her with a glimpse of Pashto folk literature.

The dialogues revolve around the activities of a group of Pashtuns and Americans at an American university, so that the American student is provided with language and vocabulary of immediate usefulness. The readings for the most part describe Pashtun life and customs in Afghanistan, and are related to the topic in the corresponding dialogue. The dialogues and readings in *Intermediate Pashto* continue along the same general format, but the focus of attention shifts to Afghanistan, and to more detailed study of Pashtun culture and Afghan history.

The Workbooks, which are mostly in English, provide background information on points in the dialogues and readings, discussion of grammar points, and information on

CAL Pashto Materials Overview

individual vocabulary items. Each unit in the Workbooks contains a number of exercises providing additional practice on the points covered in the Textbook. There are listening exercises in the *Beginning Pashto* workbook which require the student to listen to a prompt, then respond in some way.

The Teachers' Manuals, in Pashto, are written for the educated native speaker of Pashto who might not have a background in language teaching or an extensive background in Pashto grammar. It explains the presentation of grammar points, and gives other information of use to the teacher. At the end of each unit, the prompts for the listening exercises in the Workbooks are given for the teacher's convenience.

The Text Tapescript and Workbook Tapescript for *Beginning Pashto* have been developed for students who do not have regular access to a native speaker of the language. They provide the means for such students to identify a Pashto speaker, then make arrangements with him or her to tape the important parts of the Textbook and the listening exercises in the Workbook. The tapescripts are not necessary in situations where there is a Pashto-speaking teacher.

Pashto Conversation contains fourteen lessons - each lesson corresponding to two units of *Beginning/Intermediate Pashto* - which provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The lessons have been recorded - there is a set of cassettes at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; Fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (see numbers below).

The *Pashto Reader* presents selections of modern written Pashto, with extensive notes and guides to comprehension. Six different genres are exemplified: essays, articles, stories, poetry, "public" Pashto (street signs, ads, etc.), and "fractured" Pashto (published Pashto written by non-native speakers). *Pashto Reader: Originals* presents the passages of the *Reader* in computer scans of their originals, to provide the student with practice in dealing with Pashto as it actually appears: handwritten, without conventional spacing between words, etc. *Pashto Reader: Passages in Transcription* presents the passages in the roman transcription used to represent pronunciation throughout the series; it is intended for the linguist interested in the Pashto language but not necessarily the writing system.

The *Glossary for the CAL Pashto Materials* contains, in dictionary form, all the words taught in the materials - about 5,000 entries. Each entry includes a word or phrase's Pashto spelling, a transcription of pronunciation, English equivalents or explanations, and grammatical information.

All these materials are in the public domain, and copies may be made of them as needed. Each component is listed in the ERIC system with a separate number, and has been designed on the assumption that a single hard copy will be bought from ERIC, then copied and bound. Each component accordingly has a cover page, which should be copied onto heavy paper (a different color for each component makes it easier to identify). The

CAL Pashto Materials Overview

title page and rest of the component can be copied as usual, then bound with the cover page and a back cover. We have found that comb-binding (available at most copy centers) is best, because it allows the "book" to lie flat. To facilitate copy-making, every page of the materials has been numbered and labelled in English, in headers like the following:

Beginning Pashto Unit 12: ملايي ژوبله ده Teachers' Manual 82

Some of the components in the ERIC system are now obsolete. Here is a list of everything that has been deposited in the system, along with identifying number (where possible). The items marked with asterisks (***) are obsolete.

***Beginning Pashto: Textbook	ED 323 763
Beginning Pashto: Textbook Tapescript	ED 323 764
***Beginning Pashto: Workbook	ED 323 765
Beginning Pashto: Workbook Tapescript	ED 323 766
Beginning Pashto: Teachers' Manual	ED 323 767
***Beginning Pashto: Glossary	ED 323 768
***Intermediate Pashto: Textbook	ED 338 074
***Intermediate Pashto: Glossary	ED 338 075
Intermediate Pashto: Teachers' Manual	ED 338 076
***Intermediate Pashto: Workbook	ED 338 077
Pashto Reader	ED 353 815
Pashto Reader: Transcriptions	ED 353 814
Pashto Reader: Originals	ED 353 813
Beginning Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Beginning Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Tapescript	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Manual	(number not assigned yet)
Glossary for the CAL Pashto Materials	(number not assigned yet)

In the revised editions of the textbooks and workbooks for *Beginning* and *Intermediate Pashto*, we have corrected misprints, recast some of the grammar material, and (we hope) made some of the explanations easier to understand.

If you have any problems or questions about getting the materials, please contact ERIC /CLL, at the Center for Applied Linguistics in Washington, D.C. (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). If you have any questions about the content of the materials, please contact the authors: Barbara Robson at the Center for Applied Linguistics, or Habibullah Tegey in the Pashto Service, Voice of America, in Washington D.C.

Table of Contents

Introduction.....	iv
Lesson 1	1
Lesson 2	14
Lesson 3	28
Lesson 4	40
Lesson 5	50
Lesson 6	59
Lesson 7	67
Lesson 8	77
Lesson 9	88
Lesson 10	100
Lesson 11	112
Lesson 12	123
Lesson 13	133
Lesson 14	142

Introduction

Pashto Conversation is the last-developed component of the CAL Pashto Materials. It coordinates with the units of *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, and provides the student with more practice in understanding and speaking the language.

Pashto Conversation consists of this Tapescript and a Manual. The Tapescript contains the oral prompts for the exercises in the Manual. The prompts have been recorded at CAL: a set of cassettes is housed at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). Contact either of these organizations for information on getting a copy of the tapes.

Alternatively, you can make your own tapes, or use the exercises face-to-face in tutoring situations, with this tapescript.

To make tapes from this tapescript, you must first find a native Pashto speaker who has had enough education in Afghanistan to read Pashto script easily. It is necessary, of course, that the speaker be a native speaker - someone who learned the language as a child, and who has spoken it at home - rather than someone who has learned Pashto in school. If you are not in a position to verify the Pashto of a putative native speaker, it is easy to arrange a telephone interview for him or her: call the Pashto Service of the Voice of America in Washington, D.C., explain that you need to verify someone as a native speaker of Pashto, and ask the Pashto Service to interview him and give you an opinion.

When you have found a native Pashto speaker, you and he or she can tape the contents of the tapescript, by reading the parts for the English Speaker and the Pashto Speaker respectively.

We want to thank Mr. Anwar Ayazi for his assistance to us in proof-reading and commenting on the lessons and tapescripts for *Pashto Conversation*.

To the Student

Beginning and Intermediate Pashto were designed for the student who is learning Pashto for its linguistic and literary interest, and there is a corresponding emphasis on grammatical points in the general presentation. The lessons of *Pashto Conversation*, on the other hand, are aimed at the student who is learning Pashto for practical purposes, and there is a corresponding emphasis on understanding and using the spoken language.

We strongly suggest that you repeat each exercise - especially those that require you to listen to an extended passage - several times. You will be pleasantly surprised at how a passage that is totally incomprehensible the first time around becomes more and more understandable with each repetition. We also urge you to pay particular attention to the exercises that ask you to come up with your own responses to questions: struggling to compose your own Pashto answers will, besides increasing your fluency, also point out to you any gaps in your vocabulary that you will probably need to fill in talking about yourself.

Lesson 1

(Corresponding to Units 1 and 2 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 1. Repetition. Listen, follow along on page 1 of your textbook, and repeat each phrase after the Pashto speaker says it. He will say each phrase twice.

Pashtun: *leave enough time after each phrase for listener to repeat (pause)*

(pause) اسلام عليکم .	(pause) اسلام عليکم .
(pause) وعلیکم .	(pause) وعلیکم .
(pause) سترې مه شی .	(pause) سترې مه شی .
(pause) سترې مه شی .	(pause) سترې مه شی .
(pause) خوار مه شی .	(pause) خوار مه شی .
(pause) خواره مه شی .	(pause) خواره مه شی .
(pause) څنگه یې ؟	(pause) څنگه یې ؟
(pause) جوړ یې ؟	(pause) جوړ یې ؟
(pause) جوړه یې ؟	(pause) جوړه یې ؟
(pause) په خیر یې ؟	(pause) په خیر یې ؟
(pause) ښه جوړ یې ؟	(pause) ښه جوړ یې ؟
(pause) ښه جوړه یې ؟	(pause) ښه جوړه یې ؟
(pause) مهربانی .	(pause) مهربانی .
(pause) خدای په امان .	(pause) خدای په امان .
(pause) په مخه دې ښه .	(pause) په مخه دې ښه .

ES: Now listen to Pashtuns greeting one another. This greeting is between co-workers in an office:

Pashtuns: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between friends who have not seen each other for a long time:

Pashtuns: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between two women who see each other every day:

Pashtanas: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between women friends who have not seen each other for a while:

Pashtanas: *appropriate extemp greeting*

ES: This last greeting is between a young man and a friend of his father's:

Pashtuns: appropriate extemp greeting

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 2. Practice on greeting phrases. On page 1 of your textbook, some of the greeting phrases are labelled "a" and "b". Practice giving the "b" responses: Listen to the Pashtun or Pashtana, then give the appropriate response.

Pashtun or Pashtana: leaving time for response after each phrase

پښتون: اسلام عليکم.
 پښتنه: خدای په امان.
 پښتنه: سترې مه شي.
 پښتون: خدای په امان.
 پښتنه: اسلام عليکم.
 پښتون: سترې مه شي.
 پښتون: خدای په امان.
 پښتنه: اسلام عليکم.
 پښتون: سترې مه شي.
 پښتنه: خدای په امان.
 پښتون: اسلام عليکم.
 پښتنه: سترې مه شي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1. Exercise 3. Listening and reading. Listen to the conversation between Dave and Aman, and read along on page 27 of your textbook.

"Dave" and "Aman": don't repeat names

داود: سلام.
 امان: سلام. سترې مه شي.
 داود: خوار مه شي.
 امان او داود: څنگه يې؟ جوړ يې؟ په خير يې؟ ښه جوړ يې؟
 داود: مهرباني.
 امان: تشکر.
 داود: ليدا چېرې ده؟
 امان: په کور کې ده.

داود : رابيا او جون چېرې دى ؟
 امان : گومان كوم په ليليه كې دى .
 داود : پتنگ چېرې دى ؟
 امان : په روغتون كې دى .
 داود : غلځي صاحب په صنف كې دى ؟
 امان : هو ! له نوى شاگرد سره ناست دى .
 داود : ته څنگه يوازې ناست يې ؟
 امان : اسد ته منتظر يم .

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the speaker. Each phrase will be said twice.

"Dave" and "Aman": Leaving time after each repetition for listener to repeat

داود : ليا چېرې ده ؟ ليا چېرې ده ؟
 امان : په كور كې ده . په كور كې ده .
 داود : رابيا او جون چېرې دى ؟ رابيا او جون چېرې دى ؟
 امان : گومان كوم په ليليه كې دى . گومان كوم په ليليه كې دى .
 داود : پتنگ چېرې دى ؟ پتنگ چېرې دى ؟
 امان : په روغتون كې دى . په روغتون كې دى .
 داود : غلځي صاحب په صنف كې دى ؟ غلځي صاحب په صنف كې دى ؟
 امان : له نوى شاگرد سره ناست دى . له نوى شاگرد سره ناست دى .
 داود : ته څنگه يوازې ناست يې ؟ ته څنگه يوازې ناست يې ؟
 امان : اسد ته منتظر يم . اسد ته منتظر يم .

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 4. Grammar practice. On page 30 of your textbook, the different forms corresponding to English 'am', 'are' and 'is' are given. Listen as the Pashto speaker reads the example sentences, and repeat each sentence after him.

Pashtun: reading across; Eastern dialect pronunciation of دی. Leave time after each sentence for students to respond.

په کور کې دی.	په کور کې یې.	په کور کې یم.
په کور کې یاستی.	په کور کې یو.	په کور کې ده.
		په کور کې دی.
په کور کې نه دی.	په کور کې نه یې.	په کور کې نه یم.
په کور کې نه یاستی.	په کور کې نه یو.	په کور کې نه ده.
		په کور کې نه دی.

ES: Now, the Pashto speaker will name a person or group of people. You say that whoever he names is at home. For example, the Pashto speaker says

Pashtun: ته او رابیا

ES: And you say

Pashtun: په کور کې یاستی.

ES: The Pashto speaker will repeat the correct response after you. The word

Pashtun: زه

ES: means 'I'

Pashtun:

امان او لیل

pause for response

په کور کې دی.

پتنگ

pause for response

په کور کې دی.

زه او رابیا

pause for response

په کور کې یو.

ته

pause for response

په کور کې یې.

لیل

pause for response

په کور کې ده.

ته او غلځي صاحب

pause for response

په کور کې ياستي.

زه

pause for response

په کور کې يم.

ES: Now try the same kind of response, only say that the people named are not at home.

Pashtun:

ته او راييا

pause for response

په کور کې نه ياستي.

زه

pause for response

په کور کې نه يم.

زه او داود

pause for response

په کور کې نه يو.

ته

pause for response

په کور کې نه يي.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 5. Grammar practice. Listen to each of the following statements, then give the corresponding question. The Pashto speaker will repeat the question after you say it.

Pashtun:

فراه په افغانستان کې ده.

(leave time for response)

فراه په افغانستان کې ده؟

پېښور په افغانستان کې نه دی.

(leave time for response)

پېښور په افغانستان کې نه دی؟

رابيا او جون په ليليه کې دى.
(leave time for response)

رابيا او جون په ليليه کې دى؟

اسلام آباد په پاکستان کې دى.
(leave time for response)

اسلام آباد په پاکستان کې دى؟

پتنگ او ليلا په روغتون کې دى.
(leave time for response)

پتنگ او ليلا په روغتون کې دى؟

اسد د داود نژدې ملگرى دى.
(leave time for response)

اسد د داود نژدې ملگرى دى؟

غاضى صاحب د نوى شاگرد ښوونكى دى.
(leave time for response)

غاضى صاحب د نوى شاگرد ښوونكى دى؟

د اسد او ليلا کورنۍ په افغانستان کې دى.
(leave time for response)

د اسد او ليلا کورنۍ په افغانستان کې دى؟

ته سترى يې.
(leave time for response)

ته سترى يې؟

نوى شاگرد پښتو لولى.
(leave time for response)

نوى شاگرد پښتو لولى؟

پتنگ رابيا ته منتظر دى.
(leave time for response)

پتنگ رابيا ته منتظر دى؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 6. Writing practice. Listen as the Pashto speaker dictates one or the other of the Pashto letters. At the following sound -
◊ - stop the tape and write the letter in the space provided in your Manual. Each letter will be named three times. Number 1.

Pashtun: گ گ گ ◊

ES: Number 2.

Pashtun: ک ک ک ◊

ES: Number 3.

Pashtun: ښ ښ ښ ◊

ES: Number 4.

Pashtun: ق ق ق ◊

ES: Number 5.

Pashtun: ف ف ف ◊

ES: Number 6.

Pashtun: غ غ غ ◊

ES: Number 7.

Pashtun: ع ع ع ◊

ES: Number 8.

Pashtun: ت ت ت ◊

ES: Number 9.

Pashtun: ڼ ڼ ڼ ◊

ES: Number 10.

Pashtun: ص ص ص ◊

ES: Number 11.

Pashtun: ش ش ش ◊

ES: Number 12.

Pashtun: س س س ◊

ES: Number 13.

Pashtun: ژ ژ ژ ◊

ES: Number 14.

Pashtun: ز ز ز ◊

ES: Number 15.

Pashtun: ر ر ر ◊

ES: Number 16.

Pashtun: ذ ذ ذ ◊

ES: Number 17.

Pashtun: د د د ◊

ES: Number 18.

Pashtun: چ چ چ ◊

ES: Number 19.

Pashtun: خ خ خ ◊

ES: Number 20.

Pashtun: ح ح ح ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 7. Reading practice. Listen as the Pashto speaker says a word from each group given in the Manual. Stop the tape at the sound ◊ and underline the word he says. Number 1.

Pashtun: اسلام آباد اسلام آباد اسلام آباد ◊

ES: Number 2.

Pashtun: مهربانی مهربانی مهربانی ◊

ES: Number 3.

Pashtun: ښځه ښځه ښځه ◊

ES: Number 4.

Pashtun: رښتیا رښتیا رښتیا ◊

ES: Number 5.

Pashtun: پوهنتون پوهنتون پوهنتون ◊

ES: Number 6.

Pashtun: جلال آباد جلال آباد جلال آباد ◊

ES: Number 7.

Pashtun: دوی دوی دوی ◊

ES: Number 8.

Pashtun: کندهار کندهار کندهار ◊

ES: Number 9.

Pashtun: یاران یاران یاران ◊

ES: Number 10.

Pashtun: نوی نوی نوی ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 8. Geography practice. Answer each question as the Pashto speaker asks it. After your answer, the Pashto speaker will give the correct answer. For example, the Pashto speaker will ask

Pashtun: کندهار چېرې دی؟

ES: and you answer

Pashtun: په افغانستان کې دی.

ES: Begin now.

Pashtun:

پيکنګ چېرې دی؟

(wait for response)

په چین کې دی.

کوته چېرې ده؟

(wait for response)

په پاکستان کې ده.

پاریس چېرې دی؟

(wait for response)

په فرانسه کې دی.

تهران چېرې دی؟

(wait for response)

په ایران کې دی.

نیو یارک چېرې دی؟

(wait for response)

په امریکا کې دی.

اسلام آباد چېرې دی؟

(wait for response)

په پاکستان کې دی.

جلال آباد چېرې دی؟

(wait for response)

په افغانستان کې دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 9. More geography practice.

Answer each question as the Pashto speaker asks it, with a positive, for example:

Pashtun: هو! په ... کې ده.

ES: or with a negative, for example:

Pashtun: نه! په ... کې نه ده.

ES: After your answer, the Pashto speaker will give the correct answer.

Pashtun:

فراه په افغانستان کې ده؟

(wait for response)

هو! په افغانستان کې ده.

میونخ په ایتالیا کې دی؟

(wait for response)

نه! په ایتالیا کې نه دی.

شیکاگو په کانادا کې ده؟

(wait for response)

نه! په کانادا کې نه ده.

توکیو په جاپان کې ده؟

(wait for response)

هو! په جاپان کې ده.

کوته په افغانستان کې ده؟

(wait for response)

نه! په افغانستان کې نه ده.

مسکو په روسیه کې دی؟

(wait for response)

هو! په روسیه کې دی.

کندز په ایران کې دی؟

(wait for response)

نه! په ایران کې نه دی.

جده په عربستان کې ده؟
 (wait for response)
 هو! په عربستان کې ده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 10. Questions with free answers. Listen to each question that the Pashto speaker asks, then stop the tape at the sound ◊ and give a real answer. The word

Pashtun: يې

ES: after a noun, for example

Pashtun: ملگری يې

ES: means 'your'. Begin now.

Pashtun:

- ◊ ته په امریکا کې يې؟
- ◊ کورنۍ يې چېرته ده؟
- ◊ ته چېرته پښتو لولي؟
- ◊ ته امریکایی يې؟
- ◊ ته شاگرد يې؟
- ◊ نژدې ملگری يې پښتو لولی؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 11. Dialect recognition. Listen, and read along in your manual, as the words are pronounced first by a speaker of an eastern dialect, then by a speaker of a western dialect. No. 1. 'Peshawar'

Eastern Pashtun: پېښور

Western Pashtun: پېښور

ES: No. 2. 'show'

Eastern Pashtun: وښيه

Western Pashtun: وښيه

ES: No. 3. 'Pashtun'

Eastern Pashtun: پښتون

Western Pashtun: پښتون

ES: No. 4. 'Pashto'

Eastern Pashtun: پښتو

Western Pashtun: پښتو

ES: No. 5. 'really'

Eastern Pashtun: رښتیا

Western Pashtun: رښتیا

ES: No. 6. 'good'

Eastern Pashtun: ښه

Western Pashtun: ښه

ES: No. 7. 'woman'

Eastern Pashtun: ښځه

Western Pashtun: ښځه

ES: Now listen to each word used in a short sentence. Again, the sentences will be said first by a speaker of an eastern dialect, then by a speaker of a western dialect. No. 1. 'Peshawar'

Eastern Pashtun: پېښور په پاکستان کې دی.

Western Pashtun: پېښور په پاکستان کې دی.

ES: No. 2. 'show'

Eastern Pashtun: کتاب دې را وښی.

Western Pashtun: کتاب دې را وښی.

ES: No. 3. 'Pashtun'

Eastern Pashtun: امان پښتون دی.

Western Pashtun: امان پښتون دی.

ES: No. 4. 'Pashto'

Eastern Pashtun: پښتون پښتو وایي.

Western Pashtun: پښتون پښتو وایي.

ES: No. 5. 'really'

Eastern Pashtun: دی رښتیا وایی.

Western Pashtun: دی رښتیا وایی.

ES: No. 6. 'good'

Eastern Pashtun: رښتیا ویل ښه دی.

Western Pashtun: رښتیا ویل ښه دی.

ES: No. 7. 'woman'

Eastern Pashtun: لیلیا ښه ښځه ده.

Western Pashtun: لیلیا ښه ښځه ده.

ES: Now check your answers with the Answer Key on page 2 of your Manual, while you listen to Pashtun music.

Lesson 2

(Corresponding to Units 3 and 4 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 1. Listening and reading. Listen to the Unit 3 conversation between Theresa and Asad, and read along on page 40 of your textbook.

"Theresa" and "Asad": don't repeat names

تريسا: سلام.
 اسد: سلام.
 تريسا: د غلځي صاحب ملگري يې؟
 اسد: هو! زه اسد يم.
 تريسا: ز ما نوم تريسا ده.
 اسد: ته به د غلځي صاحب نوې شاگرده يې.
 تريسا: پوه نه شوم.
 اسد: د غلځي صاحب زده کوونکې يې؟
 تريسا: هو! دغلځي صاحب زده کوونکې يم.
 اسد: راځه کښينه.
 تريسا: تشکر. ته څه کار کوې؟
 اسد: زده کوونکې يم.
 تريسا: څه شي لولې؟
 اسد: کيميا لولم. ته څنگه؟ يوازې پښتو لولې؟
 تريسا: نه. زه د ژب پوهنې زده کوونکې يم.
 اسد: د کوم ځای يې؟
 تريسا: د مشيگن يم.
 اسد: دلته چيرې اوسېږې؟
 تريسا: په جورج ټون کې اوسېږم.

ES: Now repeat some of the sentences and questions from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

پوه نه شوم.
 راځه کښه. (pause) راځه کښه. (pause)
 ته څه کار کوې؟ (pause) ته څه کار کوې؟ (pause)
 څه شی لولې؟ (pause) څه شی لولې؟ (pause)
 یوازې پښتو لولې؟ (pause) یوازې پښتو لولې؟ (pause)
 کیمیا لولم. (pause) کیمیا لولم. (pause)
 دلته چیرې اوسېږې؟ (pause) دلته چیرې اوسېږې؟ (pause)
 په جورج تون کې اوسېږم. (pause) په جورج تون کې اوسېږم. (pause)

ES: Now listen to the Unit 4 conversation between Theresa and Amān, and read along on page 52 of your textbook.

"Theresa" and "Amān": (don't read names)

تریسا: د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسیږي؟
 امان: هو. د اسد پلار د لوگر یو لوی او مشهور خان دی.
 تریسا: اسد څو وروڼه او خويندې لري؟
 امان: څلور وروڼه او دوه نورې خويندې لري.
 تریسا: خويندې او وروڼه یې هم اسد او لیلا غوندې دي؟
 امان: هو، ټول لکه اسد غوندې دي. ورور یې کسه خور یې نیسه.
 تریسا: ورور یې کسه خور یې نیسه څه معنا؟
 امان: دا متل دی او معنا یې دا ده چې خور ورور ته ورته وي.
 تریسا: ټول یې اسد او لیلا غوندې ښایسته دي؟
 امان: د لوگر خلک ټول ښایسته دي.

ES: Now repeat some of the questions and sentences from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسیږي؟ (pause for response)
 د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسیږي؟ (pause for response)
 د اسد پلار د لوگر یو لوی او مشهور خان دی. (pause for response)
 د اسد پلار د لوگر یو لوی او مشهور خان دی. (pause for response)
 اسد څو وروڼه او خويندې لري؟ (pause for response)

اسد خو ورونه او خویندې لری؟ (pause for response)
 خویندې او ورونه یې هم اسد او لیلا غوندې دی؟ (pause for response)
 خویندې او ورونه یې هم اسد او لیلا غوندې دی؟ (pause for response)
 ټول لکه اسد غوندې دی. (pause for response)
 ټول لکه اسد غوندې دی. (pause for response)
 خور ورور ته ورته وی. (pause for response)
 خور ورور ته ورته وی. (pause for response)
 ټول یې اسد او لیلا غوندې ښایسته دی؟ (pause for response)
 ټول یې اسد او لیلا غوندې ښایسته دی؟ (pause for response)
 د لوگر خلك ټول ښایسته دی. (pause for response)
 د لوگر خلك ټول ښایسته دی. (pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2. Exercise 2. Number practice. Repeat the numbers after the Pashto speaker.

PS:

(pause) ۰ (pause) ۱ (pause) ۲ (pause) ۳ (pause) ۴
 (pause) ۵ (pause) ۶ (pause) ۷ (pause) ۸ (pause) ۹ (pause) ۱۰

ES: Now count up to five after the Pashto speaker:

PS:

(pause) ۰ ۱ ۲ ۳ ۴

ES: Now from six to ten:

PS:

(pause) ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ES: Now from one to ten:

PS:

(pause) ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ES: Now from ten to one:

PS:

(pause) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰

ES: Now listen to the following sentences, and write the number you hear in the space provided in the Lab Manual. Each sentence will be said twice. Number 1.

PS:

۱. دوه هلکان راغلل.

۱. دوه هلکان راغلل.

ES: Number 2.

PS:

۲. په مېز درې کتابونه ایښي دي.

۲. په مېز درې کتابونه ایښي دي.

ES: Number 3.

PS:

۲. په گودر کې پنځه ښځې ناستې دي.

۲. په گودر کې پنځه ښځې ناستې دي.

ES: Number 4.

PS:

۴. غلځی صاحب اته شاگردان لري.

۴. غلځی صاحب اته شاگردان لري.

ES: Number 5.

PS:

۵. یوه نجلی راغلې ده.

۵. یوه نجلی راغلې ده.

ES: Number 6.

PS:

۶. په صنف کې شپږ تنه درس لولي.

۶. په صنف کې شپږ تنه درس لولي.

ES: Number 7.

PS:

۷. په موټر کې څلور خټکي ایښي دي.

۷. په موټر کې څلور خټکي ایښي دي.

ES: Number 8.

PS:

۸. په سړک کې لس لارې ولاړې دي.

۸. په سړک کې لس لارې ولاړې دي.

ES: Number 9.

PS:

۹. له اسد سره اوه تنه کار کوی.

۹. له اسد سره اوه تنه کار کوی.

ES: Number 10.

PS:

۱۰. دا کوټه نه متره اوږده ده.

۱۰. دا کوټه نه متره اوږده ده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 3. Present tense practice. Answer the following questions affirmatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: کار کوی؟

ES: you answer

PS: هو، کار کوم.

(pause for answer) په فرانسي کې اوسېږي؟

(pause for answer) صنف ته ځي؟

(pause for answer) په روغتون کې کار کوی؟

(pause for answer) ملگرو سره گوري؟

(pause for answer) د پښتو صنف خوښوي؟

(pause for answer) ژبپوهنه لولي؟

(pause for answer) ورونه لري؟

(pause for answer) په ليليې کې اوسېږي؟

(pause for answer) لنډۍ وايي؟

ES: Now answer the same questions negatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: کار کوی؟

ES: you answer

PS: نه، کار نه کوم.

(pause for answer) په فرانسي کې اوسېږي؟

(pause for answer) صنف ته ځي؟

(pause for answer) په روغتون کې کار کوی؟

ملګرو سره ګوري؟ (pause for answer)
 د پښتو صنف خوښوي؟ (pause for answer)
 ژبپوهنه لولي؟ (pause for answer)
 ورونه لري؟ (pause for answer)
 په ليليې کې اوسېږي؟ (pause for answer)
 لنډۍ وايي؟ (pause for answer)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 4. Weak pronoun and present tense practice. Answer the following questions affirmatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: خویندو ته دې ګوري؟

ES: You answer:

PS: هو، خویندو ته مې ګورم.

ES: The Pashto speaker will then confirm your answer:

PS: هو، خویندو ته مې ګورم.

له مور سره دې اوسېږي؟ (wait for response)
 هو، له مور سره مې اوسېږم.
 تره دې کار کوي؟ (wait for response)
 هو، تره مې کار کوي.
 مور او پلار دې کور لري؟ (wait for response)
 هو، مور او پلار مې کور لري.
 خور دې دلته اوسېږي؟ (wait for response)
 هو، خور مې دلته اوسېږي.
 ملګري سره دې ګوري؟ (wait for response)
 هو، ملګري سره مې ګورم.
 ملګري دې پښتنې جامې اغوندي؟ (wait for response)
 هو، ملګري مې پښتنې جامې اغوندي.

ښوونکي دې په پوهنتون کې کار کوي؟
(wait for response)
هو، ښوونکي مې په پوهنتون کې کار کوي.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 5. Pronoun practice. Substitute a pronoun possessive in place of the possessive phrase with [de] in the following sentences. The Pashto speaker will give you the correct response after your answer. For example, he will say

PS: زما نوم اسد دی.

ES: and you will say:

PS: نوم مې اسد دی.

ES: and the Pashto speaker will confirm your answer:

PS: نوم مې اسد دی.

د امان ښځه په روغتون کې کار کوي.
(wait for response)
ښځه یې په روغتون کې کار کوي.

د اسد تره غلځي صاحب گوري.
(wait for response)
تره یې غلځي صاحب گوري.

د لیلا مور ښایسته جامې اغوندي.
(wait for response)
مور یې ښایسته جامې اغوندي.

د امان پلار کابل ته ځي.
(wait for response)
پلار یې کابل ته ځي.

د رابیا ورور په ننگرهار کې اوسېږي.
(wait for response)
ورور یې په ننگرهار کې اوسېږي.

ES: Continue the exercise, but now with sentences in which the possessive phrase goes with something other than the subject of the sentence.

PS:

داود د لیلا پلار گوري.
(wait for response)
داود یې پلار گوري.

پټنگ د لېلا له خور سره ناست دی. (wait for response)
پټنگ يې له خور سره ناست دی.

امان د غلځي صاحب له پلار سره شلگر ته ځي. (wait for response)
امان يې له پلار سره شلگر ته ځي.

لېلا د داود خور غوندي ده. (wait for response)
لېلا يې خور غوندي ده.

اسد د لېلا له ملگرې سره په پوهنتون کې کار کوي. (wait for response)
اسد يې له ملگرې سره په پوهنتون کې کار کوي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 6. Reading practice. Look at the groups of words in your Manual, then underline the word the Pashto speaker says. The exercise is numbered in Pashto.

PS: read numbers in Pashto

۱.	پېغله	پېغله	پېغله
۲.	خواره	خواره	خواره
۳.	شپږ	شپږ	شپږ
۴.	لړئ	لړئ	لړئ
۵.	متل	متل	متل
۶.	واده	واده	واده
۷.	اغوندي	اغوندي	اغوندي
۸.	دېرې	دېرې	دېرې
۹.	بلد	بلد	بلد
۱۰.	اتنونه	اتنونه	اتنونه

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 7. Spelling practice. Listen as the Pashto speaker spells out a word, and write the word in the space provided in your Manual. If you need to, stop the tape at the following sound - ◇. Each word will be spelled three times. Number 1.

PS:

ص ا ح ب ص ا ح ب ص ا ح ب ◊

ES: Number 2.PS:

پ ښ ت و پ ښ ت و پ ښ ت و ◊

ES: Number 3.PS:

دل ت ه دل ت ه دل ت ه ◊

ES: Number 4.PS:

كار ك ار كار ك ار كار ك ار ◊

ES: Number 5.PS:

كوم ك وم كوم ك وم كوم ك وم ◊

ES: Number 6.PS:

ورور و رور ورور و رور ورور و رور ◊

ES: Number 7.PS:

افغان ا فغان افغان ا فغان افغان ا فغان ◊

ES: Number 8.PS:

ه غ ه ه غ ه ه غ ه ◊

ES: Number 9.PS:

كله ك له كله ك له كله ك له ◊

ES: Number 10.PS:

واده و اده واده و اده واده و اده ◊

ES: Number 11.PS:

دغه د غه دغه د غه دغه د غه ◊

ES: Number 12.PS:

چ ړ ې ر ې چ ړ ې ر ې چ ړ ې ر ې ◊

ES: Number 13.PS:

څ ن گ ه څ ن گ ه څ ن گ ه

ES: Number 14.

PS:

ډ ډ ډ ډ ډ ډ ډ ډ ډ ډ

ES: Number 15.

PS:

ك و ر ن ي ك و ر ن ي ك و ر ن ي

ES: Number 16.

PS:

ه م ه م ه م

ES: Number 17.

PS:

ي ا س ت ئ ي ا س ت ئ ي ا س ت ئ

ES: Number 18.

PS:

څ و ك څ و ك څ و ك

ES: Number 19.

PS:

ب ي خ ي ب ي خ ي ب ي خ ي

ES: Number 20.

PS:

ب ن ا ي س ت ه ب ن ا ي س ت ه ب ن ا ي س ت ه

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 8. Questions and answers. In this exercise, the Pashto speaker will ask questions about the characters in the Textbook. After the Pashto speaker asks each question, stop the tape at the sound - ډ - and answer the question. Then start the tape again and listen as the Pashto speaker confirms your answer.

PS:

د امان بڼه څوك ده؟

د امان بڼه ليلا ده.

د غلځي صاحب نوې شاگرده څوك ده؟

د غلځي صاحب نوې شاگرده تريسا ده.

په روغتون کې څوک کار کوی؟
په روغتون کې لیل او پتنگ کار کوی.

څوک کیمیا لولی؟
اسد کیمیا لولی.

په لیلیې کې څوک اوسېږی؟
په لیلیې کې رابیا او جون اوسېږی.

څوک د لوگر دی؟
اسد او لیل د لوگر دی.

څوک د لغمان دی؟
پتنگ د لغمان دی.

د کابل نیازی څوک دی؟
امان د کابل نیازی دی.

په شلگر کې څوک واده ده؟
د غلخی صاحب خور په شلگر کې واده ده.

د داود افغان ملگری څوک دی؟
د داود افغان ملگری اسد، پتنگ، امان، لیل، او رابیا دی.

د نیازیو مشر څوک دی؟
د نیازیو مشر د امان تره دی.

د شلگر د خلکو جامې څوک خوښوی؟
د شلگر د خلکو جامې هرڅوک خوښوی.

څوک په شلگر کې بلد دی؟
غلخی صاحب په شلگر کې بلد دی.

څوک دوه ډېر لوی باغونه لری؟
د اسد او لیل پلار دوه ډېر لوی باغونه لری.

- د مجاهدينو قوماندان څوك دى؟
 د مجاهدينو قوماندان د غلځي صاحب خوري دى.
 څوك كله كله پېښور ته ځي؟
 امان كله كله پېښور ته ځي.
 د ليلا ورور څوك دى؟
 د ليلا ورور اسد دى.
 څوك غواړي چه يو بل باغ هم واخلي؟
 د اسد او ليلا پلار غواړي چه يو بل باغ هم واخلي.
 څوك كله كله د اسد د پلار باغ ته ځي؟
 د ليلا او اسد خويندې كله كله د اسد د پلار باغ ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 9. Questions with free answers.
 Answer the following questions with "real" answers, stopping the tape after each question at the sound ◊.

PS:

- مور او پلار دې چېرې اوسېږي؟
 ته څه شي لولي؟
 ته چېرې كار كوي؟
 خويندې او وروڼه لرې؟
 ته پښتنى جامې اغوندي؟
 ته پوهنتون ته ځي؟
 ته كور لرې؟
 ته افغانان ملگرى لرې؟
 ته كله كله مېلې ته ځي؟
 ته تالونه خوري؟
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 10. Memorization. Listen carefully, and repeat after the Pashto speaker, the landays and proverbs from Units 1 through 4, reading along in your Manual. Pay attention to your pronunciation, and after the fifth repetition of landay or proverb, see if you can say it from memory.

PS:

طالبه خدای که به ملا سي
 په کتاب پروت يې يادوې شينکي خالونه (pause for response)
 طالبه خدای که به ملا سي
 په کتاب پروت يې يادوې شينکي خالونه (pause for response)
 طالبه خدای که به ملا سي
 په کتاب پروت يې يادوې شينکي خالونه (pause for response)
 طالبه خدای که به ملا سي
 په کتاب پروت يې يادوې شينکي خالونه (pause for response)
 طالبه خدای که به ملا سي
 په کتاب پروت يې يادوې شينکي خالونه (pause for response)

چې خان يې، په ياران يې. (pause for response)
 چې خان يې، په ياران يې. (pause for response)
 چې خان يې، په ياران يې. (pause for response)
 چې خان يې، په ياران يې. (pause for response)
 چې خان يې، په ياران يې. (pause for response)

ورور يې کسه خور يې نيسه. (pause for response)
 ورور يې کسه خور يې نيسه. (pause for response)
 ورور يې کسه خور يې نيسه. (pause for response)
 ورور يې کسه خور يې نيسه. (pause for response)
 ورور يې کسه خور يې نيسه. (pause for response)

نجلی د باغ له لوری راغله
(pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
نجلی د باغ له لوری راغله
(pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
نجلی د باغ له لوری راغله
(pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
نجلی د باغ له لوری راغله
(pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
نجلی د باغ له لوری راغله
(pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه

ES: Now listen to the following music as you check your answers.

Lesson 3

(Corresponding to Units 5 and 6 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 1. Listen and read along, on page 60 of your textbook, to the conversation between Patang and Dave.

"Patang" and "Dave": *don't read names*

پټنگ: یاره، هوا سخته توده ده. دلته عموماً هوا څنگه وی؟

داود: په اوږی کې هوا عموماً نن غونډې توده او لنده وی.
په کور او دفتر کې یې له ایبرکاندېشن نه گوزاره نه کېږی.

پټنگ: ژمی څنگه وی؟

داود: ژمی بنایسته سوړ وی. اکثره سخت باد لگېږی.

پټنگ: واوره اورېږی؟

داود: هو! کله کله دومره زیاته واوره اورېږی چه سرکونه بهځی بندېږی.

پټنگ: پسرلی او منی څنگه وی؟

داود: په پسرلی او منی کې هوا عموماً نرمه وی، خو باران ډېر زیات اورېږی.

پټنگ: وایی چه باران د خدای رحمت دی.

ES: Now listen and read along, on page 69 of your textbook, to the conversation between Asad and Theresa.

"Asad" and "Theresa": *Don't read names*

اسد: د شنبې په ورځ څه کوې؟

تریسا: ورجنیا ته ځم.

اسد: څه وخت بهرته راځي؟

تريسا: ددوشنبې په ورځ سهار وخته بهر ته راځم.
 اسد: دچارشنبې په ماښام څه پروگرام لرې؟
 تريسا: کتابخانې ته ځم. پنجشنبې امتحان لرم.
 اسد: دجمعې په ماښام څه کوې؟
 تريسا: څه خاص پروگرام نه لرم.
 اسد: راځه په کابل کاروان رستوران کې زما مېلمنه شه.
 تريسا: ښه دی. وایي چه کابل کاروان رستوران ښه افغاني دودی پخوی.
 اسد: هو! بیخي ښه دودی لری.

ES: Now repeat some of the sentences and questions from the two conversations after the Pashto speaker.

PS:

هوا سخته توده ده. (Pause for response)
 دلته عموماً هوا څنگه وی؟ (Pause for response)
 په اوږې کې هوا عموماً نن غونډې توده او لنده وی. (Pause for response)
 ژمی ښایسته سوږ وی. (Pause for response)
 اکثره سخت باد لگېږي. (Pause for response)
 پسرلی او منی څنگه وی؟ (Pause for response)
 په پسرلی او منی کې هوا عموماً نرمه وی. (Pause for response)
 باران ډېر زیات اورېږي. (Pause for response)
 وایي چه باران د خدای رحمت دی. (Pause for response)
 د شنبې په ورځ څه کوې؟ (Pause for response)
 څه وخت بهر ته راځي؟ (Pause for response)

د دوشنبې په ورځ سهار وخته بهر ته راځم. (Pause for response)

د چارشنبې په ماښام څه پروگرام لرې؟ (Pause for response)

پنجشنبې امتحان لرم. (Pause for response)

د جمعې په ماښام څه کوي؟ (Pause for response)

څه خاص پروگرام نه لرم. (Pause for response)

وايي چه کابل کاروان رستوران ښه افغاني دودۍ پخوي. (Pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 3. Exercise 2. Who, where and when. Listen to the following sentences, then write the information requested in the chart in your Manual. The Pashto speaker will number the sentences in Pashto.

PS: pause briefly between sentences

۱. د ليلا پلار د سه شنبې په ورځ کابل ته ځي.
۲. داود د شنبې په ماښام د اسد له ملگرو سره رستوران ته ځي.
۲. د غلځي صاحب ښځه نن سهار پوهنتون ته ځي.
۴. د دوشنبې په ماسپښين امان د اسد له ورونو سره له کابل نه لوگر ته ځي.
۵. پټنگ د ليلا له ملگري سره غرمه د روغتون نوې کافيتريا ته ځي.
۶. د اندرو مشر د يکشنبې په ورځ څانگه مهال کندهار ته ځي.
۷. رابيا د چهارشنبې په ماښام د امان له پلار سره نيو يارک ته ځي.
۸. د تريسو تره د جمعې په ورځ بهر ته مشيگن ته ځي.
۹. د غلځي صاحب ټول شاگردان د شنبې په ماسپښين د هغه کور ته ځي.
۱۰. د اسد خوريان له خپل پلار سره نن شيکاگو ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 3. Now listen to each sentence again, then stop the tape and substitute a weak pronoun for the possessive phrase. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. د لېلا پلار د سه شنبې په ورځ کابل ته ځي. ◊
پلار يې د سه شنبې په ورځ کابل ته ځي.
۲. داود د شنبې په ماښام د اسد له ملگرو سره رستوران ته ځي. ◊
داود يې د شنبې په ماښام له ملگرو سره رستوران ته ځي.
۲. د غلځي صاحب ښځه نن سهار پوهنتون ته ځي. ◊
ښځه يې نن سهار پوهنتون ته ځي.
۴. د دوشنبې په ماسپښين امان د اسد له وروڼو سره له کابل نه
لوگر ته ځي. ◊
د دوشنبې په ماسپښين يې امان له وروڼو سره له کابل نه
لوگر ته ځي.
۵. پټنگ د لېلا له ملگري سره غرمه د روغتون نوې کافيتريا ته ځي. ◊
پټنگ يې له ملگري سره غرمه د روغتون نوې کافيتريا ته ځي.
۶. د اندرو مشر د يکشنبې په ورځ څانگه مهال کندهار ته ځي. ◊
مشر يې د يکشنبې په ورځ څانگه مهال کندهار ته ځي.
۷. رابيا د چهارشنبې په ماښام د لېلا او امان له پلار سره نيو يارک
ته ځي. ◊
رابيا يې د چهارشنبې په ماښام له پلار سره نيو يارک ته ځي.
۸. د تريسو تره د جمعې په ورځ بهرته مشيگن ته ځي. ◊
تره يې د جمعې په ورځ بهرته مشيگن ته ځي.

۹. د غلځي صاحب ټول شاگردان د شنبې په ماسپښين د هغه کور ته ځي.

ټول شاگردان يې د شنبې په ماسپښين د هغه کور ته ځي.

۱۰. د اسد خوريان نن له خپل پلار سره شيکاگو ته ځي.
خوريان يې نن له خپل پلار سره شيکاگو ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 4. Count with the Pashto speaker.

From 1 to 5:

PS:

۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ES: From 6 to 10:

PS:

۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶

ES: From 11 to 15:

PS:

۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱

ES: From 16 to 20:

PS:

۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶

ES: From 21 to 25:

PS:

۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱

ES: And from 26 to 30:

PS:

۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶

ES: Now stop the tape and try to count to thirty by twos. ◊ Now try to count to thirty by threes. ◊ Now by fives. ◊ Now write the numbers the Pashto speaker dictates, in the spaces given in your Manual. a.

PS: ۲۶

ES: b.

PS: ۱۱

ES: c.

PS: ١٩

ES: d.

PS: ٢٢

ES: e.

PS: ٩

ES: f.

PS: ١٦

ES: g.

PS: ٢٠

ES: h.

PS: ١٢

ES: i.

PS: ٢٤

ES: j.

PS: ٦

ES: k.

PS: ١٧

ES: l.

PS: ٨

ES: m.

PS: ٢٢

ES: n.

PS: ١٥

ES: o.

PS: ٢٠

ES: p.

PS: ٤

ES: q.

PS: ٢٨

ES: r.

PS: ٧

ES: s.

PS: ١٢

ES: t.

PS: ۲۱

ES: u.

PS: ۲

ES: v.

PS: ۱۰

ES: w.

PS: ۲۰

ES: x.

PS: ۰

ES: y.

PS: ۱۴

Break.....

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 5. Substitute, in the following short sentences, a general time phrase in place of the specific hour phrase. The Pashto speaker will confirm your answers. Some of the hour phrases are of course ambiguous.

PS:

۱. په درې بجو بهرته راځی. (pause for response)
ماسپښین بهرته راځی.

۲. په څلور بجو لیلیې ته ځو. (pause for response)
ماسپښین لیلیې ته ځو.

۲. په شپږو بجو کافتیریا ته ځی. (pause for response)
مازدیگر کافتیریا ته ځی.

۴. په اتو بجو امتحان لری. (pause for response)
سهار امتحان لری.

۵. په اوو بجو دودی خورو. (pause for response)
ماښام دودی خورو.

۶. په نهو بجو صنف ته خم. (pause for response)
سهار صنف ته خم.

۷. په لسو بجو کور ته خو. (pause for response)
ماسختن کور ته خو.

۸. د غومي په دوولس بجو په کور کې وی. (pause for response)
غومه په کور کې وی.

۹. په یوه بجه روغتون ته ځی. (pause for response)
ماسپښین روغتون ته ځی.

۱۰. په پنځو بجو افغانی رستوران ته خو. (pause for response)
مازديگر افغانی رستوران ته خو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 6. Free answers. Stop the tape after each question, and give a "real" answer.

۱. دودی څه وخت خوري؟ ◊
۲. صنف ته څه وخت ځي؟ ◊
۳. د شنبې او یکشنبې په ورځ څه کوي؟ ◊
۴. د جمعي په ماښام څه خاص پروگرام لري؟ ◊
۵. په سيمه کې دې د پسرلي هوا څنگه وي؟ ◊
۶. بې له اهير کاندشن نه گوزاره کېږي؟ ◊
۷. د هفتې اوه ورځې کومې دي؟ ◊
۸. څو ملگري لري؟ ◊
۹. کافيټريا ته څه وخت ځي؟ ◊
۱۰. په سيمه کې دې افغانی رستورانونه شته؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 7. Listen to the following description of the seasons in Logar, then answer the questions. The Pashto speaker will read the passage three times.

PS: (repeat passage three times)

په لوگر کې ژمی سوړ وی. په ژمی کې دهرې واورې اورېږي.
 پسرلی په لوگر کې هوا ښه وی. لوگر په پسرلی کې دهر ښایسته
 گلان لري. پسرلی په لوگر کې دهر باران اورېږي، او دهرې ښې
 اوبه لري. اوړی په لوگر کې هوا توده وی. فصلونه او دهرې مېوې
 پخېږي. لوگر دهر ښه توت لري. په لوگر کې د مني هوا له پسرلی
 نه سړه وی. په مني کې دهرې مېوې پخېږي. د لوگر د مني
 دهره ښه مېوه مني دي.

ES: The Pashto speaker will now ask you questions about the passage. Listen as he asks each question twice, then stop the tape and answer it.

PS: (say each question twice)

۱. د لوگر هوا په ژمی کې څنگه وی؟ ◊
۲. توت څه شی دی؟ ◊
۳. د لوگر خلک په مني کې څه شی خوري؟ ◊
۴. د لوگر دهره ښه مېوه څه ده؟ ◊
۵. د لوگر هوا ښه ده؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 8. Spelling practice. Write the words in your Manual as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS:

۱.	ژمی	ژمی	ژمی
۲.	رخمتی	رخمتی	رخمتی
۳.	حتی	حتی	حتی
۴.	بعضی	بعضی	بعضی

۵.	احمق	احمق	احمق
۶.	اوږی	اوږی	اوږی
۷.	اورېږی	اورېږی	اورېږی
۸.	اکثره	اکثره	اکثره
۹.	اوه	اوه	اوه
۱۰.	امتحان	امتحان	امتحان
۱۱.	هوا	هوا	هوا
۱۲.	هوبیار	هوبیار	هوبیار
۱۲.	گل	گل	گل
۱۴.	فصلونه	فصلونه	فصلونه
۱۵.	عموماً	عموماً	عموماً
۱۶.	عام	عام	عام
۱۷.	مصرف	مصرف	مصرف
۱۸.	عملیات	عملیات	عملیات
۱۹.	دوولس	دوولس	دوولس
۲۰.	خاص	خاص	خاص
۲۱.	چار شنبې	چار شنبې	چار شنبې
۲۲.	جمعه	جمعه	جمعه
۲۳.	پنجشنبې	پنجشنبې	پنجشنبې
۲۴.	نژدې	نژدې	نژدې
۲۵.	معاینه	معاینه	معاینه

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 9. Here is the Mullah Nasruddin story in Unit 6, but entirely in Pashto. Listen several times; see if you can work out the meanings of the words listed in your Manual.

PS:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه کلی کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وويل، زه هم په دې کلی کې نابله يم. يو بل څوک وپوښت. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 10. Dialect recognition. Read along in your Manual as the sentences are read, first by a Kabuli Pashto speaker, then by a Kandahari Pashto speaker. Number 1.

Kabuli: په ژمی کې دهرې واورې اورېږي.

Kandahari: په ژمی کې دهرې واورې اورېږي.

ES: Number 2.

Kabuli: ژمی بڼایسته سوړ وی.

Kandahari: ژمی بڼایسته سوړ وی.

ES: Number 3.

Kabuli: اکثره سخت باد لگېږي.

Kandahari: اکثره سخت باد لگېږي.

ES: Number 4.

Kabuli: څانبت مهال پېښور ته ځي.

Kandahari: څانبت مهال پېښور ته ځي.

ES: Number 5.

Kabuli: ښځه يې نن ماسپېښ پوهنتون ته ځي.

Kandahari: ښځه يې نن ماسپېښ پوهنتون ته ځي.

ES: Number 6.

Kabuli: په کندهار کې اوسېږي.

Kandahari: په کندهار کې اوسېږي.

ES: Number 7.

Kabuli: دجمعي په ماښام څه کوي؟

Kandahari: د جمعې په ماښام څه کوي؟

ES: Number 8.

Kabuli: ښه افغاني دودۍ پخوي.

Kandahari: ښه افغاني دودۍ پخوي.

ES: Number 9.

Kabuli: په مني کې دهرې مېوې پخېږي.

Kandahari: په مني کې دهرې مېوې پخېږي.

ES: Number 10, the Mullah Nasruddin story.

Kabuli:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه كلي کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وويل، زه هم په دې کلي کې نابلده يم. يو بل څوک وپوښته. ◊

Kandahari:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه كلي کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وويل، زه هم په دې کلي کې نابلده يم. يو بل څوک وپوښته. ◊

ES: Now listen to the following music while you check your answers with the answer key.

Lesson 4

(Corresponding to Units 7 and 8 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 1. Listening and reading. Listen to the Unit 7 conversation between Theresa and Asad, and read along on page 80 of your textbook.

'Theresa' and 'Asad': *don't repeat names*

اسد: وایه څه شی خورې؟
 تریسا: ته ودرېږه، چه څه شی لری.
 اسد: هرڅه لری. څه شی دې ښه ایسی؟
 تریسا: ستا څه شی ښه ایسی؟
 اسد: زما کباب او آشک ښه ایسی، خو قابلی پلو او منتویې
 هم ډېر ښه دی.
 تریسا: زمرد چلو یې څنگه دی؟
 اسد: زمرد چلو او بانجان چلو یې هم ښه دی.
 تریسا: آشک یې مرچ لری؟
 اسد: نه، مرچ نه لری.
 تریسا: زه به آشک را وغواړم. ته څه شی راغواړې؟
 اسد: زه به، نو، قابلی پلو او کباب را وغواړم او گد به یې سره
 وخورو.

ES: Now listen to the conversation between Aman and Patang, reading along on page 90 of your textbook.

'Patang' and 'Aman': (*don't read names*)

امان: د شنبه په ماښام دودۍ ته زموږ کره راتلای شي؟
 پتنگ: هو! په ډېره خوشحالی. څو بجې؟
 امان: اوه بجې.
 پتنگ: تشکر. د کور ښه خودې را ته ووايه.
 امان: د جفرسن پله ته لار شه. په پله تېر شه. نژدې دوه میله نور هم
 وړاندې لار شه.

پټنگ: ښه.

امان: بيا په ديارلسم سړك چپ لاس ته تاو شه.

پټنگ: ښه.

امان: د ترافيك له دوو څراغونو نه تېر شه. له درې يم څراغ سره بياچپ لاس ته تاو شه.

پټنگ: ښه.

امان: يو يونيم ميل وړاندې لاړ شه څو ماركت ته ورسېږې. درست؟
څنگه چه ماركت نه تېر شى، ښى لاس ته دې مگنوليا روډ دى.
په مگنوليا روډ مخامخ لاړ شه. چپ لاس ته دې څلورم كور
زمونږ دى.

پټنگ: د جفرسن له پله نه ستاسې تر كوره پورې ټوله لار به څو
ميله وى؟

امان: ياره... پنځلس ميله به وى.

پټنگ: ډېر تشكر.

ES: Now repeat Aman's directions to his house.

'Aman':

(pause for response) د جفرسن پله ته لاړ شه. په پله تېر شه.

(pause for response) نژدې دوه ميله نور هم وړاندې لاړ شه.

(pause for response) بيا په ديارلسم سړك چپ لاس ته تاو شه.

(pause for response) د ترافيك له دوو څراغونو نه تېر شه.

(pause for response) له درې يم څراغ سره بيا چپ لاس ته تاو شه.

(pause for response) يو يونيم ميل وړاندې لاړ شه څو ماركت ته ورسېږې.

څنگه چه ماركت نه تېر شى، ښى لاس ته دې مگنوليا روډ دى.

(pause for response)

(pause for response) په مگنوليا روډ مخامخ لاړ شه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 2. Practice on commands. The Pashto speaker will give the command form of a verb, and you are to give the present imperfective form. For example, the Pashto speaker will say

PS: ودرېږه

ES: and you will say

PS: درېږم

ES: The Pashto speaker will confirm your answers. First, commands with simple verbs:

PS:

سندره ووايه. (pause for response) سندره وايم.
مور دې وگوره. (pause for response) مور مې گورم.
پښتو ولوله. (pause for response) پښتو لولم.
کار وکړه. (pause for response) کار کوم.
کباب وخوړه. (pause for response) کباب خورم.
اسد ولېږه. (pause for response) اسد لېږم.
اوبه وڅکه. (pause for response) اوبه څکم.
جامې واخله. (pause for response) جامې اخلم.

ES: Now continue with negative commands.

PS:

دا دودۍ مه اخله. (pause for response) دا دودۍ نه اخلم.
بیر مه څکه. (pause for response) بیر نه څکم.
غلڅی صاحب مه غواړه. (pause for response) غلڅی صاحب نه غواړم.
پښتنی جامې مه اغونده. (pause for response) پښتنی جامې نه اغوندم.
متل مه وایه. (pause for response) متل نه وایم.
مه درېږه. (pause for response) نه درېږم.
د درس په باره کې مه غږېږه. (pause for response)
د درس په باره کې نه غږېږم.
له کورنۍ سره دې مه اوسېږه. (pause for response)
له کورنۍ سره مې نه اوسېږم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4. Exercise 3. More practice on commands. Make the following commands negative. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) مور ته دې تېليفون وکړه.

مور ته دې تېليفون مه کوه.

(pause for response) پښتنی جامې دې واغونده.

پښتنی جامې دې مه اغونده.

(pause for response) تره دې د شنبې په ورځ وگوره.

تره دې د شنبې په ورځ مه گوره.

(pause for response) اتن وکړه.

اتن مه کوه.

(pause for response) د هوا په باره کې وغږېږه.

د هوا په باره کې مه غږېږه.

(pause for response) يو لوی پسه واخله.

يو لوی پسه مه اخله.

(pause for response) ټوله ورځ په دفتر کې کښنه.

ټوله ورځ په دفتر کې مه کښنه.

(pause for response) پنگ پانگ را سره وکړه.

پنگ پانگ را سره مه کوه.

(pause for response) د جمعې تر ورځې پورې منتظر شه.

د جمعې تر ورځې پورې مه منتظر کېږه.

ES: Now make the following commands positive. The Pashto speaker will again confirm your answers.

PS:

(pause for response) له هغې بڼایسته پېغلې سره مه غږېږه.

له هغې بڼایسته پېغلې سره وغږېږه.

(pause for response) ټول پلو مه خوره.

ټول پلو وخوره.

(pause for response) لنډی مه وایه.

لندی ووايه.

(pause for response) ماښام مهال درس مه لوله.

ماښام مهال درس ولوله.

(pause for response) له پتنگ نه نښه مه غواړه.

له پتنگ نه نښه وغواړه.

(pause for response) له اسد سره د تريسا په باره كې مه غږېږه.

له اسد سره د تريسا په باره كې وغږېږه.

(pause for response) مهلمستيا ته دېره دودۍ مه را غواړه.

مهلمستيا ته دېره دودۍ را وغواړه.

(pause for response) د بهرام خان په باغ كې مهله مه كوه.

د بهرام خان په باغ كې مهله وكړه.

(pause for response) له رابيا سره اتن مه كوه.

له رابيا سره اتن وكړه.

(pause for response) په صنف كې لنډۍ مه وايه.

په صنف كې لنډۍ ووايه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 4. Practice on future statements with derivative verbs. Start with the sentence

PS: اسد به وږی شی.

Substitute different names for 'Asad'. The Pashto speaker will confirm your answers. He will assume you are masculine.

اسد به وږی شی.

(pause for response) لېلا

لېلا به وږی شي.

(pause for response) پتنگ او اسد

پتنگ او اسد به وږی شي.

(pause for response) زه او لېلا

زه او لېلا به وږی شو.

(pause for response) ته او رابيا

ته او رابيا به وږی شي.

د رابيا مور (pause for response)

د رابيا مور به وږي شي.

امان (pause for response)

امان به وږي شي.

ES: Now work with the sentence

PS:

رابيا به دودي پخه کړي.

زه (pause for response) زه به دودي پخه کړم.

ليلا (pause for response) ليلا به دودي پخه کړي.

ته او رابيا (pause for response) ته او رابيا به دودي پخه کړئ.

پتنگ (pause for response) پتنگ به دودي پخه کړي.

زه او ليلا (pause for response) زه او ليلا به دودي پخه کړو.

ES: Now substitute the following words for دودي:

PS:

زه او ليلا به دودي پخه کړو.

کباب (pause for response) زه او ليلا به کباب پوخ کړو.

مني (pause for response) زه او ليلا به مني پخې کړو.

پلو (pause for response) زه او ليلا به پلو پوخ کړو.

اشک (pause for response) زه او ليلا به اشک پخه کړو.

قابيلي پلو (pause for response) زه او ليلا به قابيلي پلو پوخ کړو.

منه (pause for response) زه او ليلا به منه پخه کړو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 5. Number review. Write the number the Pashto speaker mentions in the spaces provided in your Manual. Write the number in both Pashto and English numerals. The phrases will contain either a cardinal or ordinal number, and will be repeated three times each.

PS:

۱. اته ويستم صنف	۱. اته ويستم صنف	۱. اته ويستم صنف
۲. دولس مياشتي	۲. دولس مياشتي	۲. دولس مياشتي
۲. يوولسمه دودي	۲. يوولسمه دودي	۲. يوولسمه دودي

۴. شپږویشته ښځې شپږویشته ښځې شپږویشته ښځې
 ۵. نه ویشته دودۍ نه ویشته دودۍ نه ویشته دودۍ
 ۶. دوه ویشتمه سرک دوه ویشتمه سرک دوه ویشتمه سرک
 ۷. شل منې شل منې شل منې
 ۸. دیارلسم کور دیارلسم کور دیارلسم کور
 ۹. څلور ویشتمه کتاب څلور ویشتمه کتاب څلور ویشتمه کتاب
 ۱۰. یوویشته کتابونه یوویشته کتابونه یوویشته کتابونه

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 6. Listen to the following short conversations, then stop the tape and mark in your Manual whether the invitee accepted, refused, or didn't accept for sure. Number 1.

Pashto speakers A and B: (don't read the 'a' and 'b')

- ا: راځه ماښام ته زما مېلمه شه.
 ب: له بلنې نه دې ډېر تشکر. خو متأسفا نه ماښام بل ځای مېلمه یم. ◊

ES: Number 2.

PSs:

- ا: زه او داود سبا ته نیو یارک ته ځو. ته نه را سره ځي؟
 ب: زه سبا ته امتحان لرم. نه سم تللی. ◊

ES: Number 3.

PSs:

- ا: سبا ماښام د اسد د خور واده ده. راځي به؟
 ب: که له کابل نه مېلمانه نه وی راغلی، هر وروڼو در ځم. ◊

ES: Number 4.

PSs:

- ا: د چهار شنبې په ورځ مونږ ټول مېلې ته ځو. که کېدی شو، ته او لیلیا هم راشئ. ساعت به مو تېر شی.
 ب: ښه ده. په ډېره خوشحالی. در به شو. ◊

ES: Number 5.

PSs:

- ا: داود ماښام سينما ته دعوت كړی يو. تريسا هم در سره را وله.
د هغې داسې فلمونه ډېر خوښېږي.
ب: زه به در شم. خو تريسا نه شي تلي. امتحان لري. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 7. Spelling and listening practice.
Each of the following words - some of which you haven't learned yet - contains either the sound

PS: [ɔ]

ES: which is spelled with an alif, or the sound

PS: [a]

ES: which isn't represented in the spelling. Listen to each word as it is said three times, then stop the tape and write the word in the space provided in your Manual.

PS:

١.	تل	تل	تل
٢.	بار	بار	بار
٣.	خر	خر	خر
٤.	زار	زار	زار
٥.	غر	غر	غر
٦.	مل	مل	مل
٧.	تال	تال	تال
٨.	لار	لار	لار
٩.	شل	شل	شل
١٠.	باد	باد	باد
١١.	مال	مال	مال
١٢.	دام	دام	دام
١٣.	غار	غار	غار
١٤.	بال	بال	بال
١٥.	خار	خار	خار
١٦.	بر	بر	بر
١٧.	زر	زر	زر
١٨.	شال	شال	شال

۱۹. لږ لږ لږ
۲۰. بل بل بل

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 8. Geography review. Several Afghan cities are shown on the map in your Manual. Listen as the Pashto speaker asks you to point to a city, then give it a number. For example, the Pashto speaker will say

PS: ۱. کابل را وښيه.

ES: and you will write the number 1 next to the dot that represents the location of Kabul. The Pashto speaker will say each phrase twice.

PS:

۱. کابل را وښيه.	کابل را وښيه.
۲. کندهار را وښيه.	کندهار را وښيه.
۲. میمنه را وښيه.	میمنه را وښيه.
۴. خان آباد را وښيه.	خان آباد را وښيه.
۵. کوټه را وښيه.	کوټه را وښيه.
۶. فراه را وښيه.	فراه را وښيه.
۷. مزار شریف را وښيه.	مزار شریف را وښيه.
۸. جلال آباد را وښيه.	جلال آباد را وښيه.
۹. هرات را وښيه.	هرات را وښيه.
۱۰. بغلان را وښيه.	بغلان را وښيه.
۱۱. پېښور را وښيه.	پېښور را وښيه.
۱۲. غزني را وښيه.	غزني را وښيه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 9. Free questions. After each question, stop the tape and give a real answer.

PS:

۱. ماښام ته څه کوي؟

۲. له صنف نه دې کور ته څنگه در شم؟
 ۲. کومه افغاني دودۍ دې ښه ايسي؟
 ۴. نن وروسته د پښتو له درس نه څه کوې؟
 ۵. د خپل ډېر ښه ملگري په باره کې دې څه ووايه؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 10. Dialect recognition. Read along in your Manual, and listen to the following sentences and questions, as first the Kabuli Pashtun says them, then the Kandahari Pashtun says them.

Kabuli and Kandahari: *Kabuli first, then Kandahari reads each sentence.*

۱. هغه ښايسته نجلۍ دې خوښېږي.
 ۲. چای په بوره خوږېږي.
 ۲. زه په دې ورځو کې ډېر وږی کېږم.
 ۴. ما گرمۍ ډېر تړۍ کوی.
 ۵. زما هوښیار زده کوونکي ډېر خوښېږي.
 ۶. د ليلا خندا ډېر خوښ کړم.
 ۷. د اسد پښه خوږېږي.
 ۸. تريسا به دې ډېره يادېږي.
 ۹. اسد ښار ته ځي چه سودا وکړي.

ES: Now listen to the music while you check your answers.

Lesson 5

(Corresponding to Units 9 and 10 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 1. Read along and repeat. Listen, and read along in your Textbook on page 103, to the conversation between Amān and Patang.

'Aman' and 'Patang': (don't read names)

امان: سترى مه شې. په خير راغلي.
 پتنګ: خوار مه شې. په خير اوسي.
 امان: څنگه يې؟ صحت دې ښه دى؟
 پتنګ: تشکر.
 امان: دالته کښينه.
 پتنګ: مهرباني.
 امان: په لاره کې خو په تکليف نه شوې؟
 پتنګ: نه. بيخي ښه راغلم.
 امان: څه شي ځکې؟
 پتنګ: لږ کوک راکړه.
 امان: ملګرى دې ښه دى؟
 پتنګ: تشکر. تر اوسه خو ښه دى.
 امان: له وطنه خبرېږې؟
 پتنګ: ياره ډېر خو نه خبرېږم. خو کله کله يو نيم خط راځي.
 امان: په کور کې خيريت دى؟
 پتنګ: تر اوسه خو خيريت دى.
 امان: د وطن په باره کې څه اورې؟
 پتنګ: څه نوې خبره خو نشته.
 امان: وايي چه په کابل کې جنگونه زيات شوي دى.
 پتنګ: هو! بيخي زيات شوي دى.

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the Pashto speaker.

PS: Pause after each phrase for response. Say each phrase twice.

په خير راغلي.
 په خير اوسي.

صحت دې ښه دی؟
 دالته کښینه.
 څه شې څکې؟
 لږ کوك راکړه.
 له وطنه خبرېږې؟
 یاره ډېر خو نه خبرېږم.
 په کور کې خیریت دی؟
 تر اوسه خو خیریت دی.
 د وطن په باره کې څه اورې؟
 څه نوې خبره خو نشته.

ES: Now listen and read along in your Textbook on page 113, to the conversation between Aman and Theresa.

'Aman' and 'Theresa': (don't read names)

امان: ته خو موټر نه لرې، څوک دې بیایې؟
 تریسا: اسد به مې بوزی.
 پتنگ: زه هم په هغه خوا خم، یو به دې زم.
 تریسا: ډېر تشکر. اسد بیخي راته نژدې دی، هغه به مې بوزی.

ES: Now the conversation between Ghalzay Sahib and Aman.

'Aman' and 'Ghalzay Sahib': (don't read names)

غلخي صاحب: تریسا به څوک کورته بوزی؟
 امان: گومان کوم چه اسد به یې هر ورو بوزی.
 غلخي صاحب: که بل څوک نه وی، مونږ به یې بوزو.

ES: Now the conversation between Asad and Theresa.

'Asad' and 'Theresa': (don't read names)

تریسا: ما به کورته ورسوې؟
 اسد: ولی نه.
 تریسا: لار خو دې لیدلې ده؟
 اسد: هو، لیدلې مې ده، خو ته به هم کومک راسره وکړې.

تریسا: ته په رانده، رانده ته لار ښیي.
 اسد: دا څه وایي؟ هر کله مې په ډېره ښه لاره بیایي.
 تریسا: راځه گورو به. توکل په خدای.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversations after the Pashto speaker.

PS: Pause for response between each phrase. Read each phrase twice.

څوک دې بیایي؟
 اسد به مې بوزي.
 زه هم په هغه خوا خم، یو به دې زم.
 هغه به مې بوزي.
 تریسا به څوک کورته بوزي؟
 گومان کوم چه اسد به یې هرومرو بوزي.
 مونږ به یې بوزو.
 ته به هم کومک را سره وکړي.
 هر کله مې په ډېره ښه لاره بیایي.
 راځه گورو به.
 توکل په خدای.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5. Exercise 2. Doubly irregular verbs. Repeat the following short sentences after the Pashto speaker.

PS: (say each sentence twice)

زه وخته پاڅېږم.
 اسد مېلمه ته ډوډۍ راوړي.
 دی د اسد کره د څکلو شیان وروړي.
 اسد سترې کېږي.
 دی ډېر خپه کېږي.
 رابیا بازار ته ځي.
 دی ډېر زیات کار کوي.
 اسد ما ته کتاب راکوي.
 دی خپل ملگری ته کتابونه ورکوي.

دی تا ته اس درکوی.
 لیل و اشنگتن ته راځی.
 اسد به ورځ کې لس ساعته کار کوی.
 امان لیل سینما ته بیایی.

ES: Now listen as the Pashto speaker repeats each sentence. After he says a sentence, change the sentence so that it refers to the future.. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

زه وخته پاڅېږم. (pause for response)
 زه به وخته پاڅېږم.
 اسد مېلمه ته دودۍ راوړی. (pause for response)
 اسد به مېلمه ته دودۍ راوړی.
 دی د اسد کره د څکلو شیان وروړی. (pause for response)
 دی به د اسد کره د څکلو شیان وروړی.
 اسد سترې کېږی. (pause for response)
 اسد به سترې شی.
 دی ډېر خپه کېږی. (pause for response)
 دی به ډېر خپه شی.
 رابیا بازار ته ځی. (pause for response)
 رابیا به بازار ته لاړه شی.
 دی ډېر زیات کار کوی. (pause for response)
 دی به ډېر زیات کار وکړی.
 اسد ما ته کتاب راکوی. (pause for response)
 اسد به ما ته کتاب راکړی.
 دی خپل ملگری ته کتابونه ورکوی. (pause for response)
 دی به خپل ملگری ته کتابونه ورکړی.
 دی تا ته اس درکوی. (pause for response)
 دی به تا ته اس درکړی.
 لیل و اشنگتن ته راځی. (pause for response)
 لیل به و اشنگتن ته را شی.

اسد په ورځ کې لس ساعته کار کوي. (pause for response)
 اسد به په ورځ کې لس ساعته کار وکړي.
 امان لېلا سینما ته بیایي. (pause for response)
 امان به لېلا سینما ته بوزي.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 3. Floating particles. Listen to the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual which of the translations given is the likeliest in the absence of other context.

PS:

۱. ورور دې یې غواړي.
۲. پلار مې دې مور غواړي.
۳. خور مې دې گوري.
۴. ملگري به دې یې ولېږي.
۵. خور به مې دې مېلمه کړي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 4. Weak pronouns. Listen to each of the following statements about Asad, then substitute a weak pronoun for his name and make other necessary changes in the sentence. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

تریسا له اسد سره مېلمستیا ته ځي. (pause for response)
 تریسا مېلمستیا ته ور سره ځي.
 اسد له لوگر نه راځي. (pause for response)
 له لوگر نه راځي.
 امان به کتاب اسد ته ورکړي. (pause for response)
 امان به کتاب ورکړي.
 د اسد کور پوهنتون ته نژدې دی. (pause for response)

کور يې پوهنتون ته نژدې دی.
 پټنگ به له اسد سره کومک وکړي. (pause for response)
 پټنگ به ور سره کومک وکړي.
 ليلا اسد هره ورځ وينی. (pause for response)
 ليلا يې هره ورځ وينی.
 د اسد پلار او مور به امريکا ته راسی. (pause for response)
 پلار او مور به يې امريکا ته راسی.
 ليلا به اسد ته ووايي. (pause for response)
 ليلا به ور ته ووايي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 5. Dictation. Write the following passage in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates it. Listen carefully for weak pronouns; the Pashto speaker will speak at a normal rate of speed. Listen to the passage as many times as you need to.

PS: (SPEAK AT A NORMAL RATE OF SPEED!!!)

امان په واشنگتن کې دی. ملگری يې په نیو یارک کې دی. کورنۍ
 يې په کابل کې ده. خور يې په پوهنتون کې درس وايي. ورور
 يې د تاریخ په پوهنځي کې استاد دی. ترونه يې تجارت کوي. مور
 او پلار يې په مزار کې دی. نور خپلوان يې پېښور کې دی. ځينې
 يې تجارت کوي، ځينې يې په دفترونو کې کار کوي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 6. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them. He will read each word three times.

PS:

۱. اوس اوس اوس
۲. سیند سیند سیند
۳. زمونږ زمونږ زمونږ
۴. ستاسې ستاسې ستاسې
۵. هلته هلته هلته
۶. هرڅه هرڅه هرڅه

۷. صحت صحت صحت
 ۸. وطن وطن وطن
 ۹. خط خط خط
 ۱۰. صاحب صاحب صاحب
 ۱۱. موټر موټر موټر
 ۱۲. هرومرو هرومرو هرومرو
 ۱۳. ټکسي ټکسي ټکسي
 ۱۴. ساعت ساعت ساعت
 ۱۵. همدغه همدغه همدغه
 ۱۶. شخصي شخصي شخصي
 ۱۷. اوږد اوږد اوږد
 ۱۸. انتظار انتظار انتظار
 ۱۹. ضرور ضرور ضرور
 ۲۰. زما زما زما

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 7. First, read the statements in your Manual. Then listen to the following conversation as many times as you need to to decide whether the statements are true or false.

Pashto speakers A and B: (don't read / or ب /)

- ا: د شنبې په ورځ مېلې ته خو. ته هم را سره ولاړ شه.
 ب: چېرته ځي؟
 ا: پغمان ته خو.
 پ: د پغمان کوم ځای ته ځي؟
 ا: د اسد د پلار باغ ته خو. باغ خو دې يې ليدلی دی؟
 پ: نه! نه مې دی ليدلی.
 ا: نېه به يې در ته ووايم.
 پ: ښه ده، را ته ويې وايه.
 ا: طاق ظفر ته چه ورسېدې، يو درې څلور سوه گامه نور هم

وراندې ولاړ شه. ښی لاس ته دې یو سپین کور راځي. د کور
چپ خوا ته یوه کوڅه ده. په کوڅه کې مخامخ ولاړ شه خو لښتی ته
ورسېږې. د لښتی په پله تېر شه. بیا چپ لاس ته وگرځه. مخامخ
ولاړ شه خو دېوال ته ورسېږې. له دېوال سره ښی لاس ته وگرځه.
مخامخ یوه لویه داوسپنې دروازه ده. دغه د اسد د
پلار د باغ دروازه ده.

ب: زه څه شی راوړم؟

ا: گومان کوم نور هر څه شته، یوازې هغه شین چای چه تل یې د
هندوله دوکان نه راوړې، یو څه در سره راوړه.

ب: د څکلو شیان شته؟

ا: هغه به په لاره کې د جوت سنگ له دوکان نه واخلو.

ES: Now stop the tape and mark the statements in your Manual as True or False.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 8. Listen to the following sequences, then stop the tape and write the missing word in the sequence in the space provided in your Manual.

PS:

۱. پسرلی اوړی ژمی. ◊
۲. یوه بجه، دوه بجې، درې بجې، څلور بجې، پنځه بجې، اوه بجې،
اته بجې، نه بجې، لس بجې، یوولس بجې، دوولس بجې. ◊
۲. شنبې دو شنبې سې شنبې چهار شنبې پنجشنبې جمعه. ◊
۴. پنځم، لسم، پنځلسم، پنځه ویشتم، دېرشم. ◊
۵. دوه، څلور، شپږ، اته، لس، دولس، شپاړس، اتلس، شل. ◊
۶. نه ویشت، اته ویشت، اوه ویشت، شپږ ویشت، پنځه ویشت،
درویشت، دوه ویشت، یوویشت، شل. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 9. References. Listen to each of the following sentences about the characters in the lessons, then stop the tape and write the name of the person discussed in each sentence.

PS:

۱. د مشیگان ده. ◊
 ۲. دی او بنځه یې مهلمستیا کوی. ◊
 ۲. که تریسا بل څوک له مهلمستیا نه کور ته بو نه زی، دی به یې بو زی. ◊
 ۴. دغه ډاکټر کونک څکی. ◊
 ۵. ورور یې کیمیا لولی. ◊
 ۶. په لوگر کې کلا لری. ◊
 ۷. دغه امریکایی هلك په پوهنتون کې پښتو لولی. ◊
 ۸. دغه پېغلې اکثره د خپل پلار باغ ته مېلې ته ځی. ◊
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 10. Listen to the following Mullah Nasruddin stories, then try to guess the meanings of the words listed in your Manual.

First, the story from Unit 9:

PS:

یوه ورځ یو مسافر د ملا نصرالدین کور ته ورغی او ورته وې ویل چې زه خدای دلته مهلمه کړی یم. ملا یوه ماجت ته گوته ونيوله او مسافر ته یې وویل: د خدای کور هغه دی.

ES: Now the story from Unit 10:

PS:

یوه ورځ ملا نصرالدین په خړه سپور کلی کې گرځېده. چا پوښتنه ترې وکړه چې ملا! چېرته روان یې؟ ملا ورته وویل: خړ مې ورک دی، پسې گرځم.

ES: Now listen to the music while you check your answers.

Lesson 6

(Corresponding to Units 11 and 12 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 123, to the exchange between Asad's brother and the shopkeeper.

'Asad's brother', 'shopkeeper': Don't read names

د اسد ورور: دهغه سور سالو قېمت څو دی؟
 دوکاندار: د دې؟
 د اسد ورور: نه! د هغه بل.
 دوکاندار: د دې؟
 د اسد ورور: هو! د همدغه.
 دوکاندار: ددې قېمت څلور زره افغانۍ دی.
 د اسد ورور: څلور زره بيخي زياتې دی.
 دوکاندار: سل به يې کمې کړم.
 د اسد ورور: نه بابا، سل څه شي دی.
 دوکاندار: سل نورې هم کمې را کړه.
 د اسد ورور: درې زره درکوم.
 دوکاندار: نه تاوان کوم. په درې نيم زره يې هم درکولی شم.
 د اسد ورور: له درې زره نه يوه پيسه هم زياته نه درکوم.
 دوکاندار: راځه تاته به يې په درې زره هم درکړم.

ES: Now listen to some of the phrases, and after each stop the tape and repeat.

PS:

د هغه سور سالو قېمت څو دی؟
 د دې؟
 د هغه بل.
 د همدغه.
 ددې قېمت څلور زره افغانۍ دی.
 څلور زره بيخي زياتې دی.
 سل به يې کمې کړم.

سل نورې هم کمې را کړه. ◊
 درې زړه درکوم. ◊
 په درې نیم زړه یې هم درکولی شم. ◊
 له درې زړه نه یوه پیسه هم زیاته نه درکوم. ◊
 راځه تا ته به یې په درې زړه هم درکړم. ◊

ES: Now listen and read along on page 136 to the discussion between Rābyā and David.

PS: *'Rabya' and 'David': don't read names*

رابیا: بیګا ماښام نه وې. خیریت و؟
 داود: هو! نه وم. شفاخانې ته د اسد پوښتنې ته تللې وم.
 رابیا: ولې! په اسد څه شوی؟
 داود: موټر یې تکر کړی و. ملا یې ژوبله ده.
 رابیا: ډېره ژوبله ده؟
 داود: ښایسته زیایه ژوبله ده، خو امید دی چې خطرناکه به نه وی.
 رابیا: ډاکټر څه وایي؟
 داود: ډاکټر یې عکسونه اخستی دی، خو نتیجه یې نه ده معلومه.
 رابیا: پټنګ لیدلی دی؟
 داود: هو! هم پټنګ لیدلی او هم یې لېلا هر یو دوه ساعته بعد گوری.
 رابیا: پټنګ یې د ملا په باره کې څه وایي؟
 داود: هغه هم عکسونو ته انتظار باسي.
 رابیا: ته بیا څه وخت ورځې؟
 داود: نن ماښام. ولې ته هم غواړې چه ورشې؟
 رابیا: هو! زه هم غواړم چه ورشم.
 داود: زه به پاور باندې اوه بجې درشم، را سره وا به دې خلم.

ES: Now repeat some of the phrases from the exchange after the Pashto speaker.

PS: *(pause for response after each phrase)*

بیګا ماښام نه وې.
 خیریت و؟
 نه وم.

په اسد څه شوی؟
 امید دی چې خطرناکه به نه وی.
 لیل هر یو دوه ساعته بعد گوری.
 هغه هم عکسونو ته انتظار باسی.
 ته بیا څه وخت ورځې؟
 ته هم غواړې چې ورشې؟
 زه هم غواړم چې ورشم.
 زه به پاور باندې اوه بجې درشم.
 را سره وا به دې خلم.

ES: Lesson 6, Exercise 2. What hurts. Start with the sentence

PS: سر مې خوږه‌پې.

ES: Then substitute other parts of you that ache. For example, the Pashto speaker will say

PS: خټه

ES: and you say

PS: خټه مې خوږه‌پې.

PS:

(pause for response) ملا

(pause for response) اوږه

(pause for response) پښه

(pause for response) غاښونه

ES: Now start with the sentence

PS: د اسد ملا ژوبله‌پې.

PS:

(pause for response) لاس

(pause for response) پښې

(pause for response) زنگون

(pause for response) اوږه

(pause for response) ځنگل

ES: Pashto Conversation, Lesson 6. Exercise 3. Practice on past tense forms. The Pashto speaker will say a past tense form with the [-al] suffix. You respond with the same form without the suffix. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

واخستم (pause for response) واخستم
 وروړله (pause for response) وروړله
 غوښتلې (pause for response) غوښتلې
 واورېدلې (pause for response) واورېدلې
 خوړله (pause for response) خوړله
 اېسېدلو (pause for response) اېسېدلو
 روانېدلو (pause for response) روانېدلو
 راغللم (pause for response) راغللم
 بوولې (pause for response) بوولې
 بوتله (pause for response) بوتله
 کېدلې (pause for response) کېدلې
 کېښاستلم (pause for response) کېښاستلم
 لوستلو (pause for response) لوستلو
 وښودله (pause for response) وښودله
 پاڅېدلې (pause for response) پاڅېدلې
 وکتله (pause for response) وکتله
 راوړلو (pause for response) راوړلو
 وکړله (pause for response) وکړله
 تللو (pause for response) تللو

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 4. Listen to the following story from Unit 11, told entirely in Pashto, and fill in the blanks in your Manual.

PS:

يوه سړی په بازار کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. يوه بل سړی ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغاني.

خرېدار ورته وویل سل افغاني بيخي زياتې دي. د فيل مرغ خاوند
ورته وویل هلته په ها بلې کوڅې کې يوه سړی يو وړوکی طوطی په
دوه سوه افغاني خرڅ کړ. خرېدار ورته وویل: طوطی څکه دومره
گران دی چه خبرې کوی. د فيل مرغ خاوند ورته وویل: زما فيل
مرغ هم فکر کوی!

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 5. Listen to each of the following mini-conversations, then stop the tape and mark whether the parallel statement in your Manual is true or false.

Pashto Speakers A and B: (don't read A and B!) (B speaker read numbers)

۱. ا: د سالو نرخ کم کړه.
ب: سل افغاني به يې نور هم کم کړم. ◊
۲. ا: د پټنگ پوستينچه اسد ته ورکړه.
ب: سبا ته به يې ورکړم. ◊
۳. ا: هغه اس را ته بيه کړه.
ب: لگ وروسته به يې در ته بيه کړم. ◊
۴. ا: له خارجيانو سره دهرې چنې مه وه.
ب: ته به هم چنې نه ور سره وهي. ◊
۵. ا: اس دې په چا خرڅوي؟
ب: په هغه خارجي به يې خرڅ کړم. ◊
۶. ا: اسد دهرې زياتې خبرې کوی.
ب: ته به خبرې نه کوي. ◊
۷. ا: زه فکر کوم چه اسد راځي.
ب: څه وخت به راسي؟ ◊
۸. ا: پټنگ غواړی چه موټر واخلي.
ب: څه وخت به يې واخلي؟ ◊

۹. ا: زه اسد هره ورځ وينم.
 ب: سبا ته به يې څه وخت وويني؟
 ۱۰. ا: د اسد سر دېر خوږېږي.
 ب: ليلا به لږ وروسته دوا ورکړي.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 6. Weak pronoun review. The Pashto speaker will read two sentences, which are the same except that in the second sentence he has used a weak pronoun for an element in the first sentence. Listen to the two sentences, then stop the tape and write the element that is substituted in the space provided in your Manual.

PS:

۱. دى په لاره کې ژوبل سو. په لاره کې ژوبل سو.
 ۲. امان له هغې سره مغازې ته ولاړ.
 امان مغازې ته ور سره ولاړ.
 ۲. ليلا دېره ښه ښکارېده. دېره ښه ښکارېده.
 ۴. د اسد ورور له خپلې ملگرې سره لوگر ته روان سو.
 د اسد ورور لوگر ته ور سره روان سو.
 ۵. اسد له هغې سره په کتابخانه کې درس لولى.
 اسد په کتابخانه کې درس ور سره لولى.
 ۶. ته خپله خوينده ته ووايه چه ډاکټر ته ور سي.
 ته ور ته ووايه چه ډاکټر ته ور سي.
 ۷. ليلا له ما سره نه غږېږي. ليلا نه را سره غږېږي.
 ۸. دى له مونږ سره هره ورځ په کافيتيريا کې کښېښي.
 دى هره ورځ په کافيتيريا کې را سره کښېښي.
 ۹. دوى په صنف کې له خپلو ملگرو سره نه بیده کېدل.
 په صنف کې نه ور سره بیده کېدل.
 ۱۰. پټنگ له ما سره يو ځای په موټر کې راوړسېد.
 پټنگ يو ځای په موټر کې را سره را وړسېد.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the following words as the Pashto speaker dictates them, in the space provided in your Manual. He will say each word three times.

PS: (repeat each word three times)

۱. خارجی
۲. مناسب
۲. اصلی
۴. هر شي
۵. معمولاً
۶. امید
۷. طوطی
۸. فیل مرغ
۹. مثلاً
۱۰. وظیفه
۱۱. مریض
۱۲. اوږه
۱۲. معلوم
۱۴. ژوبل
۱۵. عکس

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 8. Listen to the following conversation, then answer the questions in your Manual.

Pashto Speakers A and B: (don't read A and B!)

- ا: دلته څه کوي؟
 ب: خوشال ته دوا اخلم.
 ا: ولي! څه پرې سوي؟
 ب: څو ورځې کېږي چه ملا يې خوږېږي.
 ا: چه ملا يې خوږېږي، بهن گې ور ته واخله.
 ب: ما غوښتل چې موټرين ور ته واخلم.
 ا: موټرين به دوا نه ده.
 ب: ته بهن گې سره بلد يې؟

ا: نه، زه بلد نه يم، خو د اسد چه هر وخت ملا خوږه پي پتنگ ور
ته وايي چه بهن گي واخله.
ب: راځه بهن گي به واخلم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 9. Numbers. Listen to each of the following sentence, then stop the tape and write the number mentioned in your Manual.

PS:

۱. اسد پنځه زره دالر بایلودل.
۲. د لیلې واده ته درې سوه ښځې راغلې وې.
۳. د احمد تنخوا د میاشتي اړه نیم زره افغانۍ ده.
۴. دوی خپل کور په سل زره دالره خرڅ کړ.
۵. هغه هلک دولس سوه او شل افغانۍ پټې کړې.
۶. په دې پوهنتون کې لس زره شاگردان درس وایي.
۷. د کابل په جنگ کې درې زره تنه ووژل شول.
۸. د امان پلار د کوراني کور درې سوه میله لرې دی.
۹. اسد په لاتری کې اته سوه زره دالره وگټل.
۱۰. انور څلور څلوېښت زره دالره تاوان وکړ.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 10. Read along in your manual, and listen as a Kandahari speaker of Pashto reads the story in Unit 11. Circle the words that are pronounced noticeably differently from a Kabuli speaker. Check your answers by listening again to Exercise 4.

Kandahari Pashto speaker:

یوه سړی په بازار کې یو فیل مرغ خرڅاؤ. یوه بل سړی ورته وویل
چه دا فیل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وویل په سل افغانۍ. خرېدار
ورته وویل سل افغانۍ بیخي زیاتي دي. د فیل مرغ خاوند ورته وویل
هله په ها بلې کوڅې کې یوه سړی یو وړوکی طوطی په دوه سوه افغانۍ
خرڅ کړه. خرېدار ورته وویل: طوطی څکه دومره گران دی چه خبرې
کوي. د فیل مرغ خاوند ورته وویل: زما فیل مرغ هم فکر کوي!

ES: Now listen to the music while you check your answers....

Lesson 7

(Corresponding to Units 13 and 14 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 147, to the conversation between Asad and Aman.

"Asad" and "Aman": (don't read names)

اسد: پروڼ ماسپښين چېرې وې؟
 امان: بازار ته تللی وم.
 اسد: بازار کې دې بيا څه شي کول؟
 امان: وړو ته مې يو څه کالی واخستل.
 اسد: رښتيا دې هم څه شي واخستل او که دې هسې ورځ ورکه کړه؟
 امان: نه، ښايسته زيات شيان مې واخستل. خوشحال ته مې دريشي،
 بوټونه او کميسونه واخستل. سپين ته مې د خوب دريشي واخستله.
 تور ته مې کوټ او جاکټ واخسته. پټکي ته مې يو دوه لمنې او
 موزې واخستلې. او د ليلا ملگرې ته مې په پاکستانی دوکان
 کې يوه جوړه پېښوری جامې واخستلې.
 اسد: پېښوری جامې دې په څو واخستلې؟
 امان: لکه چه ته هم غواړی تريسا ته يې واخلي؟
 اسد: همداسې ښکاری.
 امان: په اويا ډالره مې واخستې.
 اسد: ښايسته خو دی؟
 امان: بيخي ښايسته دی.
 اسد: لکه چه ليلا خوارې ته دې هيڅ شي وا نه خستله؟
 امان: نه بابا، ليلا ته څنگه څه شي نه اخلم! هنې ته مې يو ډېر ښه
 ساعت او يو د سروزرو د غاړې ځنځير واخسته. رښتيا ځان ته
 مې هم يو پېښوری واسکت او يو پټکی واخست.
 اسد: پوهيږم چه ځان در باندې ډېر گران دی.
 امان: هو نو! چه ځان نه وی جهان دې نه وی.

ES: Now listen some of the phrases from that conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

بازار کې دې بیا څه شی کول؟
 وړو ته مې یو څه کالی واخستل.
 رښتیا دې هم څه شی واخستل او که دې هسې ورځ ورکه کړه؟
 بیاسته زیات شیان مې واخستل.
 خوشحال ته مې دریشی واخستله.
 سپین ته مې د خوب دریشی واخستله.
 پېکې ته مې موزې واخستلې.
 پېنورۍ جامې دې په څو واخستلې؟
 په اويا ډالره مې واخستې.
 لایلا ته دې هیڅ شی وا نه خستله؟

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 160, to the conversation between Layla and Rabya.

"Layla" and "Rabya": (don't read names)

لایلا: دا څه موده نه وې؛ چېرې وې؟
 رابیا: مېرېلند ته تللې وم.
 لایلا: په مېرېلند کې دې څه کول؟
 رابیا: په کار پسې ګرځېدل.
 لایلا: چېرې اوسېدلې؟
 رابیا: د مې له نه ویشتمه د جون تر دویمه پورې په بالتیمور کې له خپلې یوې پخوانۍ ملګرې سره اوسېدلې او د جون له دویمه د جون تر پنځمه پورې په اوښن سټی کې د جون له کورنۍ سره اوسېدلې.
 لایلا: څه دې وکړه؟
 رابیا: اکثره په کار پسې ګرځېدلې، خو کله کله د سمندر غاړې ته مېلې او لامبو ته هم تللې.
 لایلا: رښتیا کار دې پېدا کړ؟
 رابیا: نه، په دې ورځو کې د کار پېدا کول آسانه نه دی.

ليلا: په بالتيمور سن کې دې هم کار پېدا نشو کړی؟
 رابيا: نه، هلته مې هم پېدا نشو کړی.
 ليلا: څه وخت بهرته راغلې؟
 رابيا: وږمه ورځ.
 ليلا: ښه شو چه راغلې، د شنبې په شپه د اسد د ملگری واده دی.
 ټول يې غوښتي يو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7 Exercise 2. Infinitives. Listen to each of the short sentences, then stop the tape and write in your Manual the infinitive of the verb of the sentence.

PS:

۱. اسد رابيا مهلي ته بيایي. ◇
 ۲. ليلا په پښتنی جامو کې ښه ښکارهږي. ◇
 ۳. اسد به خپله گوت پرېکړي. ◇
 ۴. امان کتاب پر مېز ږدي. ◇
 ۵. دی دهرې چنې وهي. ◇
 ۶. نرخ به يې يو څه کم کړي. ◇
 ۷. اسد په بايسکل سپرېږي. ◇
 ۸. تا به زه کورته بوزم. ◇
 ۹. ښه مهلمه کله په سړی پېښېږي. ◇
 ۱۰. رابيا به په کت کې کښېني. ◇
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 3. Listen, and read along in your Manual on page 26, to a conversation that Aman and Layla had after their party. Then answer the questions in the manual.

"Aman" and "Layla": (don't read names)

امان: گومان کوم چه مهلمستيا ښه سترې کړې.
 ليلا: نه! هېڅ سترې نه شوم. ځکه د نجلی کار ټول زرینې او رابيا وکړ. ته به لا سترې شوی يې.
 امان: نه! زه خو نو هېڅ سترې نه شوم. ځکه هم دېره سودا هلکانو

وکره او هم يې نور ټول شيان له خان سره راوړل.
 ليلا: هلکان خو ښه خوشحاله ښکارېدل. لکه چه ښه ساعت يې تېر شو. نه پوهېږم چه د نجونو ساعت هم تېر شو او خوشحاله وې او که نه.

امان: نجونې خو بيخي خوشحاله وې. ولې نه دا څه موده سره يو ځای شوې وې؟ نه يې افغاني ساز اورېدلی ؤ او نه يې داسې ازاد رقص او اتڼ کړی ؤ.
 ليلا: رښتيا رابيا ډېر ښه اتڼ کوی او په پېښوريو جامو کې ډېره ښه ښکاری.

امان: رابيا يې له هغه هم بې شانه ښايسته ده. خو پېښوري جامې چه واغوندي بيخي د ښايست ملکه ترې جوړه شي.
 ليلا: نورې نجونې چه ښې جامې واغوندي په صفت يې نه مړېږې.
 زه که د ښاپېريو جامې واغوندم هم له خولې دې څه نه راوړی.
 امان: ته ښه پوهېږې چه تا ته هر وخت وگورم بيخي محوه شم او خبرې مې په خوله کې وچې شي.
 ليلا: راځه چه له صفت او غيبت نه تېر شو. دا را ته ووايه چه کوتره ولې خپه ښکارېده؟

امان: ولې ته خبره نه يې؟ تره يې له کابل خط ورته رالېږلی دی چه کشر ورور يې په جنگ کې ژوبل شوی دی.

ليلا: نه ما ته چا څه نه دی ويلی. څه وايي چه اوس څنگه ده؟

امان: وايي چه اوس بيخي ښه دی.

ليلا: څه ښه شو چه خدای ښه کړی دی. که نه وی کوتره به لېونې شوې وه. ځکه چه کشر ورور يې له ايمان نه زيات پرې گران دی.
 امان: ورور خود گران وی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 4. Past tenses of irregular verbs. The Pashto speaker will say a past tense verb. You are to respond with the present tense of the same verb. The Pashto speaker will confirm your answers. First, past imperative forms:

PS:

۱. اخسته (pause for response) اخلي
۲. لوسته (pause for response) لولي
۳. کته (pause for response) گوري
۴. غوښته (pause for response) غواړي
۵. اورېده (pause for response) اوري
۶. خوړه (pause for response) خوري
۷. اغوسته (pause for response) اغوندي
۸. اېسېده (pause for response) اېسي
۹. ښوده (pause for response) ښيي
۱۰. کښناسته (pause for response) کښني
۱۱. پاڅېده (pause for response) پاڅېږي
۱۲. راوړه (pause for response) راوړي
۱۳. وروړه (pause for response) وروړي
۱۴. کېده (pause for response) کېږي
۱۵. کوله (pause for response) کوي
۱۶. تله (pause for response) ځي
۱۷. راکړه (pause for response) راکوي
۱۸. ورکړه (pause for response) ورکوي
۱۹. درکړه (pause for response) درکوي
۲۰. راغله (pause for response) راځي
۲۱. ورغله (pause for response) ورځي
۲۲. بولله (pause for response) بيايي
۲۳. پرېښوده (pause for response) پرېږدي

ES: Now the same verbs in their past perfective forms.

PS:

۱. واخسته (pause for response) واخلي
۲. ولوسته (pause for response) ولولي
۳. وکته (pause for response) وگوري

۴. وغوښته (pause for response) وغواړي
 ۵. واورېده (pause for response) واورى
 ۶. وخوړه (pause for response) وخورى
 ۷. واغوسته (pause for response) واغوندى
 ۸. واپسېده (pause for response) واپسى
 ۹. وښوده (pause for response) وښيى
 ۱۰. كښناسته (pause for response) كښېنى
 ۱۱. پاڅېده (pause for response) پاڅېدى
 ۱۲. راوړه (pause for response) راوړى
 ۱۲. وروړه (pause for response) وروړى
 ۱۴. شوه (pause for response) شي
 ۱۵. وكړه (pause for response) وكړى
 ۱۶. ولاړه (pause for response) ولاړ شي
 ۱۷. راكړه (pause for response) راكړى
 ۱۸. وركړه (pause for response) وركړى
 ۱۹. دركړه (pause for response) دركړى
 ۲۰. راغله (pause for response) راځي
 ۲۱. ورغله (pause for response) ورځي
 ۲۲. بوتله (pause for response) بوزي
 ۲۲. پرېښوده (pause for response) پرېږدي

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 5. Who's seeing whom? Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your manual who is seeing whom. Each sentence will be said twice.

PS:

۱. ليلا مې پروڼ وليده.
 ۱. ليلا مې پروڼ وليده. ◊
 ۲. دوه هفتې پخوا مو وليدل.
 ۲. دوه هفتې پخوا مو وليدل. ◊

۲. لېلا نن سهار وليدو.
 ۲. لېلا نن سهار وليدو. ◊
 ۴. لېلا او امان دې په مهلمستيا کې وليدل؟
 ۴. لېلا او امان دې په مهلمستيا کې وليدل؟ ◊
 ۵. بهگا شپه يې وليدو.
 ۵. بهگا شپه يې وليدو. ◊
 ۶. امان تېره جمعه وليده.
 ۶. امان تېره جمعه وليده. ◊
 ۷. وږمه ورځ يې وليدم.
 ۷. وږمه ورځ يې وليدم. ◊
 ۸. پتنګ مې له غرمه نارې نه پخوا وليده.
 ۸. پتنګ مې له غرمه نارې نه پخوا وليده. ◊
 ۹. خوشحال يې د يکشنبې په سهار وليده.
 ۹. خوشحال يې د يکشنبې په سهار وليده. ◊
 ۱۰. دوه ورځې پخوا مو وليدل.
 ۱۰. دوه ورځې پخوا مو وليدل. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 6. Aman is explaining to Patang where he got the money for his shopping spree. After each of Aman's statements, stop the tape and tell what he said. For example, Aman will say

PS: ماما مې دوه دېرې ښې قالينې را ته را ولېږلې.

ES: then you say

PS: امان وويل چه ماما مې دوه دېرې ښې قالينې را ته را ولېږلې.

ES: Begin now.

PS:

ماما مې له پاکستان نه را ولېږلې. ◊
 ماما مې د بهرام خان په لاس را ولېږلې. ◊
 ما غوښتل چه په کور کې يې واچوم. ◊
 ليلا غوښتل چه خرڅې يې کړم. ◊
 په پای کې مې قالينې په دوه زره دالره خرڅې کړې. ◊
 قالينې مې دوه هفتې پخوا خرڅې کړې. ◊
 څه دالر مې په نورو شيانو ولگول. ◊
 څه دالر مې نن په سودا ولگول. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 7. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. ثور
 ۲. سرطان
 ۲. عقرب
 ۴. دلو
 ۵. اسلامي
 ۶. شروع
 ۷. عام
 ۸. استعمال
 ۹. اسان
 ۱۰. کاغذ
 ۱۱. هسې
 ۱۲. خوشحال
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 8. Dictation. Write Aman's account of his windfall in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates it.

PS:

ماما مې تېره مياشت د بهرام خان په لاس له پاکستان نه دوه دېرې
 بڼې قالينې را ته را ولېږلې. ما غوښتل چه په کور کې يې واچوم،
 خو لېلا غوښتل چه خرڅې يې کړم، او پيسې يې په نورو شايانو
 ولگوم. په پای کې مې قالينې دوه هفتې پخوا په دوه زره دالر
 خرڅې کړې. څه دالر مې په نورو شيانو ولگول، او څه دالر مې
 نن په سودا ولگول.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 9. Memorizing the names of the months. Repeat the name of each Afghan solar month after the Pashto speaker.

PS: (pause for response)

(pause for response) حمل

(pause for response) ثور

(pause for response) جوزا

(pause for response) سرطان

(pause for response) اسد

(pause for response) سنبله

(pause for response) میزان

(pause for response) عقرب

(pause for response) قوس

(pause for response) جدی

(pause for response) دلو

(pause for response) حوت

ES: Now repeat the names in groups of three.

PS:

(pause for response) حمل، ثور، جوزا

(pause for response) سرطان، اسد، سنبله

(pause for response) میزان، عقرب، قوس

(pause for response) جدی، دلو، حوت

ES: Now repeat the names in groups of six.

PS:

(pause for response) حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله
(pause for response) میزان، عقرب، قوس، جدی، دلو، حوت

ES: Now try to say all twelve.

PS:

حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله، میزان، عقرب، قوس،
جدی، دلو، حوت

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 10. Free response. Listen to each of the following beginnings of sentences, then stop the tape and finish the sentence any way you like.

PS:

۱. تېره هفته مې د پښتو ښوونکي ...
 ۲. زه تېره میاشت له ملگرو سره ...
 ۳. نن سهار مې ملگری وویل چه ...
 ۴. تېر کال اسد له امان سره ...
 ۵. زه تېره میاشت په موټر کې ...
 ۶. لیل وړمه ورځ د رابیا کره ...
 ۷. پټنگ پرون ماسپښین ډېر ناروغان ...
 ۸. اسد پرون سهار امان ته وویل چه ...
 ۹. پروسې کال په واشنگتن کې ...
 ۱۰. امان څو ورځې په کابل کې ...
-

ES: Now listen to the music while you check your answers...

Lesson 8

(Corresponding to Units 15 and 16 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your textbook, to the conversation between Theresa and Layla about weddings.

"Theresa" and "Layla": (don't read names)

تریسا: زه د افغانانو واده ته نه یم تللې. د افغانانو واده څنگه وی؟

لیلا: دلته د افغانانو واده په حقیقت کې یوه لویه میلستیا وی چه په اوسط ډول له سلو نه زیات خلک گډون په کې کوی. خو له میلستیا سره یې یو لوی فرق دا وی چه په واده کې هر ورومرو ساز او نڅا هم وی.

تریسا: واده ته څوک بلل کېږي؟

لیلا: واده ته د ناوې او شاه خپلوان بلل کېږي.

تریسا: د واده مراسم څنگه وی؟

لیلا: خلک دیوه هوتل په یوه لوی سالون کې ټولېږي. ډله ډله میزونو ته کښیښي. د میزونو په سر معمولاً ډول ډول شرینی او پسته یا بادام ایښي وی. دودۍ په سالون کې یا په کومه بله کوټه کې په یوه خاص ځای کې ایښي وی. هر څوک ورځي، ځان ته یې اخلی. د سالون په یوې خوا کې کله کله بار وی. په بلې خوا کې یې د سازندګانو تخت او په پای کې یې د ناوې او شاه تخت وی. ټولو مهلمنو ښې جامې اغوستي وی او افغانانو نجونو او ښځو ځانونه ښه سینګار کړي وی.

تریسا: زه څه شی واغوندم؟ خپلې پېښورۍ جامې اغوستي شم؟

لیلا: ولې نه؟ په پېښوریو جامو کې ډیره ښه ښکاريږي.

تریسا: ساز او نڅا څه وخت شروع کیږي.

ليلا: عموماً د ميلمنو له راتگ نه لږ وروسته، يعنې اوه نيمې يا اته بجې، شروع كيږي.

تريسا: دودى څه وخت خوړل كېږي؟

ليلا: نه نيمې يا لس بجې خوړل كېږي.

تريسا: شاه او ناوى څه كوي؟

ليلا: شاه او ناوى عموماً تخمين يوولس بجې سالون ته ورځي كله چه سالون ته ننوځي سازنده يوه خاصه سندره شروع كړي او شاه او ناوى ورو ورو خپل تخت ته ځي. كله چه شاه او ناوى پر تخت ودرېږي بعضې خپلوان او دوستان يې شيريني عموماً نقل، پرې شيندى او په دې پسې بيا يولړ نور مراسم اجرا كيږي. سازنده په دې وخت كې معمولاً د اتن نغمه غږوي او يو شمير خلك اتن ور ته كوي.

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the Pashto speaker.

PS: (Pause after each sentence for response)

زه د افغانانو واده ته نه يم تللي.
د ميزونو په سر معمولاً ډول ډول شريني او پسته يا بادام ايښي وي.
بله كوته كې په يوه خاص ځاى كې ايښي وي.
ټولو مهلمو ښې جامې اغوستې وي.
افغانانو نجونو او ښځو ځانونه ښه سينگار كړي وي.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 21, to the conversation between Theresa and Aman about engagements.

"Theresa" and "Aman" (don't read names)

تريسا: هلك او نجلي څنگه "انگېج" كيږي؟

امان: د هلك او نجلي د كوژدې بندوبست عموماً د هغو كورنۍ كوي.

تريسا: په امريكا او كابل كې هم د كوژدې بندوبست د هلك او نجلي كورنۍ كوي؟

امان: هو، دلته د مهاجرو په ټولنه او کابل کې هم د کوژدې بندوبست د هلك او نجلۍ كورنۍ كوي. البته څرنگه چې دلته او د كابل د ځينو كورنيو نجونې پوره آزادي دي، نو له دې امله هلك او نجلۍ اكثره خپله له يو بل سره رابطه ټينگوي. خو د كوژدې د مراسمو بندوبست د هغو مور او پلار كوي. د كوژدې د بندوبست په وخت كې معمولا داسې ښودل كيږي چې د هلك اونجلۍ رابطه له همدې ورځې نه شروع كيږي. البته د افغانستان په كليوالۍ سيمو كې، هلك او نجلۍ د كوژدې نه مخكې رابطه نه سره لري. حتي ښايي د يو بل مخ يې هيڅ نه وي ليدلي او يا يې حتي د يو بل نوم هم نه وي اوريدلي.

تريسا: په كليوالۍ سيمو كې هلك او نجلۍ وروسته له كوژدې نه سره يو ځای كيږي؟

امان: يا د واده تر شپې پورې هيڅ نه سره يو ځای كيږي، او يا كله كله په پټه د نجلۍ په كور كې سره يو ځای كيږي.

تريسا: ستاسو له خبرو نه داسې ښكاري چې په افغانانو كې مينه او مينتوب هيڅ نشته.

امان: نه داسې نه ده. اكثره داسې كيږي چې يو هلك او يوه نجلۍ سره مين وي، خو كورنۍ يې نجلۍ بل چا ته ورکړي. اكثره داسې هم كيږي چې د هلك يوه نجلۍ خوښيږي او مور او پلار يې بله نجلۍ ورته وکړي. لنډه دا چې په پښتنو كې مينه او مينتوب شته، خو د اجتماعي دودونو له امله اكثره ناکامه وي. همدا دليل دی چې د پښتنو شفاهي سندرې په تېره بيا لنډې، چې د پښتنې ټولنې د ژوند آينه ده، د ناکامې مينې له سوز نه ډکې دي. په دې سندرو كې د نامنلۍ مېړه يا موزيگي او مين تر منځ فرق بيخي ښکاره دی.

تريسا: داسې لنډې دې په ياد دي؟

امان: هو، يو دوه څو مې په ياد دي.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS: (Pause after each sentence for response)

حتی بیا یی د یو بل مخ یې هیڅ نه وی لیدلی.
یا یې حتی د یو بل نوم هم نه وی اوریدلی.
د پښتو شفاهی سندرې، چه د پښتنی ټولنې د ژوند آینه ده،
د ناکامې مینې له سوز نه ډکې دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8. Exercise 2. Past tense review. Listen to each of the following sentences, then change the word [paṭkay] to the word [khwalaṭ] and repeat the sentence. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. اسد امان ته پټکی واخسته. (Pause for response)
اسد امان ته خولی واخسته.

۲. امان خپل پټکی وړک کړ. (Pause for response)
امان خپل خولی وړک کړه.

۲. لیل د امان پټکی لوند کړ. (Pause for response)
لیل د امان خولی لمده کړه.

۴. رابیا د پټنگ پټکی په بکس کې کېښود. (Pause for response)
رابیا د پټنگ خولی په بکس کې کېښوده.

۵. تریسا د خوشحال پټکی پرېول. (Pause for response)
تریسا د خوشحال خولی پرېوله.

۶. ده زما پټکی راوړ. (Pause for response)
ده زما خولی راوړه.

۷. هغه د خپل ورور پټکی ساته. (Pause for response)
هغه د خپل ورور خولی ساتله.

۸. خوشحال د هغه پټکي خوښ کړ. (Pause for response)
خوشحال د هغه خولي خوښه کړه.

۹. امان خپل پټکي رنگ کړ. (Pause for response)
امان خپله خولي رنگ کړه.

۱۰. اسد خپل پټکي هغه ته ورکړ. (Pause for response)
اسد خپله خولي هغه ته ورکړه.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 3. Listen to the following pairs of sentences, then stop the tape and combine them into one sentence. If you wish, you may read the sentences on page 19 of your Textbook. The Pashto speaker will confirm your answers.

۱. هغه نجلۍ سپوږمۍ نومېږي. نجلۍ له رابيا سره ناسته ده. ◊
هغه نجلۍ چه له رابيا سره ناسته ده، سپوږمۍ نومېږي.
۲. اسد هغه موټر واخست. ليلا موټر خوښ کړی ؤ. ◊
اسد هغه موټر واخست چه ليلا خوښ کړی ؤ.
۲. امان هغه کميس اغوستی دی. کميس يې له افغانستان نه راوړی دی. ◊
امان هغه کميس اغوستی دی چه له افغانستان نه يې راوړی دی.
۴. زه هغه کتاب لولم. تا کتاب راوړ. ◊
زه هغه کتاب لولم چه تا راوړ.
۵. امان هغه کلا واخيسته. اسد خرې په هغې کلا کې ساتلې وې. ◊
امان هغه کلا واخيسته چه اسد خرې په کې ساتلې وې.
۶. امان له هغه هلك سره ولاړ دی. هغه هلك له افغانستان نه خط راوړی دی. ◊
امان له هغه هلك سره ولاړ دی چه د افغانستان نه يې خط راوړی دی.

۷. داود هغه کور اخلي. غلځي صاحب په هغه کور کې اوسي. ◊
داود هغه کور اخلي چه غلځي صاحب په کې اوسي.
۸. هغه نجلي د اسد ملگري ده. نجلي کتاب لولي. ◊
هغه نجلي چه کتاب لولي د اسد ملگري ده.
۹. هغه سړی په پېښور کې موټر خرڅوي. سړی پرون راغی. ◊
هغه سړی چه پرون راغی په پېښور کې موټر خرڅوي.
۱۰. اسد هغه هلك پيژني. هغه هلك سندرې وايي. ◊
اسد هغه هلك پيژني چه سندرې وايي.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 4. Idiom review. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual, next to the translation, the number of the sentence in which the idiom appears.

۱. همدا ژ چه اسد ويده شو. ◊
۲. دا څه موده مي ليلا نه ده ليدلې. ◊
۳. ډېر وخت شو چه په کار پسې گرځم. ◊
۴. قصاب قصابي کوله يتيم خپله ورځ ورکوله. ◊
۵. ليلا ډېره را باندې گرانه وه. ◊
۶. رابيا مي په دې ورځو کې نه ده ليدلې. ◊
۷. اسلم خپله خړه پسې گرځېده. ◊
۸. ښايي چه مور يې ناوخته راشي. ◊
۹. د يوې خولې قيمت په اوسط ډول دوه سوه افغاني دي. ◊
۱۰. د دې قيمت له هغې نه څو چنده زيات دي. ◊
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 5. Participles. Listen to each of the following sentences, then change the present tense verb into a participle construction. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. زه احمد گورم. (pause for response)

ما احمد لیدلی دی.

۲. اسد دودی خوری. (pause for response)

اسد دودی خوړلي ده.

۳. لیلا روغتون ته ځي. (pause for response)

لیلا روغتون ته تللي ده.

۴. تور خپلي خرې راوړي. (pause for response)

تور خپلي خرې را وستي دي.

۵. نجلی پلو پڅوی. (pause for response)

نجلی پلو پوخ کړي دي.

۶. هغه خپله ملگرې سینما ته بیایي. (pause for response)

هغه خپله ملگرې سینما ته بوولي ده.

۷. شاگرد خپل درس لولي. (pause for response)

شاگرد خپل درس لوستي دي.

۸. ښوونکي درس ورکوي. (pause for response)

ښوونکي درس ورکړي دي.

۹. زه مېلمانه را غواړم. (pause for response)

ما مېلمانه را غوښتي دي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 6. Listen to the continuation of Theresa's and Layla's discussion of weddings, then answer the questions. Possible answers are given in your Manual.

Theresa and Layla: (don't read names)

تريسا: ستا واده په کلي کې ؤ؟
 ليلا: زما واده په ښار کې ؤ.
 تريسا: په ښار کې په کوم ځای کې ؤ؟
 ليلا: د کابل هوټل په سالون کې.
 تريسا: په کابل کې د واده مراسمو څنگه وي؟
 ليلا: په کابل کې هم مراسمو تقريباً داسې وي لکه دلته چې دي. د واده په شپه اکثره مهلمانه په يوه لوی سالون کې راتولېږي.
 هلته هم دودۍ خوري؛ هم ساز او سندرې اوري؛ هم د خوانانو او پېغلو د نڅا سيل کوي او هم د واده نور مراسمو گوري.
 تريسا: ستا واده ته خو به د لوگر خلک هم راغلي وو؛ هغوی هم په هوټل کې په مراسمو کې برخه واخسته؟
 ليلا: هو! اکثره يې د هوټل په مراسمو کې برخه واخسته. يوازې ځينې سپين ږيرو او سپين سرو د هوټل په مراسمو کې برخه واخسته او په کور کې پاتې شول.
 تريسا: د واده په شپه به هوټل ته ټول څومره خلک درغلي وو؟
 ليلا: مونږ ټول دوه نيم سوه تنه را غوښتي وو. خو هوټل ته تخمين دوه سوه تنه راغلي وو.
 تريسا: په کابل کې د ټولو خلکو واده په هوټل او يا داسې کوم بل عام ځای کې وي؟
 ليلا: نه! د ډېره خلکو د واده مراسمو په کورونو کې هم سر ته رسېږي او دا عموماً هغه خلک دي چې د ژوندانه سلوک يې اکثره عنعنوي شکل لري.
 تريسا: د کور واده د هوټل له واده سره څه فرق لري؟
 ليلا: زه به ستا په اجازه چای را واخلم بيا به پدې وغږېږو...

ES: Now listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. د لېلا واده چېرته ؤ؟
۲. لېلا واده ته څو تنه غوښتي وو؟
۲. په کابل کې واده په کور کې وی او که په هوتل کې؟
۴. د واده په شپه مېلمانه د څه شی سيل کوي؟
۵. په هوتل کې د واده په مراسمو کې چا برخه وا نه خسته؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 7. Spelling practice. Write the following words in the space provided in your Manual. Each word will be said three times.

PS: (say each word three times)

۱. حقيقت
۲. اوسط
۲. يعنې
۴. مصرف
۵. عصری
۶. عادی
۷. مسئولیت
۸. اعلانول
۹. قاطع
۱۰. رابطه
۱۱. آینه
۱۲. آزاد
۱۲. اجتماعي
۱۴. شاه
۱۵. شروع

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 8. Listen to each of the following questions, then stop the tape and give as true an answer as you feel like.

PS:

۱. کوزده دې کړې ده؟ ◊
۲. د افغانانو واده دې لیدلی دی؟ ◊
۳. ته ورور او یا خور لرې؟ ◊
۴. ستا ورور او یا خور واده کړی دی؟ ◊
۵. د افغانانو واده ښه وی که د امریکایانو؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 9. Listen to the passage and fill in the blanks in the space provided in your Manual.

"Layla":

زما د واده مراسم هم تقریباً د دې ځای د افغاني ودونو مراسمو غونډې وو. واده د کابل په ښار کې د کابل هوتل په سالون کې ؤ. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې را ټول شول. دودۍ یې وخوړه؛ ساز او سندرې یې واورېدې؛ د ځوانانو او پېغلو د نڅا سیل یې وکړ او د واده په نورو مراسمو کې یې برخه واخسته. واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر کړی وو. خو هوتل ته تقریباً دوه سوه کسه راغلي وو. له لوگر نه هم ډېر مېلمانه راغلي وو. سپین سرې او سپین ږیری په کور کې پاتې شول او نور ټول هوتل ته ولاړل. که څه هم چې په کابل کې شاه او ناوې د واده له مراسمو نه وروسته کور ته ځي خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته یوه هفته په انټر کانټننټل هوتل کې تېره کړه. که رښتیا درته ووايم پیسې هم ډېرې زیاتې ولگېدې. خو ټولې یې زما او د امان پلار ورکړې او هغو ته شل ډېرش زره افغاني دومره زیاتې پیسې نه وې.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 10. Repeat the words to the engagement song after the Pashto speaker. Then stop the tape and try to say them from memory.

PS: *(repeat several times)*

دسمال يې راوړ خوندي پرې پورې
پرې بوره مه شې د هلك مورې

ES: Now listen to the Pashtun music as you check your answers with the key in the Manual.

Lesson 9

(Corresponding to Units 17 and 18 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 25, to the conversation between Aman and his son

Khoshal:

"Aman" and "Khoshal": (*don't read names*)

خوشحال: سترې مه شې.
 امان: مه خوارېږې. مکتب ته تللی وې؟
 خوشحال: هو! تللی وم.
 امان: معلمان څنگه دي؟ ښه خلک دي؟
 خوشحال: هو! وایی چه اکثره ښه خلک دي. خو یو یې د یو څو تنو
 ښه نه ایسی.
 امان: کتابونه یې در کړل؟
 خوشحال: هو! را یې کړل. خو د ریاضی کتابونه کم وو او اوو یا
 اتو تنو شاگردانو ته ور و نه رسیدل.
 امان: تاته در ورسید؟
 خوشحال: نه، ماته را و نه رسید. خو څوچه زه خپل اخلم د مایک
 استعمالولی شم.
 امان: په صنفونو کې مو شاگردان ډېر دي او که لږ؟
 خوشحال: په ځینو صنفونو کې شل تنه دي او په ځینې صنفونو کې
 له شلو تنو نه څه زیات یا کم وي.
 امان: ډوډی څنگه کوئ؟
 خوشحال: ډوډی هم له کوره وړی شو او هم یې له کافتريا نه اخستی
 شو. نن مو ډوډی په کافتريا کې واخسته.
 امان: د کافتريا ډوډی څنگه وه؟
 خوشحال: ډوډی د تل په شان بې خونده وه. پیڅه بیخي وچه وه
 تنها پڼېر او همبرگر یې لاره. پڼېر یې هم کم ؤ. همبرگر هم
 دانه دانه پرې پروت ؤ. مایک چه پیڅه ولیده ماته یې مخ را واراو
 او راته ویې ویل: "Where's the beef?" ما او د مېز نورو شاگردانو
 ټولو وخنډل. زه غواړم چه خپله ډوډی له کوره یوسم.

امان: خپله يې خानته تيارولی شي؟
خوشحال: هو! دا خو څه سخت کار ندی. تيارولی يې شم.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

مکتب ته تللی وې؟
تللی وم.
کتابونه يې در کړل؟
د رياضي کتابونه کم وو او اوو يا اتو تنو شاگردانو ته ور و نه رسيدل.
تاته در ورسيد؟
ما ته را و نه رسيد.
څو چه زه خپل اخلم د مايک استعمالولی شم.
دودی هم له کوره وړی شو او هم يې له کافتريا نه اخستی شو.
نن مو دودی په کافتريا کې واخسته.
د کافتريا دودی څنگه وه؟
دودی د تل په شان يې خونده وه.
خپله يې خانته تيارولی شي؟
تيارولی يې شم.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 37, to Aman's family's conversation.

"Aman", "Layla", "Khoshal": (don't read names)

امان: زه به چمن ورېښم. ستاسې خوبه چه هر څه کوئ.
خوشحال: زه به د ترکاري پتی وړوم او اوار به يې کړم.
ليلا: زه به اول د شفتالو د ونې وچ ښاخونه پرې کړم، بيا به مرسل کورپه کړم. وروسته له هغه نه به په پتی کې کومک در سره وکړم.
خوشحال: پتی تيار دی.
ليلا: دا پاس خوايې لا ښه نه ده اواره. لږ نور کار هم په کې وکړه.
خوشحال: څنگه دی، اوار شو؟
ليلا: هو! خير يوسي؛ بيخي ښه شو.
خوشحال: بوتی چېرې دی؟
ليلا: رومی بانجان، تور بانجان او مرچ په گراج کې دی. تورايی او

کدو په موټر کې ایښی دی.
 خوشحال: پارو او ټاپ سایل چېرې دی؟
 لیل: پارو هم په گراج کې په الماری کې ایښی دی. زه به د بوتو
 خایونه غوچ کړم. ته به ټاپ سایل او پارو له خاورې سره گډ کړې.
 خوشحال: هر بوتی ته څومره پارو واچوم؟
 لیل: گومان کوم چه هر بوتی ته به یوه قاشقه بس وی.
 خوشحال: نور شیان چېرې کرو؟
 لیل: گندنه د کور شاته کرو او بادرنګ، هندوانې او خټکی د کور په
 څنگ کې د کتارې خوا ته کرو.
 خوشحال: ته یې خایونه نښه کړه چه زه یې جوړ کړم.
 لیل: خایونه دې یې پلار ته ښه معلوم دی. هغه به یې درته نښه کړی.
 خوشحال: دا سرې ملۍ چېرې کړی؟
 لیل: هغه د ترکاری د پټی په پولو کرو.
 خوشحال: نعناع چېرې کښنوو؟
 لیل: نعناع هلته لیری د ونو خوا سره کښنوو. که یې دلته کښنوو
 ټوله دنیا نیسی او په عذابوی مو.
 خوشحال: د گندنې تخم مو له کومه کړ؟
 لیل: د گندنې تخم ژمی امین له کابله راوړ.
 خوشحال: گندنه دلته کېږی؟
 لیل: هو! زمونږ ملگری کرلې ده. پروسې کال ډېره ښه په زور کې وه.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

زه به چمن وربښم.
 ستاسې خوښه چه هر څه کوئ.
 زه به د ترکاری پټی واړوم او اوار به یې کړم.
 زه به اول د شفتالو د ونې وچ ښاخونه پرې کړم.
 بیا به مرسل کورپه کړم.
 وروسته له هغه نه به په پټی کې کومک در سره وکړم.
 دا پاس خوايي لا ښه نه ده اواره.

رومی بانجان، تور بانجان او مرچ په گراج کې دی.
 تورایی او کدو په موټر کې ایښی دی.
 پارو هم په گراج کې په الماری کې ایښی دی.
 ته به ټاپ سایل او پارو له خاورې سره گډ کړې.
 هر بوتی ته څومره پارو واچوم؟
 گومان کوم چه هر بوتی ته به یوه قاشقه بس وی.
 گندنه د کور شا ته کړو او بادرنګ هندوانې او خټکي د کور په څنگ
 کې د کتارې خوا ته کړو.
 ته یې ځایونه نښه کړه چه زه یې جوړ کړم.
 ځایونه دې یې پلار ته ښه معلوم دی.
 هغه به یې درته نښه کړی.
 دا سرې ملي چېرې کړی؟
 هغه د ترکاری د پټی په پولو کړو.
 نعناع چېرې کښنوو؟
 نعناع هلته لیری د ونو خوا سره کښنوو.
 که یې دلته کښنوو ټوله دنیا نیسی او په عذابوی مو.
 د گندنې تخم مو له کومه کړ؟
 د گندنې تخم ژمی امین له کابل راوړ.
 زمونږ ملگری کرلې ده.
 پروسپ کال ډېره ښه په زور کې وه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9. Exercise 2. Practice with 'can' questions and answers. First, answer the following questions positively, with full sentences. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(Pause for response) پښتو لوستلی شې؟
 هو، لوستلی یې شم.
 (Pause for response) وریځې پخولی شې؟
 هو، پخولی یې شم.

(Pause for response) په بیسکل سپرېدلی شې؟

هو، سپرېدلی شم.

(Pause for response) سبا ته صنف ته راتللی شې؟

هو، راتللی شم.

(Pause for response) اکبر پښتو لوستلی شې؟

هو، لوستلی یې شی.

ES: Now, answer the following questions negatively.

PS:

(Pause for response) قابلې پخولی شې؟

نه، قابلې نه شم پخولی.

(Pause for response) په دې هفته کې افغانستان ته تللی شې؟

نه، نه شم تللی.

(Pause for response) اتن کولی شې؟

نه، اتن نه شم کولی.

(Pause for response) عربی لوستلی شې؟

نه، عربی نه شم لوستلی.

(Pause for response) افغانی جامې جوړولی شې؟

نه، افغانی جامې نه شم جوړولی.

ES: Now, listen to the each following answers, then ask the question it's an answer to.

PS:

(Pause for response) هو، لېلا گډېدلی شی.

لېلا گډېدلی شې؟

(Pause for response) هو، تریسا پښتو ویلی شی.

تریسا پښتو ویلی شې؟

(Pause for response) نه، اسد بادرنګ نه شی کرلی.

اسد بادرنګ کرلی شې؟

(Pause for response) هو، طوطی خبرې کولی شی.

طوطی خبرې کولی شې؟

(Pause for response) نه، داود په خړه نه شي سپړېدلی.
داود په خړه سپړېدلی شي؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 3. What did Asad say? Listen to each of Asad's comments, then answer the question asked. Asad will confirm your answer.

Asad:

زه د خپلې ملگرې واده ته تللی وم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه زه د خپلې ملگرې واده ته تللی وم.
ما پټنگ دېر وخت نه دی لیدلی.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه ما پټنگ دېر وخت نه دی لیدلی.
زه سبا ته له داود سره بالتېمور ته ځم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه زه سبا ته له داود سره بالتېمور ته ځم.
تره مې له پېښور نه دېرې ښې جامې را ته راوړلې.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه تره مې له پېښور نه دېرې ښې جامې را ته راوړلې.
ما پروڼ یو بیخی نوی موټر واخست.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه ما پروڼ یو بیخی نوی موټر واخست.

پرون شپه له لیلیا سره سینما ته تللی وم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه پرون شپه له لیلیا سره سینما ته تللی وم.
پلار مې غواړی چه یو بل لوی کور واخلي.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه پلار مې غواړی چه یو بل لوی کور واخلي.
سړ کال ژمی په کلپورنیا کې تېروم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه سړ کال ژمی په کلپورنیا کې تېروم.
داود د خپل ورور واده ته ډېر زیات خلک ور بللی وه.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه داود د خپل ورور واده ته ډېر زیات خلک ور بللی
وه.

سبا ته رخصتی ده، پوهنتون ته نه ځم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه سبا ته رخصتی ده، پوهنتون ته نه ځم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 4. Participle review. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual whether the speaker can do something, could do something, or has done something. ◊

PS:

۱. اسد په مېز درېدلی شی. ◊

۲. اسلم یوه میاشت پخوا له کابل نه راغلی دی. ◊

۲. ته له خپلې ملگرې سره اوسېدلی شوی؟
۴. زه بېگا زیات گډېدلی يم.
۵. دی چه په افغانستان کې ؤ، ښه خټکې يې کرلی شول.
۶. زه امان روغتون ته بوولې شم.
۷. لایلا خپل موټر دلته درولی شی.
۸. پټنگ نن ډېر ناروغان معاینه کړی دی.
۹. داود خپله ملگرې ډېره خورولې ده.
۱۰. زه ډېر ښه پلو پخولی شم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 5. Review the vocabulary given in your manual, then listen to the following conversation about Aman and Layla's engagement as many times as you need to to understand it

'Theresa' and 'Layla': (don't read names)

تریسا: وایی چه په افغانستان کې د هلك او نجلۍ د واده بندوبست معمولاً د هغوی کورنۍ کوی. ستا او د امان واده څنگه ؤ؟

لایلا: زه یوه ورځ له یو شمېر نجونو او هلکانو سره پغمان ته مېلې ته تللې وم. پدې ورځ امان هم له یو شمېر ملگرو سره پغمان ته راغلی ؤ. په هغو هلکانو کې چه له مونږ سره تللی وو د امان دوه تنه ملگری هم وو. کله چه مونږ په تپه کې گرځېدو امان خپل ملگری ولیدل. راپاڅېده او له خپلو ملگرو سره یې روغېر وکړ. ملگرو یې امان ما ته هم معرفي کړ او را ته ویې ویل چه دی د اسد ملگری دی. امان اول د اسد پوښتنه را نه وکړه او بیا یې له اسد سره د خپلې یوې مېلې کیسه را ته پیل کړه. ملگری مې روان شول مگر زه یو دوه دقیقې ودرېدم تر څو د امان کیسه خلاصه شوه. په یو څه موده کې دوه درې وارې نور هم له امان سره مخامخ شوم او هر وار به چه ور سره مخامخ شوم نژدې به ؤ چه په سترگو مې وخورۍ. که رښتیا درته ووايم زما زړه هم اوبه پرې ځکلې وې او یقین دی چه امان هم پوهېدلی ؤ. یاره، زما او د امان دپغمان له لیدنې کتنې نه به یو کال

تېرو چه د امان پلار زما پلار ته ريباران وړ ولېږل او زه يې امان ته
وغوښتم. پلار مې ريبارانو ته خواب ورکړ او وړ ته ويې ويل: زه خپله
لور په کابل کې نه ورکوم. خو د امان پلار ريباران بيا بيا وړ ولېږل.
په عين وخت کې ما لس ورځې رخصتي واخسته او لوگر ته ولاړم. هلته
مې مور ما ته هم خبره ياده کړه او را ته ويې ويل: تا په کابل کې
يوه هلك ته غواړی.

تريسا: تا څه وړ ته وې ويل؟

ليلا: زما په غوږ و کې کړنگ شو او پوه شوم چه خبره څه شی ده.
خو ځان مې ناگاره واچا و او مور نه مې پوښتنه وکړه چه هلك څوک دی
او د کابل په کومه برخه کې اوسېږی؟ مور مې را ته ويې ويل: زه
يې هم نه پېژنم خو وايي چه ډېر ښه هلك دی او مکتب يې هم لوستی
دی. گومان کوم چه کورنی يې په اکبر خان مېنه کې اوسېږی. ما
ورته ويهويل: د هلك پلار څه نومېږی؟ دې را ته ويې ويل: پلار
يې ياسين نومېږی. زما بې اختياره له خولې ويې ويل: ياسين خو
ډېر مشهور او معتبر سړی دی. همدومره مې وويل او زياتی چپ
شوم. خو مور مې داسې پوه شوه چه زه له امان سره په واده خوشحاله
يم. بيخي ناوخته شوه. پاتې کيسه به بل وخت درته وکړم.

ES: Now stop the tape and answer the questions in your manual.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 6. Impersonal intransitives. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and rephrase the same sentence in the past tense. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) د اسلم خر هنگېږی.
د اسلم خره وهنگل.

(pause for response) ليلا نڅېږی.
ليلا ونځل.

(pause for response) هغه نجلی زانگی .

هنې نجلی وزنګل .

(pause for response) دی لامبی .

ده ولمل .

(pause for response) د اسد مور ژاړی .

د اسد مور وژړل .

(pause for response) اسلم پرینجېړی .

اسلم وپرینجل .

(pause for response) اسد توخېړی .

اسد وتوخل .

(pause for response) د خوشحال سپی غاپی .

د خوشحال سپی وغپل .

(pause for response) د اسد د پلار اس شیشنېړی .

د اسد د پلار اس وشیشنل .

(pause for response) داود خاندی .

داود وخنډل .

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 7. Spelling practice. Write each word in your Manual as the Pashto speaker dictates it.

PS: (say each word three times)

۱. معلم
۲. ریاضی
۲. استعمالول
۴. منطقه
۵. تنها
۶. عربی

۷. قرآن
۸. نظم
۹. نثر
۱۰. معنا
۱۱. عمومي
۱۲. نعناع
۱۳. معلوم
۱۴. عذابول
۱۵. صحرا
۱۶. عام

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 8. Write the passage about mosque schools as the Pashto speaker dictates it. He will say each sentence three times.

PS: (each sentence three times)

زه چه وړوکی وم په ماجت کې به مې سبق لوسته.
 ملا به ما او نورو هلکانو ته هر سهار یو ځای سبق راکاؤ.
 که به مو سبق نه لوسته او یا به مو سبق نه زده کاؤ ملا به وهلو.
 کله کله به ملا او کله کله به طالب سبق راکاؤ.
 مونږ به کله کله په طالبانو پورې خندل.
 خو هغوی به څه نه راته ویل.
 یوه ورځ زما یوه ملگری له طالب سره جنگ وکړ.
 طالب په لښته وواهه او ډېر زیات یې ژوبل کړ.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 9. Free response. Listen to each question, then stop the tape and give as true an answer as you care to give. If you wish, you can read the questions on page 32 of your Textbook.

PS:

۱. ته لمبلی شي؟
۲. ته پښتو غږېدلې شي؟

۲. له داسې پښتنو سره چه انگریزی نه وایی پښتو غږېدلی شي؟
۴. اتن کولی شي؟
۵. پښتو اخبار لوستلی شي؟
۶. آشک پخولی شي؟
۷. په آس سپرېدلی شي؟ آس خغلولی شي؟
۸. پښتنی سندرې غږولی شي؟
۹. مکتب چه خلاص کړې کار پېدا کولی شي؟
۱۰. په امریکا کې په څه شی کې چنې وهلی شي؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 10. Memorization. Repeat the lines of Rahman Baba's poem after the Pashto speaker until you have them memorized.

PS: (repeat each line twice; then the first two lines; then the last two lines; then the whole poem)

کر د گلو کره چه سیمه دې گلزار شی
 اغزی مه کره په پښو کې به دې خار شی
 کوهی مه کینه د بل سړی په لار کې
 چېرې ستا به د کوهی په غاړه لار شی

ES: Now check your answers with the Answer Key, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 10

(Corresponding to Units 19 and 20 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 1. Dialogues. Listen to the following conversation between Asad's father and a relative of Jamal Khan's. You can read along on page 49 of your textbook.

"Asad's father" and "Jamal Khan's relative" (*don't read names*)

تربور: نور ښه ؤ خو د فصلونو خوند يې سپکال نه ؤ.
د اسد پلار: ولې؟

تربور: اوړی اوبه بيخي کمې وې او د بغلان شولې ډېرې وچې شوې.
د جمال خان اکا د بالا دوری شولې ښې وې. خو وروسته
مرض ووهلې ډېرې يې پوچې شوې. گومان کوم چه سپکال به
يې تولې وريژې پنځه خرواره شوې وي.
د اسد پلار: غنم يې څنگه وو؟

تربور: للمی يې ډېر ښه وو. سپ پسرلی په غوری او بغلان کې ډېر
بارانونه وشول. مگر د آبي غنمو خوند يې نه ؤ. ډېر يې سرخي
ووهل او حاصل يې بيخي کم ؤ. د بغلان للمی له آبي غنمو نه
اکثره ښه حاصل لري. رښتيا ما اوریدلی چه د کرنې وزارت د
سرخي لپاره کومه دوا راوړې، خلکو ته يې ورکوي.
د اسد پلار: که رښتيا درته ووايم زه په دې باره کې څه معلومات
نه لرم.

تربور: هلکان يې معلومولی شي؟

د اسد پلار: هو! سبا به يې درته معلومه کړي. داسې ښکاری چه
د جمال خان اکا چرت به ډېر خراب وي.

تربور: بيخي خراب دی. ځکه د ختکیو خوند يې هم نه ؤ.
د اسد پلار: دا ولې؟

تربور: څه يې گرمي خراب کړل او څه چينجی ووهل. په نورو کلونو کې
به يې ختکی کابل څه چه پاکستان او هندوستان ته هم لیږل.
مگر سپکال بيخي لږ وو او ټول يې هلته په وطن کې خرڅ کړل.
د اسد پلار: جوار يې څنگه وو؟

تربور: جوار يې له غنمو نه ښه وو، خو له چينک نه مخکې ډېر زيات بارانونه وشول او يو څه جوار يې پوده کړل. خو سره له دې يې هم پنځه ويشت خرواره جوار واخستل.

د اسد پلار: هندواني يې نه وې کړلې؟
 تربور: نه ډېرې يې نه وې کړلې، فقط دومره يې کړلې وې چې خپله يې وځوړی.

د اسد پلار: ستاسې خپل کښتونه څنگه وو؟
 تربور: سپکال مود بالادوری ځمکه کې توله پښه کړلې وه او د بغلان ځمکه کې مو ټول لېلبو کړلی وو. پښه دومره ښه نه وه. خو لېلبو ډېرښه حاصل وکړ. ټول تخمين ديرش تنه شول.

ES: Now listen to some of the sentences and questions from the conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- نور ښه ؤ خو د فصلونو خوند يې سپکال نه ؤ. ◊
 اوړی اوبه بيخي کمې وې او د بغلان شولې ډېرې وچې شوې. ◊
 گومان کوم چې سپکال به يې ټولې وريژې پنځه خرواره شوې وي. ◊
 مگر د آبي غنمو خوند يې نه ؤ. ◊
 د بغلان للمی له آبي غنمو نه اکثره ښه حاصل لري. ◊
 داسې ښکاری چې د جمال خان اکا چرت به ډېر خراب وي. ◊
 د خټکيو خوند يې هم نه ؤ. ◊
 جوار يې له غنمو نه ښه وو، خو له چينک نه مخکې ډېر زيات بارانونه وشول او يو څه جوار يې پوده کړل. ◊
 سره له دې يې هم پنځه ويشت خرواره جوار واخستل. ◊
 دومره يې کړلې وې چې خپله يې وځوړی. ◊
 سپکال مود بالادوری ځمکه کې توله پښه کړلې وه او د بغلان ځمکه کې مو ټول لېلبو کړلی وو. ◊

ES: Now listen to the conversation between Asad's father and Jamal Khan himself, reading along on page 61 of your Textbook.

'Asad's father' and 'Jamal Khan': (don't read names)

د اسد پلار: کښتونه څنگه ؤ؟
 جمال خان: ډېر خوند يې نه ؤ.

د اسد پلار: ولې؟

جمال خان: له یوې خوا واوره او بارانونه و نه شول او اوبه بیخي کمې وې او له بلې خوا نه مو دهقانان او مزدوران کم وو. للمی خو مو هیڅ ونه کړل. شولې مو هم بیخي لږ وکړلې. د لبلبو او پنبې کړلو ته مو بیخي توان و نه رسیده.

داسد پلار: کال ته څه فکر لرې؟

جمال خان: که واوره زیاته واوریده او اوبه پرېمانه وې، ډېرې شولې او پنبه به وکړو. که بارانونه وشول، للمی به هم زیات وکړو.

داسد پلار: غنم او جوار څنگه؟

جمال خان: که اوبه پرېمانه وې، غنم او جوار به هم د نورو کلونو په شان زیات وکړو.

داسد پلار: د لبلبو او پنبې د کړلو نیت هم لرې او که نه؟

جمال خان: د لبلبو او پنبې کړل په دهقانانو او مزدورانو پورې تړلی دی. که یو شمېر نور مزدوران او دهقانان پیدا کړو لبلبو او پنبه به هم هرومرو وکړو. پروسېکال مو چه هر څه کوشش وکړ له څلورو تنو زیات مزدوران مو پیدا نه کړل.

د اسد پلار: که نور مزدوران او دهقانان پیدا نه کړئ لبلبو او پنبه نه کړئ؟

جمال خان: یو څه به وکړو. خو که مو درې څلور تنه نور مزدوران او یو دوه تنه نور دهقانان پیدا کړل ډېر زیات لبلبو او پنبه به وکړو.

د اسد پلار: که مو دلته څوک پیدا نه کړل زه به دوه درې تنه مزدوران له لوگر نه درته راولېږم.

جمال خان: که دا کار وکړې له مونږ سره به ډېر لوی کومک وي. که لبلبو نه وي، نو پنبه خو به زیاته وکړو.

د اسد پلار: که مې پیدا کړی شول، یو دوه دهقانان به هم درته راولېږم.

جمال خان: که دا وشي، نو بیا لبلبو او شولې هم کړلی شو.

ES: Now listen to the 'if' statements from the conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

که واوره زیاته واوریده او اوبه پرېمانه وې، ډېرې شولې او پنبه به وکړو. ◊

که بارانونه وشول، للمی به هم زیات وکړو. ◊

که اوبه پرېمانه وې، غنم او جوار به هم د نورو کلونو په شان زیات وکړو. ◊

که یو شمېر نور مزدوران او دهقانان پیدا کړو لېلبو او پنبه به هم هرومرو وکړو. ◊

که نور مزدوران او دهقانان پیدا نه کړئ لېلبو او پنبه نه کړئ؟ ◊

که مو درې څلور تنه نور مزدوران او یو دوه تنه نور دهقانان پیدا کړل ډېر زیات لېلبو او پنبه به وکړو. ◊

که مو دلته څوک پیدا نه کړل زه به دوه درې تنه مزدوران له لوگر نه درته راولېږم. ◊

که دا کار وکړې له مونږ سره به ډېر لوی کومک وی. ◊

که لېلبو نه وی، نو پنبه خو به زیاته وکړو. ◊

که مې پیدا کړی شول، یو دوه دهقانان به هم درته راولېږم. ◊

که دا وشي، نو بیا لېلبو او شولې هم کړلی شو. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10. Exercise 2. Listen to each of the following definitions, then stop the tape and write a possible English equivalent of the term in your Manual.

PS:

۱. فیل هغه حیوان دی چه اوږد شونډک لری. ◊
۲. تخت هغه ځای دی چه پاچا پرې کښېنی. ◊
۲. زانگو هغه شی دی چه ماشوم پکښې ځملي. ◊
۴. سربوونکي هغه څوک دی چه ښوونځی اداره کوی. ◊
۵. سوکړک هغه خوراک دی چه له جوارونه تیارېږي. ◊
۶. سوداگر هغه څوک دی چه تجارت کوی. ◊
۷. شهید هغه مسلمان دی چه چا وژلی وی. ◊
۸. قصاب هغه څوک دی چه غوښه خرڅوی. ◊

۹. عینکې یو شی دی چه د کمزورو سترگو خاوند یې استعمالوی. ◊
 ۱۰. قاتل هغه څوک دی چه یو بل څوک یې وژلی وی. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 3. Listen to each of the following sentences, then give the converse statement. You may read along on page 53 of your textbook if you like. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. په افغانستان کې غنم له جوارو نه مهمه غله ده. (pause for response)
 په افغانستان کې جوار له غنمو نه کم اهمیت لري.
۲. بهرام خان پروسېکال له غنمو نه لېلبو زیات کرلی وو. (pause for response)
 بهرام خان پروسې کال له لېلبو نه غنم کم کرلی وو.
۲. بهرام خان د اسد له پلار نه زیات غنم واخستل. (pause for response)
 د اسد پلار له بهرام خان نه لږ غنم واخستل.
۴. داود سپکال له پروسېکال نه ډېر کتابونه لوستي دي. (pause for response)
 داود پروسې کال له سپ کال نه کم کتابونه لوستي دي.
۵. تېره میاشت له دې میاشتې نه ډېر باران وشو. (pause for response)
 پدې میاشت کې له تېرې میاشتې نه کم باران وشو.
۶. په غرو کې له واورې نه باران زیات اوري. (pause for response)
 په غرو کې له باران نه واوره کمه اوري.
۷. د غلځي صاحب کور د امان او لیلا له کور نه لوی وی. (pause for response)
 د امان او لیلا کور د غلځي صاحب له کور نه وړوکی دی.
۸. په پاکستان کې کړنه له افغانستان نه زیاته عصری ده. (pause for response)
 په افغانستان کې کړنه له پاکستان نه کمه عصری ده.

۹. د افغانانو واده د امریکایانو له واده نه لوی دی. (pause for response)
 ۹. د امریکایانو واده د افغانانو له واده نه وړوکی دی.

۱۰. له سرک نه دلته واوړه زیاته ده. (pause for response)
 له دې ځای نه په سرک کې واوړه کمه ده.

۱۱. د افغانستان غرونه د شمالی امریکا له غرو نه جگ دی.
 (pause for response)

د شمالی امریکا غرونه د افغانستان له غرونو نه ټیټ دی.

۱۲. د دې دکان کباب د هغه بل دکان له کباب نه ښه دی.
 (pause for response)

د هغه بل دکان کباب د دې دکان له کباب نه خراب دی.

۱۲. د دې رستوران افغانی دودۍ د هغه بل رستوران له افغانی
 دودۍ نه ښه ده. (pause for response)

د هغه بل رستوران افغانی دودۍ د دې رستوران له افغانی
 دودۍ خرابه ده.

۱۴. په جلال آباد کې له کابل نه زیاتې شولې کرل کېږي.
 (pause for response)

په کابل کې له جلال آباد نه لږ شولې کرل کېږي.

۱۵. مزار له نورو ځایونو نه ښه خټکی لري. (pause for response)
 د نورو ځایونو خټکی له مزار نه خراب دی. This is correct?

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 4. Free response. Listen to each of the following descriptions, then stop the tape and make a comparison. For example, if the Pashto speaker says

PS: لیرا جگه ده. رابیا ټیټه ده.

you can respond with something like

PS: لیرا له رابیا نه جگه ده.

ES: Begin now.

PS:

ليلا پنځه دېرش کلنه ده. اسد اته ويشت کلن دی. ◊
 بهرام خان شل خرواره جوار واخستل. د اسد پلار هم شل
 خرواره جوار واخستل. ◊
 د ليلا نڅا خوښه پې. د غلځي صاحب د ښځې نڅا نه خوښه پې. ◊
 اوړی په جلال آباد کې دېر تود وی. اوړی په کابل کې دېر تود
 نه وی. ◊
 ليلا دېر وروڼه لري. تريسا يو ورور لري. ◊
 پتنگ دېر زيات کار کوي. اسد دېر زيات کار نه کوي. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 5. Listen to the following conversation between Aman and Theresa as many times as you need to to answer the questions in your Manual. Before listening, you might want to look over the vocabulary items given before the questions.

'Theresa' and 'Aman': (don't read names)

تريسا: د نورو په باره کې هره ورځ را ته غږېږې. خو دا دی
 هېڅ وخت را ته و نه ويل چه تا او ليلا څنگه واده وکړ.
 امان: زما او د ليلا د مينې او واده کيسه دېره اوږده ده خو زه به
 يې په لنډ ډول درته ووايم.
 يوه ورځ زه له خپلو ملگرو سره پغمان ته مېلې ته تللی وم. هلته
 په تپه کې ناست وو چه يوه ډله نجونې او هلکان راغلل. کله چه مونږ ته
 را نژدې شول، زما سترگې په يوه نجلې ولگېدې چه ليلا غوندې
 ښکارېده. خو باور مې نه ؤ چه رښتيا به هم ليلا وي. کله چه ډله نوره
 هم را نژدې شوه، او زه هم ښه ورته خير شوم، نو کتل مې چه رښتيا
 هم ليلا ده. په ډله کې زمونږ د يوه ملگري دوه تنه اشنايان هم وو.
 همدا ؤ چه ور وړاندې شو، او روغېر مو ور سره وکړ، له روغېر نه
 وروسته يې زه هم خپلو اشنايانو او بيا ليلا ته معرفي کړم او را ته
 وپويل چه ليلا د اسد خور ده. ما ليلا پخوا هم څو وارې ليدلې وه او

دېره مې خوبه شوې وه. خو خبرې مې هېڅ نه وې ور سره کړې. او له خدایه مې غوښتل چې یوه ورځ ور سره وغږېږم. نو کله مې چې ملگری ور سره معرفي کړم، له ځان سره مې وویل: تا په اسمان غوښته، خدای په مځکه در کړه. اې وروسته د لیلا ملگری روان شول خو دا له ما سره یو څو شیبې ودرېده. بیا یې خدای پامانی وکړه او ولاړه. ما په خیر خیر پسې کتل. کله چې څو گامه ولاړه بېرته یې را وکتل او مسکه شوه. دې لیدنې کتنې او مسکا د لیلا د مینې هغه احساس چې د مخه زما په زړه کې پیدا شوی ؤ په څپو را ووست. زه لا هلته ځای په ځای ولاړ وم، چې یوه ملگری غږ را وکړ او وېی ویل: راځه چې د دودۍ غم وخورو. ورو ورو ورغلم خو په خوا له دې چې کښېنم یو ځل بیا مې په لیلا پسې وکتل. خو هغې بېرته را ونه کتل. ټوله ورځ مې له ملگرو سره تېره کړه خو که رښتیا درته ووايم زه له ملگرو سره وم مگر خیال او فکر مې ټوله ورځ له لیلا سره ؤ.

وروسته له دې مې څو وارې نور هم لیلا په لار او بازار کې ولیده، خو د خبرو موقع مې پیدا نه کړه. یو وارې په بازار کې ډېر نژدې سره تېر او بهر شو، یو بل ته مو وکتل. زه مسک شوم، خو لیلا پټه خوله را نه تېره شوه.

په پغمان کې د لیلا خبرو او مسکا دا فکر را ته پیدا کړی ؤ چې د هغې هم خوبه ږم، خو کله چې په بازار کې پټه خوله را نه تېره شوه، یو څه نامېنده شوم. او بې اختیاره مې دا لنډۍ په زړه کې وگرځېده: ته چې زما د یارۍ نه وې، زما ویده زرگی دې ولې ویناونه؟

تریسا: بیا څه وشول؟

امان: په پای کې مې خپله مور په کیسه خبره کړه. هغې مې پلار ته وویل. پلار مې د لیلا پلار ته ریباران وروپېل او لیلا یې را ته وغوښته. نوره کیسه دې لیلا درته وکړی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 6. Conditionals practice. In each of the following conditional sentences, the [ka] clause is in the past perfective. Change the verb to present perfective. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

که د اسد ورور سبا ته راشي، مېلې ته به ولاړ شو.
(pause for response)

که د اسد ورور سبا ته راغي، مېلې ته به ولاړ شو.

که ښوونکي خوشحال ته د رياضي کتاب ور نه کړي، امان به يې ورته واخلي.
(pause for response)

که ښوونکي خوشحال ته د رياضي کتاب ور نه کړي، امان به يې ورته واخلي.

که داود پيسې پيدا کړي، کابل ته به ولاړ شي.
(pause for response)

که داود پيسې پيدا کړي، کابل ته به ولاړ شي.

که اسد خپل موټر خرڅ کړي، ښه نوی موټر به واخلي.
(pause for response)

که اسد خپل موټر خرڅ کړي، ښه نوی موټر به واخلي.

که باران ونه شي، سبا ته لوگر ته خو.
(pause for response)

که باران ونه شو، سبا ته لوگر ته خو.

که ليلا ډوډۍ پخه نه کړي، پيښه را غواړو.
(pause for response)

که ليلا ډوډۍ پخه نه کړه، پيښه را غواړو.

که د پسه غوښه نه وي، چرگ پوخ کړه.
(pause for response)

که د پسه غوښه نه وه، چرگ پوخ کړه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the words in your Manual as the Pashto speaker dictates it. She will say each word three times.

PS:

۱. درص

۲. حاصل

۳. معلومات

۴. چينجی
۵. آبی غنم
۶. پنبه
۷. مثلث
۸. آله
۹. لمر
۱۰. طبيعی
۱۱. فتح خان
۱۲. دهقان
۱۲. وظیفه
۱۴. مذهبی
۱۵. معین
۱۶. همسایه

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 8. Free response. Listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

۱. که دې د پښتو ښوونکی ولاړ شی، څه به وکړي؟
۲. که دې مور او پلار ناروغه شی، څه به وکړي؟
۳. که پېښور ته لاړشي، څه به وکړي؟
۴. که په افغانستان کې سوله را شی، څه به وکړي؟
۵. که افغاني واده ته ولاړ شي، څه به وکړي؟

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 9. Dictation. Write the following joke as the Pashto speaker dictates it. He will say each sentence three times.

PS: (say each sentence three times)

يو سړی ؤ.

هره شپه به چه کور ته ولاړ، ښځې به يې جنگ وړ سره کاؤ.

خو د همسايه د کور مېړه او ښځې به تل خندل.

سړی یوه ورځ خپلې ښځې ته وویل چه زمونږ هره ورځ جنگ وی خو
همسایگان مو تل خاندی او خوشحاله وی.

زه به لارشم همسایه به وپوښتم چه دوی څنگه تل خوشحاله وی.

سړی همسایه ته ورغی او پوښتنه یې ترې وکړه چې دا تاسې څنگه
تل خوشحاله یاستی؟

همسایه ورته وویل که رښتیا درته ووايم، زمونږ هم تل جنگ وی.

ښځه مې د انگر په یوه خوا کې ولاړه وی او زه د انگر په بله خوا کې.
هغه ما په ډبرو ولی.

کله چه ډبره راباندې ولگېږی هغه خاندی، او کله چه ډبره را باندې
و نه لگېږی زه خاندم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 10. Dialect differences. Listen to the Diversion from Unit 20, read by a speaker of Kabuli Pashto.

Kabuli Pashto speaker:

یوه لیوه یوه گیدره گیر کړه او غوښتل یې چه و یې خوری. گیدرې
ته یې وویل: ما یو ډېر ښه انگور باغ لیدلی دی. راځه چه دواړه ورشو
او انگور وخورو. لیوه د گیدرې خبره ومنله ځکه هغه فکر کاو چه اول
به انگور وخورم او بیا به گیدره. کله چه باغ ته ور واوښتل دواړو د
انگورو په خوړولو پیل وکړ. ډېر وخت نه و تیر چه د باغ خاوند راغی.
گیدره په موری ووته. خان یې په ختو ولاړه او کراره ولویده. څرنگه
چه موری ډېره وړه وه، لیوه نشو پرې وتلې. دغه راز لیوه دومره
ډېر انگور خوړلی وو چه له دیوال نه هم نشو اوښتلی. خاوند گیر کړ او
ډېر زیات یې وواژه. وروسته له ډېرو زیاتو وهلو نه یې خوشی کړ.
کله چه لیوه وروسته له باغ نه ووت، کتل یې چه گیدره له باغ نه بهر
پرته ده او په ختو لړلې ده. لیوه یې چه ولیده ورته وې ویل چه ته

خو شکر به يې. زه باغوان دېره زياته ووهلم او په ختو يې ولرلم.
په لاره نشم تلې. ليوه ورته وويل راځه پر ماسپره شه. گيدړه په
ليوه سپره شوه. گيدړې په لاره نارې وهلې، روغ په رنخور سپور.

ES: Now listen as it is read by a speaker of Kandahari Pashto.

Kandahari Pashto speaker:

يوه ليوه يوه گيدړه گير کړه او غوښتل يې چه و يې خوري. گيدړې
ته يې وويل: ما يو دېر به انگور باغ ليدلی دی. راځه چه دواړه ورشو
او انگور وخور. ليوه د گيدړې خبره ومنله ځکه هغه فکر کاو چه اول
به انگور وخورم او بيا به گيدړه. کله چه باغ ته ور واوښتل دواړو د
انگورو په خوړولو پيل وکړ. دېر وخت نه و تير چه د باغ خاوند راغی.
گيدړه تر موري ووته. خان يې په ختو ولاړه او کراره ولويده. څرنگه
چه موري دېره کوچنۍ وه، ليوه نشو ترې وتلې. دغه راز ليوه دومره
دېر انگور خوړلی وو چه له ديوال نه هم نشو اوښتلی. خاوند گير کړ او
دېر زيات يې وواهه. وروسته له دېرو زياتو وهلو نه يې خوشی کړ.
کله چه ليوه وروسته له باغ نه ووت، کتل يې چه گيدړه له باغ نه بهر
پرته ده او په ختو لرلې ده. ليوه يې چه وليد ورته وې ويل چه ته
خو شکر به يې. زه باغوان دېره زياته ووهلم او په ختو يې ولرلم.
په لاره نشم تلې. ليوه ورته وويل راځه پر ماسپره شه. گيدړه په
ليوه سپره شوه. گيدړې په لاره نارې وهلې، روغ په رنخور سپور.

ES: Now check your answers with the Answer Key on page 44 of your Manual, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 11

(Corresponding to Units 21 and 22 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Text book on page 69, to the conversation between Asad's father and Asad's cousin:

'Asad's father' and 'Asad's cousin': (don't read names)

د اسد تره: د ترينې په کوږده کې څه وايي؟
 د اسد پلار: خيري ډېر بد کار وکړ. که زه دده په ځای وی سپی
 ته به مې ورکړې وی د المار زوی ته به مې نه وی ورکړې.
 د اسد تره: نو چا ته به دې ورکړې وی؟
 د اسد پلار: ولې خپل خپلوان لږ دي؟ د زمري زوی ته به مې ورکړې
 وه. د سلام خورپي ته به مې ورکړې وه. د جانو د ترور زوی ته
 به مې ورکړې وه. د سليم د خورڅي زوی ته به مې ورکړې وه.
 د کوم بل تربره زوی ته به مې ورکړې وه او که دا هم نه وی نو
 يوه پښتانه ته خو به مې ورکړې وه.
 د اسد تره: ولی المار پښتون هم نه بولي؟
 د اسد پلار: که پښتون وی خپل پلار به يې گتلي وی. د خپلي
 خورلنې پټ به يې ساتلي وی. دخپلو تربرونو مړی به يې له
 زندان نه راوړی وی او زمونږ مړی ژوندی ته به يې ځان را
 رسولي وی.
 د اسد تره: ياره ته هم عجب سړی يې. له هر چا نه دا احمد بابا
 پښتو غواړې.
 د اسد پلار: که المار د جمال خان زوی او د سليم خان لمسی نه وی
 نو بيا مې نه پښتو ترې غوښتله او نه مې ننگ او غيرت ترې
 غوښته.
 د اسد تره: که پښتو او غيرت لری او که يې نه لری زمونږ له خپلي
 گندې نه دی او ټول کلی يې په مونږ پورې را تپي. که زه ستا
 په ځای وی، خبره به مې دومره نه وی غټه کړې او کوزدې ته به
 مې يو دوه هلکان له خپلي ميرې سره ورلېږلي وی.

د اسد پلار: که زما په خای ته وی او زړه دې دومره دردېدلی وی، نو
مخ به دې یې په کفن کې هم نه وی لیدلی.
د اسد تره: ستا خبره هم رښتیا ده. خو هر څه چې دی خپل هد مو
دی او مات لاس غاړې ته لوېږي.

ES: Now listen to Aman explain why Tarina's father gave her to Almar's son.

PS:

پښتانه عموماً په خپلو قومي ارزښتونو ډېر ټینګ ولاړ وی او ور نه
نه تېرېږي. خو کله چې د پیسو خبره راشي، ښایي پښتانه خپل ډېر
ستر ارزښتونه هم تر پښو لاندې کړي. مثلاً پښتون خپله لور،
معمولاً، خپل سیال او داسې چا ته ورکوي چې یې ښه نوم نه وي.
خو خیري خپله لور د داسې یوه شتمن سړي زوی ته ورکړه چې نه یې
سیال ؤ او نه یې ښه نوم لره. دا کار د دې سبب شو چې له خیري
نه د هغه ټول تربرونه او خپلوان داسې خپه شول چې نور یې مړی او
ژوندی نه ور سره کاؤ. خیري دا ټول فقط د پیسو په خاطر وکړل.

ES: Now listen, and read along in your textbook on page 80, to the conversation about
Asad's brother Zmarek.

"Asad's father", "Asad's cousin": (don't read names)

د اسد تربرور: زمرك چيری دی؟
د اسد پلار: التمر ته تللی دی.
د اسد تربرور: خیریت ؤ؟
د اسد پلار: بهرام خان سړی را لیږلی ؤ. زمونږ نیازو له احمدزیو
سره بیا ډېر کلک جنگ کړی دی.
د اسد تربرور: مرگ ژوبله هم شوې ده او که نه؟
د اسد پلار: د وهابی زوی او وراره دواړه لگیدلي خو مړه نه دی.
د وهابی سړی هم زخمان شوی دی.
د اسد تربرور: د احمدزیو څوک مړه یا ژوبل نه دی؟
د اسد پلار: د هغو څلور تنه لگیدلي دی. یو یې مړ دی او درې
نور یې زخمی دی.
د اسد تربرور: زمرك تنها تللی دی؟

د اسد پلار: نه، برات او د رسول زوی هم ورسره تللی دی.
 د اسد ترېبور: جنگ په څه شی شوی؟
 د اسد پلار: د ملك نصراله لور زمونږ د وهابی له زوی سره جوړه
 وه. وهابی څو وارې ریباران او سپین ږیری ور ولېږل چې نجلۍ د
 وهابی زوی ته ورکړی. خو ملك نصراله و نه منله. په پای کې نجلۍ
 د وهابی کور ته ور وتښتیده. درې ورځې مخکې احمدزیو د وهابی
 زوی او ورونو ته لار نیولې وه او په یو بل یې ډزې سره کړې دي.
 د اسد ترېبور: نجلۍ خو به لا د وهابی کره وی؟
 د اسد پلار: گومان کوم چې د وهابی کره ده.
 د اسد ترېبور: حکومت خبر شوی دی؟
 د اسد پلار: هو! خبر شوی دی. خو د وهابی خوریې راغلی ؤ او
 ویل یې چې قوماندان او سپاهیان لا په کلی کې دي او حکومت ته
 یې څوک نه دی بیولی.
 داسد ترېبور: گومان کوم که ته خپله هم ورشي او خبره په کلی کې
 اواره کړې به وی.
 د اسد پلار: ملك نصراله ډیر بد سړی دی. گومان نه کوم چې د چا
 خبره به واورې.
 د اسد ترېبور: زه باور لرم چې ستا خبره اورې.
 د اسد پلار: که یې زما مخ ته کتلی خپله لور به یې د وهابی زوی
 ته ور کړې وی.
 د اسد ترېبور: زه خو وایم چې ستا ورتگ بیا هم گټه لری. که ته
 ورنشي بنایې چې نوره مرگ ژوبله هم وشي.
 د اسد پلار: ته نو سلیم ته ووايه چې هلکان له وسلو سره را وباسي.
 ماښام به ور روان شو. گوره! که ته نه وی زه نه ورتللم.

ES: Now listen to phrases from the dialogue. After each, stop the tape and repeat.

ES:

- ◊ زمونږ نیازيو له احمدزيو سره بيا ډېر کک جنگ کړی دی.
- ◊ د وهابی زوی او وراره دواړه لگیدلی خو مړه نه دی.
- ◊ د وهابی سړی هم زخمی شوی دی.

د احمدزيو څوك مړه يا ژوبل نه دي؟
 د هغو څلور تنه لگيدلي دي.
 نه برات او د رسول زوی هم ورسره تللی دي.
 جنگ په څه شی شوی؟
 د ملك نصراله لور زمونږ د وهابې له زوی سره جوړه وه.
 وهابې څو وارې ريباران او سپين پيری ور وليدل چه نجلی د وهابې
 زوی ته ورکړی.
 په پای کې نجلی د وهابې کور ته ور وتبتيده.
 درې ورځې مخکې احمدزيو د وهابې زوی او وروڼو ته لار نيولې وه او
 په يو بل يې ډزې سره کړې دي.
 نجلی خو به لا د وهابې کړه وي؟
 حکومت خبر شوی دی؟
 د وهابې خوريي راغلی ؤ او ويل يې چه قوماندان او سپاهيان لا په کلی
 کې دي او حکومت ته يې څوک نه دی بيولی.
 گومان کوم که ته خپله هم ورشي او خبره په کلی کې اواره کړې نه
 به وي.
 ملك نصراله ډير بد سړی دی.
 گومان نه کوم چه د چا خبره به واورى.
 که يې زما مخ ته کتلی خپله لور به يې د وهابې زوی ته ور کړې وي.
 زه خو وایم چه ستا ورتگ بيا هم گټه لری.
 که ته ورنشي بنایي چه نوره مرگ ژوبله هم وشي.
 ته نو سليم ته ووايه چه هلکان له وسلو سره را وباسي.
 ماښام به ور روان شو.
 که ته نه وي زه نه ورتللم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11. Exercise 2. Listen to the sentences describing unreal conditions, then stop the tape and explain what is really happening. You may read along on page 91 of your Textbook if you wish.

PS:

۱. که زما پښتو نه وي پيښور کې مې کار پيدا کاؤ.

۲. که اسد په افغانستان کې وی، له خپل ورور سره یې کومک کاو. ◊
 ۲. که پتنگ په روغتون کې ښه کار نلری، بیرته به افغانستان ته تللی وی. ◊
 ۴. که امان او لایلا په کور کې پښتو نه ویلی، ورو یې هیروله. ◊
 ۵. که امان موټر نه راوستلی، لایلا روغتون ته نه تله. ◊

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 3. Listen as the Pashto speaker describes a situation, then stop the tape and provide a conditional sentence. For example, The Pashto speaker will say:

PS:

امان غواړی په دې پوه شی چه د افغانانو د رخصتی ورځې کومې دی، خو افغاني جنتری نه لری.

ES: Then you make a comment like

PS:

که امان افغاني جنتری لری، دا به ورته معلومه شوې وی چه د افغانانو د رخصتی ورځې کومې دی.

ES: The first five situations are taken from Exercise 4, in your Workbook on page 85. The rest of the situations are new. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

غلځی صاحب غواړی چه پیسې صرفه کړی، خو ښځه یې هره ورځ سودا اخلی. ◊
 که د غلځی صاحب ښځه هره ورځ سودا و نکړی، ډیرې پیسې به صرفه کړی.
 افغانان غواړی چه ځمکه یې ډیر حاصل وکړی، خو عصری ماشینونه نه لری. ◊
 که افغانانو عصری ماشینونه لری، له ځمکو به یې ښه حاصل اخستی وی.
 بهرام خان غواړی چه ډیر غنم وکړی، خو مزدوران نه لری. ◊
 که بهرام خان مزدوران لری، ډیر غنم به یې کړلی وی.

سليم خان غواړی چه شمال ته لار شی او خپل خپلوان وگوری، خو لارې په واورو پټې دی. ◊
که لارې په واورو پټې نه وی، سليم خان شمال ته او خپل خپلوان یې لیدل.

تور غواړی چه په کابل کې مکتب ولولی، خو پلار یې غواړی چه په ځمکه کې کار وکړی. ◊
که د تور پلار نه غوښتلی چه تور په ځمکه کې کار وکړی؛ په کابل کې یې مکتب لوسته.

امان غواړی چه یو نوی موټر واخلي، خو پیسې نه لری. ◊
که امان پیسې لرلې وی، نوی موټر به یې اخستی وی.
داود غواړی چه رابیا سینما ته بوزی، خو رابیا امتحان لری. ◊
که رابیا امتحان نه لرلی، داود به سینما ته بولی وی.

اسلم غواړی چه پوهنتون ته ولاړ شی، خو توان نه لری. ◊
که اسلم توان لرلی، پوهنتون ته به تللی وی.

ترینه غواړی پاکستان ته ولاړه شه، خو پاسپورت نه لری. ◊
که ترینې پاسپورت لرلی، پاکستان ته به تللې وی.

زه غواړم چه امان او لیلا د اسلم واده ته را وغواړم، خو ادرس یې نه لرم. ◊
که مې د امان او لیلا ادرس لرلی، د اسلم واده ته به مې را غوښتی وی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 4. Fill out the grid as Aman describes his family.

PS:

زما کورنۍ په کابل کې اوسېږي. پلار مې په بانک کې لوی مامور دی. مور مې په کور ناسته ده. دوه خويندې مې په مکتب کې دی او یوه یې په پوهنتون کې ده. یو ورور مې له پوهنتون نه فارغ شوی

او د پوهنې په وزارت کې کار کوي. يو بل ورور مې لاهم په پوهنتون کې درس لولي. تره مې د خپل قوم مشر دی. يوه لور يې د معارف وزير کړې او يوه لور يې د بانک د رئيس زوی کړې ده. زامن يې خارج ته تللي دي. يو يې په اروپا کې درس لولي. دوه يې په کانادا کې دي او يو يې په امریکا کې ډاکتر دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 5. Listen to the continuing story of Aman and Layla's engagement, then answer the questions in your Manual.

Aman:

د ليلا پلار په پای کې د ريبارانو خبره ومنله او ليلا يې را کړه. وروسته له کوژدې نه ما څو وارې کوشش وکړ چه ليلا سره يو ځای شم او کوم پارک يا سينما ته يې بوزم. خو هر وار مې چه تېلفون ور ته وکړ او بلنه مې ورکړه، هنې مې بلنه رده کړه او وبه يې وېل چه که دا کار وکړو خلک خبرې کوي. وروسته له څه مودې د ليلا پلار د يوه کار له پاره کابل ته راغی او دوه درې شپې يې زمونږ کړه تېرې کړې. کله چه بېرته لوگر ته، ته نو زه او ليلا هم ور سره ولاړو. هلته يوه شپه پاتې شو. د شپې له دودۍ نه د مخه د ليلا مور او د هنې لويه خور او وروڼه هم راغلل او روغبر يې را سره وکړ. د شپې دودۍ مې له ليلا او دوی ټولو سره يو ځای وخوړه. له دودۍ نه وروسته ټول ولاړل. يوازې زه يې په کوټه کې پرېښودم او د ليلا پلار را ته وويل چه ته به همدلته ویده شي. لږ وروسته تشناب ته، چه د ليلا ورور پخوا راښودلی ؤ، ولاړم. له تشناب نه چه بېرته راغلم دروازه مې پورې کړه او غوښتل مې چه ځان خوب ته برابر کړم. خو څو شيبې لا نه وې تېرې چه دروازه را وتکېده. کله مې چه دروازه خلاصه کړه کتل مې چه ليلا او مور يې دي. دواړه کوټې ته را ننوتې. د ليلا مور را ته وويل: ما له ليلا نه ستا د مور او خويندو په باره کې پوښتنه وکړه. خو دا ښه نه وه خبره او را ته وېل ويل چه خپله له امان نه پوښتنه وکړه. نو که خوب نه درځي ته به پدې باره کې را ته وغږېږي. ما دا کار وکړ. خو څرنگه چه "خبره له خبرې ولاړېږي"، نو دېرې نورې خبرې مو هم سره وکړې او نژدې دولس بجې شوې.

پدې وخت کې د لېلا مور لېلا ته مخ وړ وړ او ور ته وې ويل: ته
 كېښنه. زه به لاړه شم لمونځ به وكړم. دا لاړه او زه او لېلا دوه په دوه
 په كوټه كې پاتې شوو. د لېلا مور دا ونه ويل چه بهرته راځي او كه
 نه؟ خو مونږ دواړه پدې پوه شوو چه هغه د لمانځه په پلمه ولاړه او
 بهرته نه راځي. زه او لېلا يو ساعت نور هم سره وغږېدو. وروسته له
 هغه لېلا په مسكا وويل: "زه به هم ولاړه شم." خو له مسكا او لهجې
 نه يې داسې ښكارېده چه دا خبره يې د زړه له كومې نه وه. ځكه مې نو
 ورت وويل: بيخي ناوخته دى. خلك له خوبه مه باسه. همدلته به ولوېږو.
 څرنگه چه د لېلا مور هغه، د پښتنو له دود سره سم، د دې د پاره
 زما كوټې ته را وستې وه چه شپه را سره تېره كړي، نو له دې امله يې
 هسې يو نرۍ ست غوښته او څنگه مې چه يو دوه واړې ورت ته وويل چه
 پاتې شه، نو كراړه په كټ كېښناسته او په مسكا يې وويل: ښه! چه ته
 دومره تينگ يې يو دوه ساعته به پاتې شم او بيا به په تياره كې
 ووزم. ما ورت ته وويل: ته خو اوس كېښنه بيا به گورو.
 شپه مو په كټ كې سره تېره كړه. خو چرگ بانگ مهال ؤ چه لېلا ووت
 او د خپلې خور كوټې ته ولاړه.
 له سبانارۍ نه وروسته زه، لېلا او د هغې يو ورور يو ځاى كابل ته
 ولاړو. په كابل كې به وروسته له دې ښايسته ژر ژر سره يو ځاى كېدو
 او لېلا نوره پلمه نه كوله او دا يې نه ويل چه خلك به څه وايي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 6. Dictation. Write the story from your Workbook as a Kandahari Pashto speaker dictates it. Replay the story as many times as you need to.

Kandahari Pashto speaker:

يو مېړه او يوه ښځه په خپلو كټونو كې څنگ په څنگ پراته وو. ښځې
 مېړه ته وويل چه كله مو چه زوى پيدا شو كټ به يې چېرې ږدو؟
 مېړه ورت وويل چه زه او ته به خپل كټونه لږ سره لرې كړو او
 په منځ كې به يې د زوى كټ كېښېږدو. همدا ؤ چه خپل كټونه يې يو
 څه سره لرې كړل. ښځې بيا مېړه ته وويل: كله مو چه زوى واده
 وكړى د ښځې كټ به يې چېرې ږدو؟ مېړه ورت وويل چه زه او

ته به خپل کټونه لږ نور هم سره لرې کړو او د ننگور کټ ته به هم په منځ کې ځای پیدا کړو. دوی خپل کټونه نور هم سره لرې کړل. په نتیجه کې د ښځې کټ د کوټې یوه سر ته لار او د مېړه کټ د کوټې بل سر ته. کله چې ښځې دا حال ولیده، نو وویل خدای دې هیچا ته داسې زوی نه ورکوی چې د پلار او مور ژوند تباہ کړي!

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 7. Idiom practice. Repeat the following sentences after the Pashto speaker. Then listen as he begins a sentence, stop the tape and finish the sentence.

دی علاوه پدې چې درس لولی، کار هم کوی. (pause for response)
کورنۍ مې علاوه پدې چې... ډ

د دې ښار په شاو خوا کې ډېر غله ارسېږي. (pause for response)
د کور په شاو خوا کې مې... ډ

ډېر احتمال لری چې داود سړ کال واده وکړی. (pause for response)
ډېر احتمال لری چې... ډ

د خوشحال کشره خور په ژړا شوه. (pause for response)
زما ملگري کله چې په ژړا شوه... ډ

اسلم د بهرام خان له لور سره جوړ دی. (pause for response)
که یوه امریکایی نجلی له امریکایی هلك سره جوړه دی، نو... ډ

اسد درې ورځې مخکې کاناډا ته ولاړ. (pause for response)
زه یوه هفته مخکې... ډ

دا کار گټه نه لری، بل څه وکړه. (pause for response)
که دا کار گټه نه لری، زه... ډ

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 8. Listen to each of the following questions, then stop the tape and give as true an answer as you care to give.

۱. که دې د پښتو معلم نه وی پیدا کړی، څه به دې کړی وی؟ ډ

۲. که دې ښې ډېرې پیسې په سرک کې پیدا کړی وی، څه به دې کړی وی؟
 ۲. که نن سهار مکتب ته تللی وی، څه به دې کړی وی؟
 ۴. که څوک صنف ته نه وی راغلی، څه به دې کړی وی؟
 ۵. که د روسانو د وتلو په وخت کې په افغانستان کې وی، څه به دې کړی وی؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 9. Spelling practice. Write the words in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. واقعیت
 ۲. عجب
 ۲. لمسی
 ۴. عبارت
 ۵. مطالب
 ۶. مغل
 ۷. معلومېدل
 ۸. خطا
 ۹. تنها
 ۱۰. موضع
 ۱۱. اجتماعي
 ۱۲. واقع
 ۱۳. آزاد

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 10. Listen to the Mullah Nasruddin joke, told first by a Kabuli speaker, then a Kandahari speaker, then a Peshawari speaker, then answer the questions in your Manual.

Kabuli Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه پخوا يې کلکه څپېړه ور کړه. او ورته ويې ويل پام کوه چه منگي مات نه کړې. لور يې په ژړا شوه. خلک په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده کړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وښيم چه د منگي ماتول ډېر بد کار دی. سړی بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه کړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

Kandahari Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه مخکه يې کلکه څپېړه ور کړه. او ورته ويې ويل پام کوه چه منگي مات نه کړې. لور يې په ژړا شوه. خلک په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده کړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وښيم چه د منگي ماتول ډېر بد کار دی. سړی بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه کړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

Peshawari Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه مخکه يې کلکه څپېړه ور کړه. او ورته ويې ويل پام کوه چه منگي مات نه کړې. لور يې په ژړا شوه. خلک په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده کړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وښيم چه د منگي ماتول ډېر بد کار دی. سړی بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه کړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

ES: Now check your answers with the Answer Key while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 12

(Corresponding to Units 23 and 24 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 95, to the conversation between Asad and Theresa.

"Asad" and "Theresa" (*don't read names*)

تريسا: د نيازو قبيله لويه ده كه وړه؟

اسد: بڼايسته لويه ده.

تريسا: شمېر به يې څومره وي.

اسد: ياره شل پنځه ويشت زره به وي.

تريسا: نيازي ټول په لوگر كې اوسېږي؟

اسد: نه، په لوگر كې يوازې زمونږ او څو نورې كورنۍ ژوند كوي.

تريسا: نور نيازي چېرې اوسېږي؟

اسد: نيازي په افغانستان او پاکستان كې تيت پراته دي.

تريسا: په افغانستان كې نور په كومو ځايونو كې اوسېږي؟

اسد: ځينې په لغمان كې، ځينې د كابل په ولايت كې، ځينې په پكتيا

كې او ځينې په كندهار كې اوسېږي.

تريسا: په پاکستان كې چېرې اوسېږي؟

اسد: په پاکستان كې هم له پېښور نه نيولې تر لاهور پورې په

بېلو بېلو ځايو كې اوسېږي. خو ډېره ستره ټولنه يې د اباسيند

نه پورې غاړه د پنجاب په ميا والي كې مېشته ده. البته پخوا ډير

نيازي کوچيان وو. اوږې به يې د هندوكش په غرو كې تېراوه او

ژمي به شمال غربي سرحد يا پنجاب ته تلل. مگر د ۱۹۶۰ د

لسيزې نه را وروسته پاکستان د کوچيانو د تگ راتگ په لاره كې

خندونه پيدا كړل او د افغانستان او پاکستان تر منځ د کوچيانو

تگ راتگ كم شو. په افغانستان باندې د شورويانو له يرغل نه

وروسته، د پاکستان او افغانستان تر منځ د کوچيانو تگ راتگ

بيخي بند شوی دی.

تريسا: ستا پلار خو به کوچي نه و؟

اسد: پلار او نیکه مې کوچیان نه وو. مگر غورنیکه مې کوچی ؤ.
بیا یې په لوگر کې ځمکه واخسته او هلته مېشت شو.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 115, to the conversation between Aman and Theresa.

"Aman" and "Theresa" (don't read names)

تریسا: کومې لیکنې چه په غرب، په تېره بیا په امریکا کې، د پښتنو د دودونو په باره کې شوی دی، په هغو کې مېلمه پالنه د پښتونولي یو ډېر مهم اصل گڼل شوی دی. دا لیکنې داسې ښیي چه د پښتنو هر څه په وس کې وی هغه له مېلمه نه نه سپموی. حتی دا لیکنې وایی چه پښتون خپله کورنۍ وېې پرېږدي، خو د مېلمه چاره کوی. دا رښتیا ده؟

امان: دا خبره په عمومي ډول صحیح ده. خو دا وروستی تکی یې په یوه وخت کې له بل وخت نه او په یوه ځای کې له بل ځای نه فرق کوی.

تریسا: مثلاً؟

امان: مثلاً که مېلمه د چا کره په وخت ورشي، کوربه دومره دودۍ پخوی چه ټولو ته بس وی او څوک وېې نه پاتی کېږي. البته کوربه ته تیاره دودۍ هلته ورکول کېږي چه د کوربه په فکر د مېلمه وړ وی. خو که تیاره دودۍ د مېلمه وړ نه وی، کوربه نوره دودۍ ورته پخوی.

تریسا: که مېلمه وروسته له پخلی نه راشي څه کېږي؟

امان: که مېلمه د چا کره ناوخته یا وروسته له پخلی نه ورشي، ښایی د کورنۍ ځینې غړي په تېره بیا ښځې په نیم نس دودۍ وخورۍ، او یا یې هیڅ و نه خوری. ځکه کومه دودۍ چه پخه شوې وی هغه شاید ټولو ته بس نه وی. حتی کله کله داسې هم کېږي چه کومه دودۍ مېلمه ته پخپې هغه یواځې مېلمه او هغه څوک خوری چه له مېلمه سره په یوه دسترخوان ناست وی.

تریسا: گومان کوم چه کوربه مېلمه ته دودۍ له بازاره نه راوړي؟

امان: نه! نه يې راوړي او ددې خبرې مهم دليلونه دوه دي. يو دا چې په کلو کې رستورانونه يا د دودۍ د خرڅولو دوکانونه نشته. بله دا چې که چيرته رستوران وي هم، مېلمه ته د رستوران دودۍ اخستل شرم دي. حتی په ښارونو کې هم مېلمه ته پرته له وچې دودۍ او يا بعضي داسې شيانو نه چې په کور کې، معمولاً، نه پيدا کېږي، د نور څه شي اخستل شرم دي. دا کار مېلمه او کوربه دواړه د ځان سپکاوي گڼي.

تريسا: دا ولې؟

امان: ځکه مېلمه داسې گومان کوي چې په کوربه پورې تاوان ؤ او په دې يې نه ارزاو چې دودۍ ورته پخه کړي. کوربه داريږي چې مېلمه او ښايي همسايگان به يې داسې گومان وکړي چې په کور کې د مېلمه د دودۍ توان نه لري.

تريسا: کوربه بايد مېلمه ته تل دودۍ ورکړي؟

امان: هو! مېلمه چې هر وخت دچا کره ورشي د دودۍ ست ورته کوي.

تريسا: دا خبره د هر مېلمه په باره کې صحيح ده؟

امان: هو! دا خبره په عمومي ډول د هر مېلمه په باره کې صحيح ده. په پای کې دا هم بايد درته ووايم چې، په عمومي ډول، مېلمه په سړي ډېر کم پېښيږي. خو په ځينو شتمنو خلکو لکه د ليلا پلار ډېر ژر ژر پېښيږي او ځکه نو هم جدا ځای ورته لري او هم هر وخت دومره دودۍ پخوي چې د مېلمنو هم بس شي.

ES: Now listen to some of the sentences from the two conversations. After each, stop the tape and repeat.

PS:

◊ شمېر به يې څومره وي.

◊ ياره شل پنځه ويشت زره به وي.

◊ اوږي به يې د هندوکش په غرو کې تېراوه او ژمي به شمال غربي سرحد

◊ يا پنجاب ته تلل.

◊ ستا پلار خو به کوچي نه ؤ؟

کوربه ډاریدوی چه مهلمه او بنایي همسایگان به یې داسې گومان وکړی
 چه په کور کې د مهلمه د دودۍ توان نه لری. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 12. Exercise 2. Listen to the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual whether the sentence is about a certainty, or something not so certain.

PS:

۱. دی به یو څو شپې له خپل ملگری سره پاتې شی. ◊
۲. بنایي چه پتنگ به په شیکاگو کې اوسېږی. ◊
۲. امان به دې بهگا ته سینما ته بوزی. ◊
۴. کلی به وران شی، دی به خبر نه وی. ◊
۵. دی به نن خپلې ملگری سره مهلې ته ځی. ◊
۶. امان به په کت کې څملي. ◊
۷. اسلم به د سلیم له خور سره واده وکړی. ◊
۸. دی به خپلې ملگری ته پېښوری جامې راوړی. ◊
۹. تور به خپلې لور ته نوې جامې واخلي. ◊
۱۰. دی به وروسته له دې په نیو یارک کې اوسېږی. ◊

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 3. Review of dates. Listen to each sentence, then stop the tape and write the year mentioned in both Pashto and English in the space provided in your Manual.

PS:

۱. اسلم په سنه ۱۹۶۲ کې زېږېدلی دی. ◊
۲. د لېلا خور په سنه ۱۹۸۴ کې له پوهنتون نه خلاصه شوه. ◊
۲. افغانانو له انگرېزانو نه خپله خپلواکي په سنه ۱۹۱۹ کې بېرته واخسته. ◊
۴. شورویانو په سنه ۱۹۷۹ کې په افغانستان یرغل وکړ. ◊
۵. امان او لېلا په سنه ۱۹۸۵ کې امریکا ته راغلل. ◊

۶. ده په سنه ۱۹۴۰ کې واده وکړ.
۷. د داود پلار په سنه ۱۹۷۶ کې مړ شو.
۸. د اسد پلار خپل باغ په سنه ۱۹۷۷ کې خرڅ کړ.
۹. دی په سنه ۱۹۹۵ کې روسیې ته ځی.
۱۰. په فرانسه کې په سنه ۱۷۸۹ کې انقلاب وشو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 4. Review the vocabulary listed in your Manual, then listen as Layla describes how she felt about her engagement to Aman, then stop the tape and answer the questions.
"Layla" and "Theresa":

تریسا: ته څنگه خبره شوې چې پلار دې امان ته ورکړې؟

لیلا: یوه ورځ مې مشره خور له کشرې ورور سره کابل ته راغله او دوه شپې یې له ما سره تهرې کړې. په اوله شپه یې څه خاصه خبره را ته ونه کړه. خو سبا شپه مې خور اول د امان او بیا د هغه د کورنۍ په باره کې پوښتنې را نه وکړې. زه دپوښتنو له پیل نه پوه شوم چې خبره څه ده. خو وروسته مې خور په ډاگه را ته وویل چې پلار مې غواړی امان ته دې ورکړی. ما ورته وویل چې مور او پلار مې غواړی، نو زه به څه ووايم. خور مې زما له دې خبرې او هغه څه نه چې د امان او د هغه د کورنۍ په باره کې مې ورته وویل، پوه شوه چې زه رضا يم. له دې خبرې نه ډېر وخت نه و تهر چې امان ته یې ورکړم. څرنگه چې ما امان له بنایسته ډېر وخت نه پېژانده او خوښېده مې، نو په زړه کې به خوشحاله شوم. خو په خوله مې څه نه ویل. حتی کله به چې چا پدې باره کې پوښتنه را نه وکړه، ما به ورته ویل چې د لور اختیار د پلار دی او د پلار رضا مې زما رضا ده.

تریسا: وروسته له دې، دې له امان سره رابطه څنگه وه؟

لیلا: امان څو وارې تېلفون را ته وکړ او غوښتل یې چې کوم پارک یا سینما ته ور سره ولاړه شم. که رښتیا درته ووايم زړه مې ډېر غوښتل چې ور سره ولاړه شم. خو د خلکو د خبرو له امله مې ورته ویل چې نه ځم. زه وپېژېدم چې که مې کورنۍ، دوستان، او خپلوان له

امان سره وويني، هم به دوی خبرې را پسي کوي، او هم به مې مور او پلار ته ووايي چه زه له هلکانو سره گرځم. که مې مور او پلار ته دا خبره وشي هغوی به ډېر زیات خپه شي او ما دا هېڅکله نه غوښتل چه هغوی وخورېږي. ځکه نو زه او امان تر هغو سره یو ځای نه شوو څو مې چه پلار کابل ته راغي او بیا زه او امان هم لوگر ته ور سره ولاړو او هلته مو یوه شپه یوځای سره تېره کړه.

تریسا: وروسته له هغه په کابل کې سره یوځای کېدئ؟
لیلا: هو! وروسته له هغه به زیات سره یوځای کېدو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 5. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and fill in the English meaning for the idiom that best fits the sentence, in the dictionary entry for the idiom in your Manual.

PS:

۱. دی له واده نه را وروسته کابل ته نه دی تللی. ◊
۲. د افغانستان عصری کول اسانه کار نه دی. ◊
۳. دی تر بل هر وخت نه اوس ډېرې خبرې کوي. ◊
۴. که د اسد په وس کې وي، دا کار کوي. ◊
۵. مونږ ته په کار دی چه خپل درسونه ولولو. ◊
۶. ښه مشر په خپلو خلکو کې ډېر قدر لري. ◊
۷. شاگرد څه چه استاد هم پدې خبرو نه پوهېږي. ◊
۸. امان چا ته په بده سترگه نه گوري. ◊
۹. دی مرگ هم په پور اخلي. ◊
۱۰. د امان چاره خدای وکړه. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 6. Free response. Listen to the questions, then stop the tape and give a detailed answer.

PS:

۱. امان او لېلا څه وخت په پغمان کې سره يوځای شول او څه يې وکړل؟
 ۲. لېلا او امان په لوگر کې څه وکړل؟
 ۲. لېلا څنگه خبره شوه چه پلار يې امان ته ورکړې ده؟
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the following words in your Manual as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. فيصله
 ۲. خطر
 ۲. خصوصيات
 ۴. صدارت
 ۵. معارف
 ۶. عنعنوی
 ۷. موثر
 ۸. نظامي
 ۹. نظارت
 ۱۰. عصری
 ۱۱. متل
 ۱۲. شيعه
 ۱۲. په حيث
 ۱۴. مضر
 ۱۵. عينا
 ۱۶. هماغسې
 ۱۷. قاضي
 ۱۸. يو عالم
 ۱۹. اصول
 ۲۰. انتظار
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 8. Pronoun and ergative review.
Listen to the sentence in the present tense, then recast the sentence in the past. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) ما دا ډېر وخت خپلې ملگرې ته لیک نه دی لېږلی.
زه دا ډېر وخت خپلې ملگرې ته لیک نه لیکم.

(pause for response) لېلا ته یو نوی موټر اخلم.
لېلا ته مې یو نوی موټر واخست.

(pause for response) دی خپله ملگرې سینما ته بیایي.
ده خپله ملگری سینما ته بوتله.

(pause for response) دا خپل ملگری ته پلو پخوی.
دې خپل ملگری ته پلو پوخ کړ.

(pause for response) زه خپل ورور روغتون ته بیایم.
ما خپل ورور روغتون ته بوت.

(pause for response) ته څو پسونه اخلي؟
تا څو پسونه واخستل؟

(pause for response) ښځې مظاهره کوي.
ښځو مظاهره وکړه.

(pause for response) دی خپلې نوې جامې اغوندی.
ده خپلې نوې جامې واغوستي.

(pause for response) زه خپل کور خرڅوم.
ما خپل کور خرڅ کړ.

(pause for response) دی ډېره زیاته ډوډی خوري.
ده ډېره زیاته ډوډی وخوړه.

ته خپله ډیره خرې یی؟ (pause for response)
 تا خپله ډیره وخرې ییله؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 9. Write the passage about Pashtun hosts and guest houses in your Manual as the Pashto speaker - a Kandahari - dictates it. He will say each sentence three times.

Kandahari PS: (say each sentence three times)

په پښتنو کې داسې خلک شته چې تقریباً هره شپه مېلمانه لری.
 دوی اکثره شتمن او خانان دی.
 دوی هم د مېلمه دپاره ځانته ځای لری او هم ورته دومره ډوډی
 پخوی چې دوه درې مېلمانه نور هم ورسره عذر کیږی.
 خو که مېلمانه زیات او یا نازولی وی، هلته بیا نوره ډوډی هم ژر
 ورته پخولی شی.
 د مېلمنو ځای ته اکثره حجره وایی.
 حجره یوه کوټه ده چې له کورنۍ جدا واقع وی.
 مېلمه هم په حجره کې ډوډی خوری هم په کې څملي.
 په ډېرو پښتنو کې حجره د نارینه وو د شپې د غونډې ځای وی.
 د شاوخوا کورونو ځینې نارینه وروسته له ډوډۍ نه حجرې ته ورځی.
 نکلچیان له ډېرو نکلونو سره د نارو په وخت کې رباب هم وهي.
 د نکلونو سندرې نارې بللې کیږی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 10. Memorization. In your Manual, read through the information on the couplet about Pashtun honor, written by the Poet Khoshal Khan Khattak. Then repeat the couplet after the Pashto speaker until you can say it from memory.

PS:

چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نه وی	د هغه سړی به نه وی احترام

ES: Now check your answers with the Answer Key in your Manual, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 13

(Corresponding to Units 25 and 26 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 119, to the conversation about guests between Theresa and Aman.

"Theresa" and "Aman": (Don't read names)

تريسا: پروڼ مې د پښتنو په باره کې يو لوی پېپر ولوست. په پېپر کې يو ځای ليکل شوی وو چې پښتون هرومرو خپل بدل اخلي. بدل څه شی دی؟

امان: د بدل کلمه دوه معناوې لري. کله چې يو سړی خپله لور د چا زوی ته ورکړي او دا بل شخص په بدل کې بيا خپله لور د ده زوی ته ورکړي، دې ته بدل وايي. د بدو په مقابل کې بد کول هم بدل بلل کېږي. مثلاً که يو څوک بل څوک مړ کړي او د مړي د کورنۍ کوم بل غړی قاتل ووژني، نو ويل کېږي چې دغه شخص د خپلې کورنۍ د غړي بدل واخست.

تريسا: هره بدی چې پښتنو سره وشي بدل يې اخلي؟
امان: نه، داسې نه ده. بدی تر بدی پورې ده. که څوک د چا يو تنکی ځوان زوی ووهي ښايي ډېر زيات اهميت ور نکرې. خو که څوک د چا تنکی پېغله لور ووهي نو دا ډېره بده خبره گڼي او هرومرو يې بدل اخلي.

تريسا: ددې کار بدل به څنگه وي؟
امان: څرنگه چې په پښتنو کې ښځې باندې تيري ډېر بد کار گڼل کېږي، نو ښايي چې ددې کار بدل مرگ وي. يعنې ښايي د نجلي د کورنۍ غړی هغه سړی ووژني چې دغه نجلي يې وهلي ده. خو دا حتمي نه ده. ښايي د نجلي د کورنۍ غړی، د هغه هلك د کورنۍ کومه ښځه ووهي، چې دا نجلي يې وهلي ده. لنده دا چې بدل يوه پېچلې حادثه ده او په ټولو اړخونو يې پوهېدل د پښتنو له کلتور سره پوره بلديت غواړي.

تريسا: سړی خپل بدل څومره ژر اخلي؟

امان: د بدل اخستل کوم ټاکلی وخت نه لري. ښايي يو سړی خپل بدل سمدستي واخلي. ښايي يو بل سړی يې په کلونو کلونو وروسته واخلي. دا خبره هم په دې پورې مربوطه ده چه څوک د کومې بدې بدل سمدستي اخستی شي او څوک د کومې بدې بدل سمدستي نه شي اخستی.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 140, to the conversation between Asad's father and Asad's uncle:

"Asad's father", "Asad's Uncle" (don't read names)

د اسد پلار: د بري خپلو څه حال و؟
 د اسد تره: د بري منځوی زوی، گلی، د شمی لورته لاس ور اچولی و.
 د شمی زامن په گلي پسې گرځېدل چه و يې وژني. خو گلي بغلان ته د خپلو تربو کړه تللی و.
 د اسد پلار: نو بيا څه وشول؟
 د اسد تره: د بري وروڼه د شمی کړه ننوتې ورغلل. خو شمی يې مخ ونه مانه او ور نه و يې غوښتل چه گلي، هر وروڼه، په لاس ورکړي.
 د اسد پلار: د بري وروڼو څه خواب ورکړ؟
 د اسد تره: هغوی ورته وويلې چه گلي ورک دي. څو ورځې وروسته بري خپله له دوو نورو زامنو سره د شمی کړه ننوتې ورغې. خو د شمی زامنو د هغو مخ هم ونه مانه. يو څو ورځې وروسته بري خپله ښځه له څو تنو سپين ږيرو همسايگانو سره د شمی کړه ور ولېږله. خو شمی د هغو مخ هم ونه مانه.
 د اسد پلار: دا خو نو شمی ډېر بد کار کړی دی چه د سياسي مخ يې هم نه دی منلی. داسې ښکاری چه د شمی د زامنو مرداري ته زړه کيږي.
 د اسد تره: که رښتيا درته ووايم زما گلي هم ښه نه ايسي، او ډېر بد کار يې کړی دی. خو د شمی له سلوک نه مې هم ډېر بد راغله. زړه را ته ويل چه بري ته ووايم نور مه پسې گرځه. د شمی څه چه د ټولو موسی خپلو لاس خلاص توره يې آزاده. خو حوصله مې وکړه.

د اسد پلار: نو بیا څه وشول؟
 د اسد تره: کله چه زه دې خوا ته راتلم، بری غوښتل چه یو څو
 ورځې وروسته د پوزې صاحبزاده صاحب، ملا شکور اخوند او
 سید رسول پاچا له ځینو سپین ږیرو سره ننوتې ور ولېږي.

ES: Now repeat after the Pashto speaker the following sentences from the conversation.

PS:

د شمی د زامنو مرداری ته زړه کیږي. (pause for response)
 زما گلي هم ښه نه ایسي. (pause for response)
 د شمی له سلوک نه مې هم ډېر بد راغله. (pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 2. Sentences with possessive subjects. Listen to each sentence, then stop the tape and come up with a sentence of your own on the same model, but with a different object. ♦

PS: (say each sentence once)

- ♦ د خلکو له غله نه بد راځي.
 - ♦ دودی ته مې زړه کېږي.
 - ♦ لېلا مې ښه ایسي.
 - ♦ اسلم مې بد ایسي.
 - ♦ دی مې ډېر خوښېږي.
-

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 3. Practice with definitions. Listen to the beginnings of the following sentences, then stop the tape and finish them.

PS: (say each sentence once)

- ۱. قاتل هغه څوک دی چه ... ♦
- ۲. زمیندار هغه څوک دی چه ... ♦
- ۲. ملنگ هغه څوک دی چه ... ♦
- ۴. پرانگ هغه حیوان دی چه ... ♦
- ۵. بت هغه څای دی چه ... ♦

۶. یتیم هغه څوک دی چه ...
 ۷. دالان هغه څای دی چه ...
 ۸. غلیم هغه څوک دی چه ...
 ۹. حکیم هغه څوک دی چه ...
 ۱۰. طرفدار هغه څوک دی چه ...
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 4. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark on the grid in your Manual who did what.

PS:

۱. کیسه مې ولیکله.
 ۲. لیلا روغتون ته بوتلم.
 ۲. پښتنی جامې دې واغوستلې.
 ۴. ښځې یې مړ کړې.
 ۵. خر یې ښار ته بوته.
 ۶. دودی مې لا نه ده خوړلې.
 ۷. ملگرې یې ولیده.
 ۸. دا اس مې په بیڅی ډېرو پیسو واخست.
 ۹. ډېر ښه کار یې پیدا کړ.
 ۱۰. پسه یې په ویرجینیا کې واخست.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 5. Listen to each of the questions about Ahmad Jan's story, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. احمد جان کیسې ولې لیکلې؟
 ۲. گلیمیر ولې خپله کیسه صحبت خان ته وکړه؟
 ۲. د گلیمیر د ماشومانو ژوند څنگه و؟
 ۴. ستاسې په فکر د گلیمیر د ښځې دوهم مېړه څنگه سړی و؟
 ۵. گلیمیر ولې ګود ګود ته؟
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 6. Spelling practice. Write each word as the Pashto speaker dictates it. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. شخص
۲. حادث
۲. مربوط
۴. حتمي
۵. علاقه
۶. قصه
۷. لفظ
۸. صحرا
۹. غلطی
۱۰. عزت
۱۱. طرفدار
۱۲. عالم

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 7. Idioms. Listen to each sentence. Then stop the tape, and use the idiom mentioned in a sentence of your own.

PS: Say each sentence once.

۱. د نیکی په مقابل کې یې بدی ور سره وکړه. په مقابل کې
۲. خوله یې ترې واخسته. خوله اخستل
۲. خلك قسم قسم خبرې کوي. قسم قسم
۴. گلمیر ډېره موده شوگیره کوله. شوگیره کول
۵. له بده شامېته د نجلۍ مور راغله. له بده شامېته
۶. بال بچ مې دا ډېر وخت نه دی لیدلی. بال بچ
۷. اشاره مې ورته وکړه. اشاره کول
۸. دی د کور په مخ کې ولاړ دی. د — په مخ کې
۹. اسلم سړی ته په سپکه سترگه گوري. په سپکه سترگه کتل
۱۰. کېدی شي چه نن را ورسېږي. کېدی شي

۱۱. دی تل له خلکو سره لاس اچوی. لاس اچول ◊
 ۱۲. لاس دې خلاص توره دې ازاده. لاس خلاص توره ازاده ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 8. Reread paragraphs five through seven of Ahmad Jan's story - on pages 122 and 123 of your Textbook. Then listen to the following, as they are read by a Yusufzai Pashtun.

Yusufzai Pashtun:

بنځه مې به اکثره خفه غوند وه. ما به ډېر وس کولو چه د دی خفگان په څه چل لری شوی خو نه کېده. ډېر ځله م تر تپوسونه هم وکړل خو حال یې نه وایه.

دی نه پس یو ځل دوه زه پوه شوم چه څما بنځه نیمې شپې نه پس څو گینتې غیبه وی بیا راشی. په دی څما زړه کښ قسم قسم شکونه پیدا شول آخر ما د دی خبری درک لگولو نیت وکړ چه بنځه م د شپې شومه دم چرته ځی. یوه شپه مې شوگیره وکړه ویښ ځان م ورته اوده کړ. زه په کت کې ملاست وم چه نیمې شپې نه شپه واورېده او چه چپیا شوه. نو بنځی م لوپته په سر کړه. رو غوندی له کوره ووته. ژمی وه. یخ باد لگېده او یخنی یې یو په لس کړی وه. یو څو ملت پس زه هم ورپسې پاڅېدم او څادر م په سر کړ یو څو قدم کښ ور پسې روان سوم. تیاره ډېره وه.

څکه هغه په دی نه پوهېده چه ما پسې څوک راشی. تله تله چه بنځه له کلی نه ووته او صحرا ته یې مخه کړه. نو زه هم ورته یوه جاړه کښ پټ شوم. گورم چه مخامخ په تکیا کې یو بنایسته ملنگ ناست دی. چه څما بنځه ور ورسېده نو غږ کښ یې ونیوه خولی یې تری واخستی. ما چه دا حال ولید نو سترگو می دویښو داری ووهلی.

یو ساعت پس څما بنځی ملنگ ته هغه دودی کېښووه چه ځان ځان سره یې له کور راوړی وه. دی نه پس ملنگ ور ته وو چه څما د پاړه دی مخامخ بڼر نه خشاک راوړه. هغه اوچته پاڅېده او بڼر ته لاړه. ما وې چه دا وخت دی. غلی غلی جاری نه ور ووتم. کومی ونی لاندی چه دی ناست وه هغی کی یوه توره اویز انده وه.

سمدستی مې توری ته لاس کړ او چه تیکي نه م وویسته نو څنگ م چه غوښته هغه شان تېره وه. ملنگ چه سترگی را واړولی نو حیران شه او پاڅېدو ته یې نیت وکړ. خو ما پاڅېدو ته پری نه ښود او داسې گذار م ورباند وکړ چه سر یې لکه دبادرنگ بیل سه. دی نه پس ما توره وغورزوله او کور ته روان شوم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 9. Dialect practice. Listen to the following joke, told in Peshawari Pashto.

Peshawari Pashto speaker:

یو سړی د یو کلی نه بل کلی ته کډه وړله. یو مزدور یې راوستلو او ورته یې وویل: د دی سامان به څومره پیسی واخلي؟ مزدور ورته اوایل: گوره سامان ډېر دی. کرسی مرسۍ، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه مندوقونه. نو دېرش روپۍ به واخلم. سړی ورته اوایل: پنځلس روپۍ واخله. نیم سامان یوسه او نیم پرېږده. کتونه یوسه، متونه پرېږده. کرسی یوسه، مرسۍ پرېږده. صندوقونه یوسه، مندوقونه پرېږده. بستري یوسه مستري پرېږده.

ES: Now listen to the same joke, told in Kabuli Pashto:

Kabuli Pashto speaker:

یوه سړی له یوه کلی نه بل کلی ته کډه وړله. یو مزدور یې راووست او ورته وې ویلي: دا سامان به په څومره پیسی وېسي؟ مزدور ورته وویل: سامان بیخي ډېر دی. کرسی مرسۍ، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه مندوقونه، هر څه پکې دی. نو په دېرش روپۍ به یې وېسم. سړی ورته وویل: پنځلس روپۍ به درکړم. نیم سامان وېسه او نیم پرېږده. کتونه وېسه، متونه پرېږده. کرسی وېسه، مرسۍ پرېږده. صندوقونه وېسه، مندوقونه پرېږده. بستري وېسه مستري پرېږده.

ES: Now listen to the joke sentence by sentence, with the Peshawari Pashto coming first. As you listen, write the differences you notice in your Manual.

Peshawari and Kabuli Pashto speakers: (don't read labels)

پېښوری: یو سړی د یو کلی نه بل کلی ته کډه وړله.

کابلی: یوه سړی له یوه کلی نه بل کلی ته کډه وړله.

پېښوری: یو مزدور یې راوستلو او ورته یې اویل: د دی

سامان به څومره پیسې واخلي؟

کابلی: یو مزدور یې راووست او ورته وپوښلې: دا سامان به په

څومره پیسې وېسې؟

پېښوری: مزدور ورته اویل: گوره سامان ډېر دی.

کابلی: مزدور ورته وویل: سامان بیخي ډېر دی.

پېښوری: کرسی مرسې، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه

مندوقونه.

کابلی: کرسی مرسې، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه

مندوقونه، هر څه پکې دي.

پېښوری: نو دېرش روپۍ به واخلم.

کابلی: نو په دېرش روپۍ به یې وېسم.

پېښوری: سړی ورته اویل: پنځلس روپۍ واخله.

کابلی: سړی ورته وویل: پنځلس روپۍ به درکړم.

پېښوری: نیم سامان یوه او نیم پرېږده.

کابلی: نیم سامان وېسه او نیم پرېږده.

پېښوری: کتونه یوه، متونه پرېږده.

کابلی: کتونه وېسه، متونه پرېږده.

پېښوری: کرسی یوه، مرسې پرېږده.

کابلی: کرسی وېسه، مرسې پرېږده.

پېښوری: صندوقونه یوه، مندوقونه پرېږده.

کابلی: صندوقونه وېسه، مندوقونه پرېږده.

پېښوری: بستري یوسه مستري پرېږده.
کابلی: بستري وېسه مستري پرېږده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 10. Repeat Khoshal's couplet after the Pashto speaker until you can say it from memory.

PS: (repeat 5-6 times, pausing after each line for response)

د پښتون په ننگ مې وتړله توره
ننگیالی د زمانې خوشحال خټک يم.

ES: Now check your answers with the key in your Manual, while listening to the following Pashtun music.

Lesson 14

(Corresponding to Units 27 and 28 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 1. Listen, and read along in your Textbook on page 147, to the conversation between Theresa and Aman about the Afghan jirga.

"Theresa" and "Aman": (don't read names)

تريسا: ستاسې په خپل کلي کې داسې کوم جنجال پېښ شوی چه جرگې حل کړي وي؟

امان: هو! زمونږ خپل کلي کې هم بعضې دغه شان جنجالونه پېښ شوي دي. يو يې د ملک سيفو او د هغه د وراره تر منځ پېښ شو او هغه داسې چه ملک سيفو خپله لور، حفيظه، خپل وراره، حلیم، ته ورکړه. د حلیم او حفيظې له واده نه يو کال لا نه ؤ تېر چه مناسبات يې سره خراب شول. حفيظه د خپل مېړه له کوره ولاړه او د خپل پلار کره کښېناسته. د حلیم ماما، غفور، څو څو خلې ملک سيفو ته وويل چه حفيظه بهر ته د حلیم کره ولېږي، خو ملک سيفو چه ډېر مور او په مټ ښه پوره ؤ، د غفور خبره وانه ورېده. تريسا: حلیم خو هم د سيفو وراره ؤ. هغه زور او دولت نه لاره؟
امان: دولت يې لاره. خو څرنگه چه د پلار يو زوی ؤ، د مټ زور يې نه لاره.

تريسا: ولې تربرونو يې ملا نه ور سره تړله؟
امان: نه، تربرونه يې هم د سيفو او د هغه د زامنو په خوا واوښتل.
تريسا: ښه ... نو بيا څه وشو؟
امان: غفور څو ځله نور هم سيفو ته په کراره وويلې چه حفيظه بهر ته حلیم ته ورکړي، خو سيفو يې خبره وانه ورېده. په پای کې خبره دښمنۍ او جگړې ته ورسېده او د سيفو زوی، عبدل، غفور، وواژه. سيفو او زامن يې څه موده بنديان او بيا خوشي شول.
تريسا: حلیم څه وکړل؟

امان: هغه څه ونه کړل. خو د غفور يوه وراره، اسمعيل، او د هغو ملگرو کاظم او محمد جان، د سيفو په يوه بل زوی، حبيب، ډزې وکړې او زخمی يې کړ. کومو کسانو چه په حبيب ډزې کړې وې هغوی بنديان شول.

تريسا: څو کاله بنديان وو؟

امان: گومان کوم چه درې کاله بنديان وو.

تريسا: کله چه بهرته خوشی شول بيا څه وشول؟

امان: بيا ټولو يوه جرگه را وغوښته او روغه يې وکړه. جرگې د غفور ورېره د سيفو لمسی ته ورکړه، د کاظم د تره لور يې د حبيب زوی ته ورکړه، د حبيب ورېره يې د غفور زوی ته ورکړه، او حفيظه يې بهرته د حليم کړه ولېږله.

ES: Now listen to the story of Hafiza and her husband. After each sentence, stop the tape and repeat.

PS:

◊ ملک سيفو خپله لور، حفيظه، خپل وراره، حليم، ته ورکړه. ◊
د حليم او حفيظې له واده نه يو کال لا نه ؤ تېر چه مناسبات يې سره خراب شول. ◊

◊ حفيظه د خپل مېړه له کوره ولاړه او د خپل پلار کړه کښېناسته. ◊
د حليم ماما، غفور، څو څو ځلې ملک سيفو ته وويل چه حفيظه بهرته د حليم کړه ولېږي، خو ملک سيفو چه ډېر مور او په مټ ښه پوره ؤ، د غفور خبره وانه ورېده. ◊

◊ ترېرونه يې هم د سيفو او د هغه د زامنو په خوا واوښتل. ◊
◊ غفور څو ځله نور هم سيفو ته په کراره وويلې چه حفيظه بهرته حليم ته ورکړي، خو سيفو يې خبره وانه ورېده. ◊
◊ په پای کې خبره دښمنۍ او جگړې ته ورسېده او د سيفو زوی، عبدالغفور، وواژه. ◊

◊ سيفو او زامن يې څه موده بنديان او بيا خوشی شول. ◊
د غفور يوه وراره، اسمعيل، او د هغو ملگرو کاظم او محمد جان، د سيفو په يوه بل زوی، حبيب، ډزې وکړې او زخمی يې کړ. ◊

- کومو کسانو چه په حبيب ډزې کړې وې هغوی بنديان شول. ◊
 بيا ټولو يوه جرگه را وغوښته او روغه يې وکړه. ◊
 جرگې د غفور ورېره د سيفو لمسی ته ورکړه، د کاظم د تره لور يې
 د حبيب زوی ته ورکړه، د حبيب ورېره يې د غفور زوی ته
 ورکړه، او حفيظه يې بهرته د حليم کره ولېږله. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 14. Exercise 2. Definitions. Listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. قصاب څوک دی؟ ◊
۲. اشنا څوک دی؟ ◊
۲. سوکړک څه شی دی؟ ◊
۴. توه خانه څه شی ده؟ ◊
۵. کوټه څه شی ده؟ ◊
۶. نهکمرغی څه شی ده؟ ◊
۷. چوتره څه شی ده؟ ◊
۸. بادار څوک دی؟ ◊
۹. تنور څه شی دی؟ ◊
۱۰. بادکوبه څه شی ده؟ ◊
۱۱. گاوندی څوک دی؟ ◊
۱۲. پرتوگابن څه شی دی؟ ◊
۱۲. بندی څوک دی؟ ◊
۱۴. جرگه څه شی ده؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 3. Past tense practice. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and write in your Manual who did what.

PS:

۱. تور په کور کې نه ؤ؛ پری یې له خپلو ورونو سره بازار ته بولي وه. ◊

۲. اسلم چه راغی خپلې ملگرې سره سینما ته ولاړ. ◇
۲. څنگه چه امریکا ته راوړسېدم یو نوی موټر مې واخست. ◇
۴. سلیم تېره میاشت پاکستان ته ولاړ او خپله خور یې ولیده. ◇
۵. زه کابل ته ولاړم او خپله خور مې راوسته. ◇
۶. دی په مسکو کې د امریکا له سفیر سره وغږېد. ◇
۷. اسد خر راوست، خټکی یې پرې بارکړل. ◇
۸. پروون مې له خپل ښوونکي سره یو ساعت خبرې وکړې. ◇
۹. امان چه لیلا ولیده زړه یې پرې بایلود. ◇
۱۰. هلکان له نجونو سره گډ مېلې ته ولاړل. ◇

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 4. Idiom practice. Listen to each of the following sentences, then mark in your Manual the corresponding English translation.

PS:

۱. ملک سیفو په مټ ښه پوره و. ◇
۲. ملک سیفو په څاپو څاپو ماجت ته ولاړ. ◇
۲. ملک سیفو تېمبوزکه ووهله. ◇
۴. د ملک سیفو لور لوڅه لېږه وه. ◇
۵. ملک سیفو ته ژړا ورغله. ◇
۶. ملک سیفو یې له ورايه ولیده. ◇
۷. ملک سیفو هک حیران شو. ◇
۸. د ملک سیفو لور توغه موغه ناسته وه. ◇
۹. ملک سیفو چرچې پرې کوي. ◇
۱۰. ملک سیفو ټکان وخور. ◇

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 5. Listening practice. Look over the vocabulary in your Manual, then listen to the following account as many times as you need to to answer the questions in your Manual.

PS:

د بفلان د غوری په ډنډ کې د اجمیر په نامه یوه ډېره لویه ویاله
 تېره شوې وه. د غوری په بالادوری کې د همدې ویالې په غاړه کې
 د اکاڅېلو په نامه یو کوچنی کلی ؤ. قیوم بای د دې کلی یو مور
 اوسېدونکی ؤ. د قیوم بای یوه لور وه چې حورکه نومېده او داسې
 ښایسته وه چې په ټول غوری کې یې نوم لگېده. قیوم بای حورکه خپل
 یوه وراره ته چې په یوه پښه گود او پک ؤ، په کوچنیوالي کې په نامه
 کړې وه. خو حورکه د کلی د یوه بل ماږه سړی په زوی چې یو ډېر
 خیالی او توریالی ځوان ؤ او سموتکی نومېده مینه شوه. یوه ورځ حورکه
 له سموتکي سره وتښتېده. د حورکې پلار د سموتکي دوه خویندې په
 زور بوتلې او په خپله کلا کې یې وساتلې. د سموتکي پلار او ورونه
 له وسلو سره د قیوم بای په کلا ورغلل او غوښتل یې چې نجونې په
 زور بېرته بوزی. خو کله چې قیوم بای له خپلو زامنو سره له سموتکي
 د پلار کلا ته ور ورسېد د قیوم بای زامنو ډزې پرې وکړې. له دا بلې
 خوا نه دوی هم ډزې پرې وکړې. په ډزو کې هم د قیوم بای یو
 ورور او دوه زامن ولگېدل او هم د سموتکي دوه ورونه. نور ټول
 جوړ شول، خو د قیوم بای ورور مړ شو. دا دښمنی ډېره اوږده شوه
 او دواړو خواوو په یو بل باندې دوه درې وارې نور هم ډزې وکړې.
 خو څوک په کې مړه نه شول. په پای کې د احمدزو یو لوی ملک چې
 میراګی نومېده، او قیوم بای او د سموتکي پلار دواړه یې دوستان وو،
 په منځ کې شول او د روغې جوړې بندوبست یې وکړ. څه موده وروسته
 یوه جرګه جوړه شوه. جرګې د سموتکي یوه خور د قیوم بای زوی ته
 او یوه یې د قیوم بای هغه پک وراره ته ورکړه. د سموتکي یوه د
 تره لور یې د قیوم بای یوه بل وراره ته ورکړه. حورکه یې سموتکي
 ته ورکړه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 6. Spelling practice. Write the following words in the space provided in your Manual.

۱. مدعي
۲. نظريات
۲. آزادي
۴. جرئت
۵. تصويب
۶. اقتصادي
۷. مظلم
۸. عنعنه
۹. اضطراري
۱۰. ظالم
۱۱. قرآن
۱۲. قصاب
۱۲. مشخص
۱۴. آريايي
۱۵. مطالعات
۱۶. سلطه

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 7. Dictation. Write the following information about Ahmad Jan as the Pashto speaker reads it. He will read the passage three times.

PS: (read the whole passage through three times)

منشي احمد جان د معاصر پښتو نثر په را منځ ته كولو كې د ډېر لوی حق خاوند دی. ده ډېرې لیکنې كړې دي. خو د نثرونو دوه ډېرې مشهورې مجموعې يې، «د قصه خوانې گپ» او «هغه دغه» دي. د منشي احمد جان د پېژندگلوي په باره كې معلومات دومره كم دي چه اصلي كلي او كور يې هم په يقين سره نه دي معلوم. دا خو څه كوی چه ځينې كسان يې د نامه په باره كې هم شك لري. مثلاً قلندر مومند وايي چه ښايي اصلي نوم يې احمد جان نه بلكه احمد خان و.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 8. Verbs with possessive subjects. Change the following sentences into present tense. The Pashto speaker will confirm your answers.

ES:

۱. د اسلم له خور نه مې بد راغلل. (Pause for response)
۱. د اسلم له خور نه مې بد راځي.
۲. انګورو ته مې ډېر زړه کېده. (Pause for response)
۲. انګورو ته مې ډېر زړه کېږي.
۲. د اسلم خور مې ډېره خوښېده. (Pause for response)
۲. د اسلم خور مې ډېره خوښېږي.
۴. په ژمی کې مې ډېر ساره کېدل. (Pause for response)
۴. په ژمی کې مې ډېر ساره کېږي.
۵. زه د لېلا ډېر ښه ايسدم. (Pause for response)
۵. زه د لېلا ډېر ښه ايسم.
۶. د سلیم ورور مې بد ايسېده. (Pause for response)
۶. د سلیم ورور مې بد ايسي.
۷. هره شپه مې گرمی کېده. (Pause for response)
۷. هره شپه مې گرمی کېږي.
۸. د لېلا تبه وه. (Pause for response)
۸. د لېلا تبه ده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 9. Listen to the first paragraph from the story about the wise donkey, read by a Kabul Pashto speaker.

Kabuli Pashto speaker:

يو زميندار ؤ. د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قوبله کوله. يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروي او زه خو په کارکولو مړ شوم. داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم ارام وکړم. خره ورته وويل چه ځان بيمار کړه. مه څه خوره او مه څه څکه. مالک به پخپله پوه شي چه ته بيمار يې. او داسې به ارام وکړې.

ES: Now listen to the paragraph read by a Kandahari.

Kandahari Pashto speaker:

يو زميندار ؤ. د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قوبله کوله. يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروي او زه خو په کارکولو مړ شوم. داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم ارام وکړم. خره ورته وويل چه ځان بيمار کړه. مه څه خوره او مه څه څکه. مالک به پخپله پوه شي چه ته بيمار يې. او داسې به ارام وکړې.

Now listen to the paragraph, sentence by sentence, with the Kabuli speaker reading first. As you listen, mark the differences in your Manual.

Kabuli and Kandahari Pashto speakers: (don't read labels)

کابلي: يو زميندار ؤ.

کندهاري: يو زميندار ؤ.

کابلي: د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قوبله کوله.

کندهاري: د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قوبله کوله.

کابلي: يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروي او زه خو په کارکولو مړ شوم.

کندهاري: يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروي او زه خو په کارکولو مړ شوم.

کابلې: داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم ارام وکړم.
کندهارې: داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم ارام وکړم.

کابلې: خړه ورته وویل چه ځان بیمار کړه.
کندهارې: خړه ورته وویل چه ځان بیمار کړه.

کابلې: مه څه خوره او مه څه څکه.
کندهارې: مه څه خوره او مه څه څکه.

کابلې: مالک به پخپله پوه شی چه ته بیمار یې.
کندهارې: مالک به پخپله پوه شی چه ته بیمار یې.

کابلې: او داسې به ارام وکړې.
کندهارې: او داسې به ارام وکړې.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 10. Memorization. Say the landay from Unit 27 diversions after the Pashto speaker until you have it memorized.

PS: (repeat five or six times)

جانان مې گل له لاسه نه اخلي
د اسمان ستوری به جرگه ورته لېږمه

ES: Now check your answers with the key in your Manual, while listening to the Pashtun music.